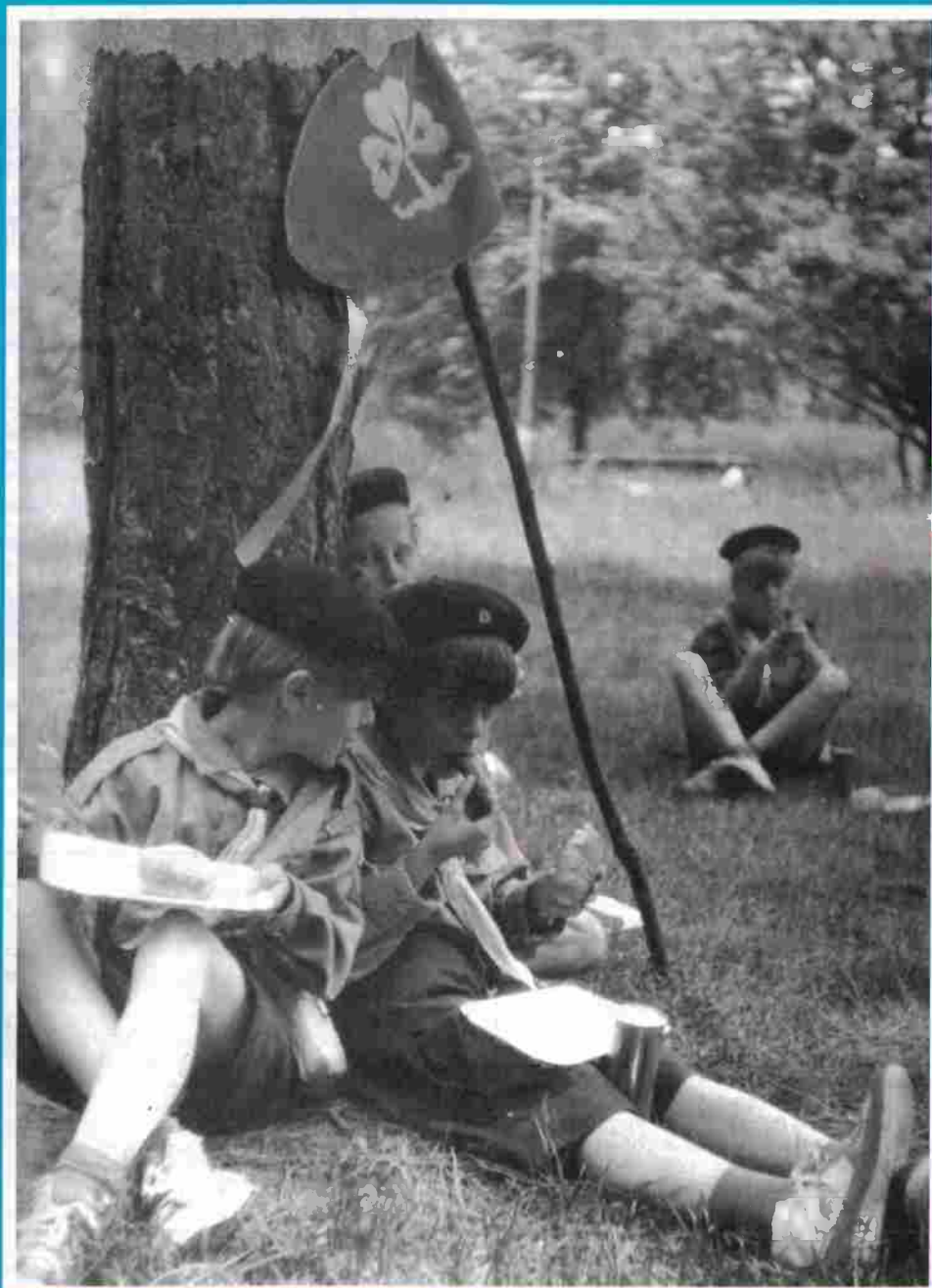

SKAUTING

ROČNÍK 32 BŘEZEN 1994

7

Z OBSAHU:

K ZÁVODU VLČAT
A SVĚTLUŠEK

BŘEZEN –
MĚSÍC
SKAUTSKÝCH
KNIH

ŠLI JSTE
NA BRDY?

STEZKY NOVĚ
A TVOŘIVĚ

ZPOVĚĎ
SKAUTSKÉHO
BLÁZNA

Krátce od Vás pro Vás	2
Zpověď jednoho skautského blázna	3
Byli jste taky na Brdech?	4
R&R	5
Proč jsem ještě skautem?	
Pohádka o Sitnianském hradě, pokladech a splněných přáních	
Vířata a světlušky	6
Druhá zpráva k závodu vířat a světlušek	
Stezky trochu jinak	7
Skládačka	
Obrázková stezka pro mladší vířata	
Vůdcům a vůdkyním	8-9
Učme se skautsky myslet 7.	
Skautské výlety a výpravy – II.	
Nápady, nápady, nápady...	
Kuchařský den	
Malá škola lesní moudrosti (dokončení)	
Chápat smysl všeho konání	10
Rada jednoho dítěte	10
Zelené deníky – příloha	11-14
Ještě Svojsíkův závod	15
„Svojsík“ budoucnosti	
Z dopisů	16
Pardubičtí se činí	
5x zdravější?	
Diskuse – Názory – Kritika	16-17
Proč „máme rádi demokracii“	
Na rozcestí	
O co mi jde, čemu chci prospět	
Modřín nad stanem	18
Nové knihy	18-19
Kalendář skauta 1994 – Polná	
Další knihy edice Skautské prameny	
Rádcovský kurs nejen pro rádce	
Příručka mladých svišťů	
Kniha džungle	
Guiding ve Velké Británii (dokončení)	20
Historický mezník 1939	21-22
Otevíráme archivy	22
Zprávy	23
PŘÍLOHA: Práce z přírodního materiálu a jednoduché loutky	

Fotografie na obálce: Drahomíra Bulusová (1. strana)
Milan Dejda (4. strana)

SKAUTING

měsíčník pro skautskou výchovu

vydává Junácká edice pro Junák a Slovenský Skauting
šéfredaktor a grafická úprava – Michala Rocmanová
redakční rada:

Jozef Boško	Eduard Pachman
Zdeněk Hájek	Jaroslava Pešková
Milan Husák	Tomáš Řehák
Nora Janotová	Vlasta Šebestová
Vladimír Kopřiva	Ondřej Vanke
Iva Macková	Jiří Zachariáš
Michal Neděla	Jiří Zajíc

Adresa redakce:

Skauting, Sokolovská 107/44, 180 00 Praha 8

Cena výtisku pro předplatitele 9,60 Kč

Předplatné na celý rok včetně poštovního 105,- Kč

Bankovní spojení: ČS Praha 1, č. ú. 5013050-018/0800

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou

pošt – Střední Čechy v Praze, č.j. P/FiS-1865/1992

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí

se na vyžádání odesílatele.

Uzávěrka 6. čísla byla 27. 12. 93

Termín pro odevzdání příspěvků do 8. čísla: 28. 2. 94

Uzávěrka 7. čísla: 24. 1. 1994

BUDE...

XII. VŠESOKOLSKÝ SLET

Doporučujeme všem členům Junáka, aby se v hojném počtu účastnili této celonárodní akce a podle potřeby aby pomohli i organizačně. Zároveň doporučujeme vedoucím všech středisek, aby podle svých možností upravili termíny letních táborů tak, aby se členstvo mohlo sletu zúčastnit.

Vyzýváme také všechny skautské zdravotníky, aby nabídli Sokolu své služby.

Předsednictvo Ústřední rady Junáka

Okresní rada Junáka v Písku zve

na oslavy 75. výročí založení skautingu v Písku:

Sobota 23. dubna 1994

9,00 hod. u Sv. Trojice – ekumenická bohoslužba

14,30 hod. na Lesním divadle na Americe – odhalení pomníčku

15,30 hod. na Lesním divadle na Americe – táborový oheň

Neděle 24. dubna 1994

Turistický pochod „písecká Švejkovka od Putimské brány“

– 15 a 25 km pěšky Píseckými horami (zápis 7,00 – 8,00 hod. ve Skautském domě v Písku)

– na lodích po Otavě (zápis 24. 4. 7,00 – 8,00 hod. ve Strakonici pod mostem, start v 8,00 hod.).

75. let skautingu v Táboře

Sestry a bratři, přátelé a příznivci naši!

Přijměte naše srdečné pozvání na oslavy 75. výročí Junáka v Táboře

Připravili jsme pro vás:

24. 4. 94 – Skautskou pouť

Od 9.00 hod. na Tržním náměstí bude spousta atrakcí pro děti.

1. 5. 94 – Skautskou akademii

V 16.00 hod. vystoupíme v divadle Oskara Nedbala s vlastním programem.

1. – 13. 5. 94 – Výstava „Táborští na Junáckých stezkách“ – naše historie a současnost ve vystavní síni divadla Oskara Nedbala.

Přijďte, přijďte, moc se na vás těšíme a věříme, že nám společně bude dobře.

Junák Česká Třebová – středisko JAVOR oslaví 75 let založení

skautingu v našem městě ve dnech

7. – 14. 5. Při této příležitosti bude vydán Almannach, jubil. střediskové razítko a odznak. Bude instalována výstava: Historie skautingu

v našem městě.

Budeme pořádat hliďkové závody

vířat a světlušek. Zveme na naše

oslavy sestry a bratry.

5. a 15. stovka klubů Žlutého kvítu si vás dovoluje pozvat na svůj sraz ve Vranicích na Litomyšlsku. Pořádá jej společně s litomyšlskými skautskými oddíly ve dnech 6. – 8. 5. 1994.

Případní zájemci nechť napíší na adresu:

Jan Potůček, Benešova n. 2464,
530 02 Pardubice.

5. Memoriál náčelníka R. Plajnera (pochod 8 km) se koná 11. června 1994 v Hostýnských vrších. Sraz v 9 hod na Tesáku. Pořádá ORJ Kroměříž a středisko Holešov.

Autobusová doprava z Bystřice pod Hostýnem zajištěna.

Baron

Z REDAKCE...

Redakce Skautingu má novou adresu:

Sokolovská 44, 180 00 Praha 8 – Karlín

Tel. 02 242 135 84 linka 263 Fax 02 242 135 88

Návštěvním dnem je středa od 10 do 18 hodin!

Na stejné adrese sídlí i redakce Skauta Junáka, telefon 242 13 584, linka 260. Návštěvní den má ve čtvrtek od 10 do 17 hodin.

JUNÁCKÁ EDICE má návštěvním den VÝHRADNĚ ve čtvrtek od 9 do 15 hodin tamtéž, telefon 242 13 584, linka 250.

OSOBNÍ ODBĚR obou časopisů a prodeje knih z produkce Junácké edice bude od 5. dubna v nově otevřené prodejně tábornických a skautských potřeb v Praze na Vinohradech, Korunní třída 105 (Bližší viz inzerát na str. 23 tohoto čísla).

Oprava: v čísle 6 v článku o Lidě Filipové na str. 19 byl zaměněn ve zmínce o konferenci v Cambridge letopočet. Správně má být 1922.

V JH 6 ve zprávě o LŠ Jiráskovy oblasi byl omylem jako její vůdce uveden bratr Milota Fanderlík. Lesní školu však povede br. Egon Sucharda.

ZPOVĚĎ JEDNOHO SKAUTSKÉHO BLÁZNA

Hned na začátku odpovím všem těm, kteří se často udiveně ptají: „O co mu jde?“ O skauting, vždycky jen o skauting. Od svého vstupu do Junáka v roce 1968 až po dnešek jsem měl většinou štěstí na skautské osobnosti, které mi dokázaly dát tolik, že to ovlivnilo celý můj další život. Byl to především můj oddílový a střediskový vůdce Zajíc, střediskový hospodář Robin a do své smrti v roce 1989 především Fíza. Ten věřil v obnovu Junáka a nepřestával se na ni připravovat. Mne honil po táborech ROH, chtěl, abych vedl děti a neztratil tak s nimi kontakt, neboť byl přesvědčen, že jeho předválečná generace obnovu sama nezvládne. Jako turistický oddíl ČSTV jsme pořádali celorepublikové akce, besedy, turisticko-branné závody.

Mimo jiné jsem se od svých učitelů naučil i odpovědnosti a převzal závazek povinnosti předat následovníkům vše, co oni dali mně. Proto jsem přijal i fakt, že jsem byl bez vlastního vědomí a přičinění zvolen na 4. sněmu do NChK.

Ze začátku jsem měl respekt, vždyť „bratr náčelník“ – to vždy byl, a snad ještě trochu je, mezi skautským lidem pojem. Postupně jsem zjistil, že každý může říci svůj názor, ba dokonce může dát jednání i jiný směr. Každý nápad, názor byl neúprosně zevrubně cupován v debatách často velice bouřlivých. Nebylo divu, vždyť u stolu seděli zástupci všech tří značně odlišných skautských generací. A přece se vždy dospělo k závěru a já za sebe mohu říci, že k závěru, s kterým jsem se mohl i já ztotožnit (byl jsem byl na začátku debaty přesvědčen o opaku) a pak za ním stát.

Bylo to vynikající náčelnictvo, plné iniciativy, elánu, nápadů a já byl šťastný, že jsem byl přítom.

Myslím, že pak přišlo zákonité, co přijít muselo. NChK si postupně uvědomovalo nemožnost realizovat své vlastní plány a nápady, absenci základních pravidel hry, mlhavost organizační struktury ústředních orgánů a z toho plynoucí nejasnost kompetencí a tudíž i odpovědnosti, těžkopádnost schvalování čehokoli.

Všechny tyto neduhy byly ještě markantnější v průběhu příprav na 5. sněm. Vše vyústilo ve spontánní snahu NChK o radikální změnu organizační struktury ústředních orgánů, ve vypracování návrhu nových stanov a jejich jednomyslnému přijetí (včetně náčelníka).

Stalo se, co se stalo a pro mne asi zůstane 5. sněm jedním z nejotřesnějších životních zážitků. Tolik záští, lži, urážek, zákulisních pomluv, manipulací, překroucených faktů..., už doufám v životě podruhé nezažiji.

Vydržel jsem to – pro SKAUTING! Pomohl mi přece jeden lepší zážitek ze sněmu. To když se mi přišel omluvit jeden starší bratr s francouzskými holemi, kterými na mne předtím hrozil, obviňující mne ze lži. To bylo v momentu, když jsem se z pověření náčelnictva, jako relativně nestranný bezproblémový nepříznak postavil k mikrofonu. Jo, a taky sestra Vichřice z Volyně, která mi jako jediná po sněmu podala levici.

NChK 5. sněmem postaršilo a ztratilo hodně ze svého elánu, kompaktnosti a chuti prát se za své nápady a názory.

Riki na 5. sněmu

A já? Zůstal jsem, neboť jsem naivně věřil slibům vyřčených na sněmu – intenzivní práce na stanovách a jejich přijetí na mimořádném sněmu v roce 1993, společným zasedáním všech ústředních orgánů apod. Čekám už druhý rok a postupně ztrácím víru. Od zasedání k zasedání bojuji zoufalý boj sám se sebou, s myšlenkou odejít z NChK.

Práce v něm mi už nepřináší ani radost ani uspokojení. Nejsem schopen obdobně jako NChK a nejen ono, jakýkoli svůj nápad realizovat nebo jeho realizaci ovlivnit. Nemám šanci vysvětlit ho, obhájit ho nebo pro něj nadchnout někoho ze „servisního orgánu“, neboť nedokážu objevit toho pravého odpovědného partnera pro dialog. Může to být však i moje chyba.

Velice mne mrzí, že se stalo téměř pravidlem, že na odlišný názor přijde reakce adaléřící pozornost od věcí podstatných k věcem nepodstatným, formálním chybám prezentace názoru, nevhodně voleným přirovnáním viz. např. článek „Vlastní názor“ sestry Dariny z NDK. V jejím článku nevidím to podstatné v přirovnání ústředních orgánů k čtyřhlavé sanii, ale spíše v lítosti nad nerealizací dobrých nápadů, nad odchodem mladých a zapálených, uvědomění si vlastní bezmocnosti a snaha burcovat a něco změnit. To jsem vyčetl já a myslím, že to stojí za zamyšlení.

Ještě bych se zastavil u Edyho „mijení se“ (viz Skauting č. 6), neboť se netýká podle mne pouze generačního problému, ale problému „mijení se“ ústředních orgánů, což má pro hnutí řadu negativních dopadů. A dovolím se znovu zastavit u návrhu změny organizační struktury ústředních orgánů, obsažených v návrhu stanov NChK. Jeho smysl vidím právě a především v praktickém odbourání onoho „mijení se.“ V tom, že si v jeden den sednou k jednomu stolu zástupci všech ge-

neraci, sestry i bratři a operativně budou řešit problémy hnutí. A budou je řešit komplexně, včetně finančního zabezpečení, časového harmonogramu, propagace, osobních zodpovědností a vazeb na okolí. Jsem přesvědčen, že je vyřeší k všeobecné spokojenosti všech.

Byl bych moc rád, kdybyste se s tímto zorným úhlem vrátili k dnes platným stanovám, i k návrhu stanov NChK a zkusili si odpovědět na některé otázky podobného charakteru:

- Který ústřední orgán by měl zajišťovat a který zajišťuje účast naší oficiální delegace na Jamboree? Jde o otázku výchovnou či nikoli?
- Jaké má vlastně pravomoc náčelníka a náčelník? Jak může vlastně pomoci těm, kteří se na něj obrací s prosbou o pomoc?
- Kolik a jakých vnitřních řádů má naše organizace a jaký je způsob jejich schvalování?
- Dokážete vypracovat schema postupu navrhování a schvalování změn třeba krojového předpisu včetně publikace změny, prodeje atd.? Jaká část se dotýká výchovné oblasti? Máme vůbec platný krojový předpis?
- Jste také opravdu přesvědčeni, že podobné otázky (jako JUN, roční rozpočet organizace, naše skautské časopisy, stanovy, apod.) se vás vůdců oddílů vlastně vůbec netýkají?

Stále více mne deprimuje, že si téměř po 4 letech v NChK nedovedu na podobné otázky uspokojivě odpovědět. Ač jsem se upřímně snažil, dodnes se mi to nepovedlo a pravděpodobně nejsem ani schopen jakoliv tento stav změnit. Proto téměř denně zvažuji, jestli má smysl v NChK dále zůstat. Ne z uzařeně ješitnosti, hněvu či zatřpklosti. Spíše proto, že čím dál více považuji svou účast v NChK za mřhání časem.

A já ho mám strašně málo a moc bych toho chtěl ještě pro skauty udělat, dotáhnout do konce spoustu věcí, zvláště těch, které již několikrát spadly kamsi pod stůl.

Nevim jestli tahle moje zpověď někomu nebo něčemu pomůže. Mně určitě proto, že jsem se sebe konečně shodil to nepřijemné břemeno, které mne už dlouho tížilo. Promiňte.

Riki Šmajcl, NChK

Foto z 5. sněmu Jan Zavřel

BYLI JSTE TAKY NA BRDECH?

SKAUTSKÝ ZIMNÍ PŘECHOD BRD 1994

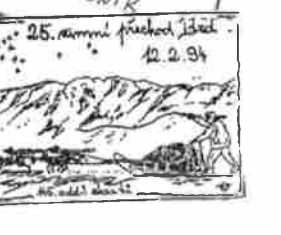
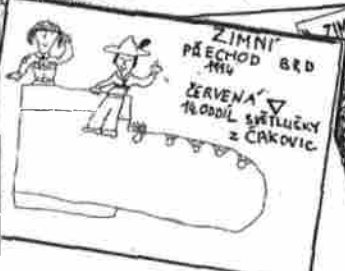
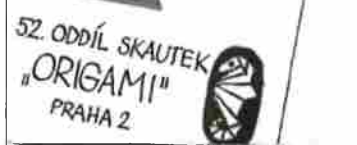
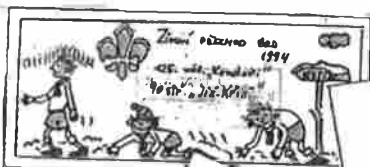
Před pětadvaceti lety se konal první ročník tohoto turistického pochodu pořádaného Pražskou radou Junáků. Od roku 1969 pak každý rok přecházely hřeben Brd menší i větší hloučky dětí a dospělých.

Letos v cípu Kytinské louky vlála mezinárodní skautská vlajka, nedaleko stál stan a polní kuchyň, která napájela malé poutníky teplým čajem a ty velké na páni kávou. Této služby se vzorně zhostilo stf. Athabaska z Prahy 9. Ve stanu bylo možno koupit pohlednici, kterou pro Brdy 94 připravil odbor skautského sběratelství. Zde také každý dostal od PRJ pamětní lísteček a mohl k volné soutěži předložit ten svůj.

PRJ dále připravila několik testů a různé hry. Účastníků bylo více jak minulý rok, asi 1500. Pamětních lístečků do soutěže bylo odevzdáno 110 a reprezentovalo 61 oddílů, smeček a rojů, z toho 7 mimopražských. Nejvzdálenějšími hosty byli junáci z Lomnice n. Popelkou.

Pamětní lístečky se staly vášní a hrou nejen těch nejmenších. Pokud nejsou dětem pouze rozdány (vzorně zpracované vedoucími), mají svůj výchovný smysl. Vládne „xeroxová“ technika, ale byly i lístečky ručně malované – originály. Vybírat nejlepší a sestavit pořadí nelze. Přesto jsme vybrali na ukázkou alespoň několik lístků do dnešního Skautingu. Většina pamětních lístků bude vystavena na ústředí na Senovážném náměstí.

Windy

PROČ JSEM JEŠTĚ SKAUTEM?

Když jsem před čtyřmi roky vlezl, coby novopečený kandidát skauta, poprvé do klubovny, neměl jsem nejmenšího ponětí, co tam vlastně budu dělat. Že bych si uvědomoval existenci a význam jakéhosi junáckého zákona a principů skautingu vůbec, si netroufám tvrdit nikomu. Prostě jsem seděl a čekal, až mně někdo dokope k činu, nadiktuje do zápisníčku, kam mám přijít v sobotu ráno a co si vzít s sebou, abych náhodou bidně nezahynul zimou a hladem v prvním křoví.

Uplnul nějaký čas, odehrálo se bezpočet akcí, vyzkoušel jsem si, jak se to dělá u našich bohatších sousedů (ani trochu jim nezávidím), nahlédl jsem alespoň trochu do říše otázek duchovních a začal se mírně zajímat o současný stav a budoucnost devadesátiletých idejí skautingu v dnešní společnosti.

Bác. Najednou nevím, co a proč se to tu děje. V duši mi, po několika pozoruhodných zkušenostech, zahrázilo silně po-

dezření, že cosi není v pořádku. Že se v těch skoro čtyřech letech několik detailů nevyvinulo tak jak by mohlo. Sakra, proč se na mne mí vrstevníci dívají jako na cvoka, když se dozvědí, čemu věnuji podstatnou část svého volného času? Vlastně se jim ani moc nedivím. Ono je sice krásné mít určité životní ideály, ale kdo se jich má držet, když ve svém okolí vidí něco naprosto jiného?

„Průměrný“ mladý člověk, který je mimo jiné skautem, se zamyslí a dojde k logickému závěru, že není nutné vyživovat svou energii tu „rozpadající se zombii“ (zombie = oživlá mrtvola, pozn. red.) a radši se přidá ke svým. Buď na diskotéce nebo v hospodě. Zůstanou jen ti silní, ochotní ignorovat předsudky a útrpné pohledy, nebo takoví, kterým nikdy nedošlo, že dělají věci dnešnímu normálu se vymykající.

Je dost smutné, že organizace, mající tak skvělý myšlenkový základ, se dostala do situace, kdy se původní prestiž změnila takřka v zavržení. Snad je to způsobeno spoustou malicherných sporů a nedorozumností, které jsou vidět odevšad. Možná je tento stav zaviněn sérií minulých

přerušení a především dlouhými časovými intervaly mezi nimi, díky kterým naše hnutí neprošlo plynulým vývojem. Možná, že skautské ideály již dříve většinu „té dnešní mládeže“, jak nás leckdo s oblibou nazývá, už nic neříkají. Možná se skutečné příčiny naparují na vyšších místech a snaží se komidlovat po staru v nových vodách.

Upřímně řečeno, fakt, že po počátečním boomu se skauting stal záležitostí pro odlišnou menšinu, mi nevadí. Přesně naopak. Člověk by měl mít nějaký ostrůvek, kam by mohl utéct, když jej všeho kolem šve, že vzteky nevidí rovně. Chutných ostrůvků je mnoho. Pro mě je skauting se svou filosofií jedním z nich. Pravda, i tento ostrov zná své katastrofy, i na něm přezívají slizké obludy rozměrů pivního sudu či malého tankeru. Ale když se nebohému domorodci podaří utéct i těmto nestvůrákům, pak se sobě podobnými může zažít nádherné chvíle. Tak ať tento ostrůvek vzkvátá...

Širda

Převzato z roverského občasníku OBR&R č. 7

POHÁDKA o Sitnianském hradě, pokladech a splněných přáních

Bylo nebylo, ale spíš bylo. Loni v létě se na hradě Sitno objevil houf asi dvaceti mladých lidí, kteří patřili k jakémusi kočovnému národu. Sjeli se ze všech koutů Čech a Moravy, aby pomohli vyplnit PŘÁNÍ.

Bylo nebylo, ale spíš bylo. To jednou, bude tomu už deset let, se na úpatí hory Sitno usadil na léto podobný kočovný národ, jen jeho příslušníci byli trochu mladší, vlastně ještě děti. Když vybudovali své chýše, dali se dobrovolně do služeb hradního pána, aby pomohli obnovovat zašlou slávu zpustlého hradu – vysekávat keře, narušující starodávné zdivo, ba dokonce vykopat středověkou vápenou pec...

„Hradní pán“, pracovník Báňského muzea Ján Truchlík, trávil vždy celé léto v plovce boudě na hradě. Tam měl kromě nářadí také spoustu „pokladů“ z vykopávek. K nejobdivovanějším ale patřila výzdoba stěn – velká slovenská lilka a vlaječka z bratislavského sněmu. Pan Truchlík se netajil tím, že v letech

68-70 vedl v Banské Štiavnici roverský kmen...

O čtyři roky později opět vyrostl v podhradí tábor. Jeho obyvatelé však našli hrad opuštěný. Pan Truchlík byl téžce nemocen. Nechal se tehdy na vlastní žádost propustit z nemocnice a za asistence svého lékaře Petra Šašova se přestěhoval na pár dní do své boudy. Pod jeho vedením se podařilo několik až neuvěřitelných objevů a udělal se kus práce, ale jemu rychle ubývalo sil.

Těsně před odjezdem z tábora jej ti starší navštívili. Byl již tak slabý, že se nemohl ani posadit. Stále vzpomínal a děkoval za pomoc. Prosil, aby dál vychovávali děti v lásce k historii a vlasti, nezapomněli na Sitno a pokračovali v začatém díle. Za měsíc dostali smuteční oznámení...

Konečně vloni v létě se tedy podařilo splnit kousíček PŘÁNÍ.

S Petrem Šašovem a jeho přáteli ti mladí lidé, o kterých byla řeč na začátku, pomohli se zpřístupňováním zříceniny a zakonzervováním zdiva. A přestěhovali menší kopec kamení a hlíny. Slibovaný zlatý poklad pod ní neobjevili, prý čeká na letošní prázdniny. Přece jen to za těch pár dní nestihli.

Objevili však jiné poklady. Zlatorudé západky slunce. Osvěžující koupele ve vzdáleném horském jezeře. Daleké rozhledy z vrcholu hory. A také vzájemnou toleranci názorů a životních postojů. Tajemství přátelství, setkávání, a možná i návratů.

Tak nějak to tedy bylo, nebo možná nebylo – však znáte pohádky.

Káča

Foto Hana Řehořová a Michala Ročmanová

Pro letošní prázdniny se zatím počítá se dvěma týdny začátkem srpna, podle počtu zájemců převážně z řad R&R; mohou přijít i celé kmeny. Máš-li chuť jet, ozvi se redakci.

O bratru Truchlíkovi – Dunivém Hromu vyšly dva články v časopise Čin (v říjnu 1991, č. 15 – Lilie pod klopou a za mřížemi, a říjen 1993 – Dunivý Hrom.)

11. července 1993 se sjeli na Sitno skauti z celého Slovenska, aby byli přítomni malé slavnosti – osazení skautské lilie k paměti desce Jána Truchlíka.

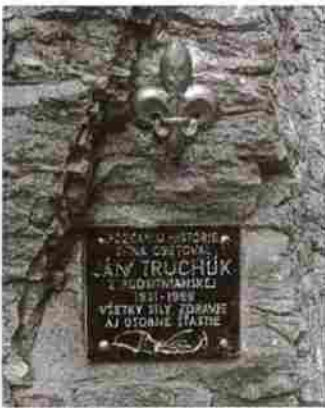

Foto Drahomíra Kadlecová

DRUHÁ ZPRÁVA K ZÁVODU VLČAT A SVĚTLUŠEK

Nejprve se ještě zastavme u pravidel závodu. S ohledem na stav kolem našich časopisů se nepodařilo zajistit avizované vytištění dvou obrazových příloh v časopisu Skaut-Junák pro disciplíny „Příroda–živočiškově“ a „Dopravní značky“. Taková rána to zase není, skauti si přece umí vždy poradit. U dopravních značek je to jednoduché. Pořadatel si nakreslí současně platné zákazové a příkazové dopravní značky na formát A5 (to je možné i jako program na schůzce s vlčaty či světluškami) a z nich vylosuje potřebný počet. U živočichů bude jejich zajišťování náročnější, neboť by bylo ideální, kdyby se podařilo zajistit zvířata vycpaná. Obrázky musí být jednoznačné a charakteristické – doporučujeme je použít až v krajních případech, a to i v případě „Přírody–rostlin“.

Veškeré další dění mimo vlastní závod (táborák, různé soutěže apod.) jsou plně v kompetenci a na bedrech pořadatelů jednotlivých kol. Zkusíme doporučit jejich pozornosti dvě aktivity, které se nám zdají vhodné a potřebné, jako doplnění vlastního závodu. Tou první je přehlídka, možná i soutěž ve zpěvu hlídek. Naši nejmenší zpívají rádi, dejme jim tedy příležitost předvést se. My bychom k tomu rádi přispěli, pokud se to povede, přílohou mini-zpěvníčku písniček pro vlčata a světlušky v časopisu Magazin Skaut-Junák. Věříme, že za předpokladu, že na závod dostaneme dotaci a budeme s ní rozumně hospodařit, se nám povede na podzim obdobnou přílohu zopakovat. Proto se na vás již dnes dovolujeme obrátit s prosbou o zaslání vhodných písniček již dnes (nejsou-li k dispozici noty, je možno i na kazetě) na adresu: František Šmajcl, Mokré 63, 37001 Č. Budějovice. Za pomoc předem děkujeme.

Druhou doporučenou doplňující soutěží mohou být rukodělné práce z přírodního materiálu. Při solidním počasí a na vhodném místě by byla ideální stavba města,

vesnice v džungli, pevnosti, zoologické zahrady apod. celou šestkou. V tomto čísle Skautingu najdete v příloze další inspiraci v pomůcce zpracované br. Lísým – Hugem z Kolína. Ať se rozhodnete pro kteroukoli další doplňující činnost, nezapomeňte to oznámit včas v propozicích vydaných vámi k závodu.

Abychom předešli zmatkům následně uvádíme přehled organizátorů krajských kol, jejich garantů, včetně kontaktních adres a současně i přehled ORJ příslušných k jednotlivým kolům:

PRAHA – Pražská rada Junáka

garant – Ing. Jiří Žáček, Vackova 1551,
155 00 Praha 5–Stodůlky
Jitka Duchoňová, Karlínské
nám. 10, 186 00 Praha 8

určeno pro ORJ Praha 1 – 10, Jižní město

STŘEDNÍ ČECHY – ORJ Kutná Hora
garant – Květoslav Hlavatý, Ondrova 310,
284 01 Kutná Hora

určeno pro ORJ Benešov, Beroun, Kladno,
Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav,
Nymburk, Praha–Východ, Praha–Západ,
Příbram, Rakovník

JIŽNÍ ČECHY – ORJ České Budějovice
4. středisko Č. Budějovice

garant – Ing. Zdeněk Urban, Ledenická 61,
370 06 Č. Budějovice

určeno pro ORJ Č. Budějovice, Č. Krumlov,
J. Hradec, Pelhřimov, Písek, Prácheň,
Strakonice, Tábor

ZÁPADNÍ ČECHY – ORJ Sokolov, středisko Kraslice

garant – Jaroslav Chmelař, Jiráskova
1091/1, 358 01 Kraslice
určeno pro ORJ Domažlice, Cheb, Karlovy
Vary, Klatovy, Plzeň–Město, Plzeň–Jih,
Plzeň–Sever, Rokycany, Sokolov, Tachov,

SEVERNÍ ČECHY – PRJ Liberec, středisko Český Dub

garant – František Vondráček,
463 43 Český Dub

určeno pro ORJ Č. Lípa, Děčín, Chomutov,
Jablonec n. Nisou, Liberec, Litoměřice,
Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem,

VÝCHODNÍ ČECHY – ORJ Chrudim
garant – Miloš Mecner, Palackého 63,
537 01 Chrudim III.

určeno pro ORJ Havlíčkův Brod, Hradec
Králové, Chrudim, Jičín, Náchod, Pardubice,
Rychnov n. Kněžnou, Semily, Svítavy,
Trutnov, Ústí n. Orlicí,

JIŽNÍ MORAVA – ORJ Brno-Venkov, středisko Ivančice

garant – Ing. Zdeněk Navrátil, Krumlovská
41, 664 91 Ivančice

určeno pro ORJ Blansko, Brno–Město,
Brno–Venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava,
Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské
Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár n.
Sázavou,

SEVERNÍ MORAVA – ORJ Nový Jičín
garant – MUDr. Milan Vacek, Mendelova
7, 741 01 Nový Jičín

určeno pro ORJ Bruntál, Frýdek–Místek,
Karviná, Nový Jičín, Olomouc, Opava,
Ostrava, Přerov, Šumperk, Vsetín

Na závěr se zastavme u té nejméně populární stránky podobných akcí, a finanční závodu. Je třeba si uvědomit, že se nenacházíme v ideálním vakuu, ale uprostřed transformující se společnosti s často se měnícími pravidly hry. Je nutné se rychle přizpůsobovat, prostě naše

heslo „Bud' připraven“ aplikovat i v oblasti dotací a hospodaření. Jedním z projektů, které Ústřední rada předložila MŠMT ČR s žádostí o dotaci byl i závod vlčat a světlušek. Uvedená dotace, pokud bude poskytnuta, může činit pouze 50 % z celkových nákladů. S přihlédnutím ke skutečnosti, že pravděpodobně nebudeme mít dotace včas, bylo dohodnuto následující:

Okresní kola budou po finanční stránce plně hrazena z prostředků pořadatele. Je na jeho rozhodnutí, zda mu na náklady po dohodě přispějí i ostatní okresy nebo jestli se mu podaří sehnat nějakého sponzora, příspěvek od obecního úřadu apod. a veškerou tíhu ponese sám. V každém případě by však měl mít všechny náklady spojené s pořádáním okresního kola doloženy ve svém účetnictví. Na formuláři předepsaném MŠMT pro vyučování státních dotací by je pak spolu s výsledkovou listinou poslal garantovi krajského kola. Takto vynaložené a doložené náklady budeme mít připraveny jako protihodnotu státní dotace. Doufáme, že nám v tomto pomůžete. Pořadatelé krajských kol obdrží od Ústřední rady příspěvek ve výši 2000 Kč, přičemž zbytek nákladů platí stejné zásady jako pro okresní kola. Podle vývoje situace kolem dotací se k této otázce ještě vrátíme.

Otázce handicapovaných dětí a jejich integraci v našich řadách je nutno věnovat zvýšenou pozornost. S ohledem na jejich možnou účast v závodech vlčat a světlušek doplňujeme do pravidel závodu hodnocení disciplíny „čas na trati“ následovně. V případě, že v hídce bude startovat handicapované více či světluška (soulhas lékaře, rodičů a vůdce či vůdkyně považujeme za samozřejmý předpoklad startu) bude tato hídka (či hídky) hodnocena jako první, tj. s nejlepším časem. V případě, že se vyskytne více takto složených hídek, bude pořadí stanoveno následovně – nejprve hídky s handicapovaným členem či členy dle jejich času a následně ostatní hídky dle jejich času dosažených na trati. Bodové ohodnocení zůstává.

Po zkušenostech z letošního ročníku, které nám snad poskytnete, se pokusíme dále pravidla v tomto směru upravovat. V každém případě prosíme o taktní a citlivý přístup všech zainteresovaných stran. Spoustu elánu do přípravy závodu vám všem za Štáb závodu přeje

Riki

Vloni v 8. čísle Skautingu vyšly experimentální stezky skautů a skautek, v 1. čísle roč. 32 vyšly i stezky vlčácké. Některé oddílly se je pokusily využít, někdy i s vlastními úpravami. Již z minulých desetiletí známe řadu zajímavých zpracování oddílových stezek – variant skautské stezky po stránce obsahové i formální. Dvě varianty z těch současných vám zde předkládáme.

OBRÁZKOVÁ STEZKA PRO MLADŠÍ VLČATA

Naše přijímací zkouška je určena pro kluky v první a druhé třídě. Pro starší zatím není vyzkoušena, ale myslím, že je použitelná, zkrátíme-li limit pro její splnění.

STEZKY trochu jinak

Již v příštím – dubnovém Skautingu najdete přílohu se zněním NOVE DOKONČENÝCH A SCHVÁLENÝCH STEZEK. Nepočítá se však s vydáním nových, obvyklých „škových knížek“ k těmto stezkám. Proč, to se dozvíte ve zmíněné příloze.

Jistě je každá iniciativa chvalyhodná a TVŮRČÍ PŘÍSTUP vedoucích i dětí největším kladem.

Co myslíte, co děti baví víc: když dostanou šedivou (modrou, zelenou...) knížku bez obrázků, v které jsou jen okýnka k podpisu, nebo obrázkové kartičky, které si mohou vybarvit a po splnění je vidět u svého jména na oznamovateli? Co myslíte, kterou stezku budou mít děti raději: knížku, kterou dostanou vytištěnou, anebo barevnou skládáčku, kterou si vlastnoručně vytvoří? Zkuste to, nebudete litovat.

SKLÁDÁČKA

Vyrobit se dá z kartonků stejného formátu, vystříhaných třeba z krabice od bot, poslepovaných do jakéhosi leporela barevnou kobercovou lemovkou. Počet stránek se řídí počtem bodů, stupňů či speciálních zkoušek, které do něj chceme vměstnat. Celé leporelo je dobré páskou olemovat i po obvodu. Jednotlivé stránky pak jsou polepeny xerokopii tabulek s obrázky a nadpisy, titulní stranou s údaji o majiteli atd. Na lepení je nejvhodnější disperzní lepidlo.

Do políček tabulek si děti vpisují jednotlivé body samy, zvláště ty volitelné mohou přepisovat postupně, podle toho, který se právě rozhodnou plnit. Soupis volitelných bodů může tvořit jakýsi sešitek, všitý nebo vlepený mezi některou dvoustanu. Pochopitelně, že vypadá hezky, když jsou doprovodné obrázky, titulní strana, ba i celá skládanka vybarveny.

A děti si vlastní práce daleko víc váží a používají takovou stezku mnohem raději.

Káča

JAK NA TO

Z obrázků a dalších textů jsme sestavili 14 kartiček, které vlčata postupně dostávají. Osvědčilo se nám kartičky dávat těm, kteří se v daném úkolu nějak projevili, nebo se o to alespoň snažili. Tím to však nekončí. Teprve nyní si může více tento úkol splnit. Splnění se potvrzuje podpisem za okraj (A Akela, R rodiče) a podepsanou kartičku si více připíchne na nástěnkou pod štítek

se svým jménem. Získáním 13. kartičky má zkoušku splněnou a dostává šátek a čepičku. Lhůta je čtyři měsíce. Poslední kartičku (s loveckým zákonem) dostávají za odměnu ti, kteří si to zaslouží (kritéria je potřeba předem vyhlásit).

Když přijímačku plnilo 15 vlčat najednou, nezbylo na nástěnce místo. Proto jsme za každé 4 splněné kartičky nakreslili na štítek ke jménu značku a více si kartičky sundalo (při tom byly také označeny). Každý si z nich poslepoval „hada“ na památku. Nalepování do zápisníku by však asi bylo lepší.

ABY SE TO Povedlo, JE POTŘEBA:

– Mít přehled o tom, kdo má kolik kartiček. Při větším počtu to není jednoduché, ale lze to zvládnout.

– Naučit vlčata ukládat kartičky do pouzdra (patří ke stezce). Tak lze snížit ztráty na minimum.

Kromě toho je třeba na stezku pamatovat v programu, ale to je jiná kapitola.

PROČ TO VŠECHNO?

Vlčata v tomto věku neumí číst vůbec, nebo čtou s velkými obtížemi. Proto to nejdůležitější říkají obrázky. Ty jsou také pro kluky velmi lákavé. Nástěnkový systém motivuje (absolutně to ovšem neplatí), kromě toho poskytuje přehled i Akelovi. Do stezek jsme zapojili také rodiče. Spolupráci s nimi považujeme za velmi důležitou.

Přijímačka je záměrně oddělena od dalších stupňů. Je jakýmsi „vstupním filtrem“. Po ní teprve dáváme stezku – knížku z nováčkovským stupněm (po němž skládá více slib) a bronzovou stopou. Další stupně teprve připravujeme.

DŮLEŽITÁ POZNÁMKA

Diskuse o stezkách často nepostrádají slepé a bezhlavé nadšení i rozhořčené odmítání. Zbytečně. Není to dle mého to místo, kde je zakopaný pes. Kus papíru nikoho nevychová. To hlavní záleží na nás.

Svišť, Praha

Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců

Snaž se a strom Tě naučí poslouchat. Je to asi to nejtěžší, co od nás zákon žádá. Dívej se dobře: už semínko, zaváté větrem, poslušně plní odvěky řád a zapouští kořinky, zvedá své první lístečky vzduhu ke slunci a ke hvězdám. To je odměna poslušnosti. Růst. Pak roste dál, až jeho kořeny drtí skály. Zlepšuje půdu kolem spadlým listím, chystá měkčí podloží pro příštím generacím. Rozsévá svá semena a nestará se, komu budou k užtku – poslušně plní svůj úkol. A konečně, když přijde jeho čas, poslušně sklání svou košatou ustaranou hlavu k zemi a tiše odchází.

Kdyby taková poslušnost panovala v našich rodinách, byli by rodiče i děti šťastnější. Ale můžeme se přiučit i víc:

Ke stromům, alespoň k těm nadějným, přichází štěpař. Ostrým nožem zraňuje mladé větve, odřezává ty, co narostly křivě. Na jiné přikládá ušlechtilý roub, ránu ováže a zahradí hojivým voskem. Stromek to bolí, pláče slzami mizy v marňé obraně. Brzy ale pozná, že vsazený roub je příjemný a poskytuje i jemu mizu. A když cítí velikost nových listů, těší se v naději na krásné květy a sladké plody – je plný, plný štěstí.

Jinak je tomu, když nezkušený a hloupý zahradník – amatér zkouší naroubovat

nemožné. Tu stromek pláče, ale zároveň ihned nechá své zranění zacelit, aby neproniklo nic cizího, neušlechtilého do těla. Některé stromky odmítají ušlechtilý roub, raději vyhánějí tenké a neužitečné pruty – vlky, které nedají nikdy ovoce. Takoví jsou i chlapci, kteří odmítají způsobit se, pracovat na sobě a na svém charakteru. Zahradník plané stromy vykope a spálí, oddílů nezbyvá, než se s nepříznivým členem rozejít.

A tak se učíme od stromu poslušnosti – poslušnosti z lásky a rozumu, ne ze strachu a hrůzy před trestem.

*Z brožury P. Hájka – Balua
Čtení pro naše rovery a činovníky*

Skautské výlety a výpravy – II.

Teprve pobytem a životem v přírodě se dívky a chlapci stávají opravdovými skautkami a skauty. Výlety a výpravy jsou jednou z významných charakteristik skautingu.

Program výletů a výprav

Podle programu jsou jednotlivé druhy výletů velmi rozmanité:

Výcházka Krátký půldenní výlet, který přilíží nezatěžujeme programem, ale využíváme k plnění různých úkolů. Výcházka zařazujeme za deštivého počasí nebo na jaře a na podzim, kdy jsou krátké dny. **Výprava** Celodenní akce obvykle spojená s pobytem na tábořišti. Jeho průběh je pak rozdělen na tři části – cesta na tábořiště, vlastní pobyt na místě a návrat. Každá část by měla mít svoji vlastní programovou náplň.

Výprava s přenocováním Dvou a více-denní výprava dává podstatně větší programové možnosti včetně posezení u ohně, který pro děti má nepřebohatelné kouzlo. Tyto výpravy mohou být přípravou pro letní tábor a k tomu můžeme směřovat i program – převážnou část věnujeme tábornické praxi. Pokud nám to dovolí povětrnostní podmínky, večer využijeme pro pozorování hvězdné oblohy. Do programu můžeme zařadit i noční hru.

Noční výlet

Může mít různou podobu – pochod bez světla, orientace v noci, dorozumívání světlem a podobně – a je určen hlavně pro starší skautky a skauty nebo pro rovery a rangers. Cíl je obvykle na oddílovém tábořišti (kde přenocujeme – stavba stanu potmě) nebo se vracíme do výchozího místa.

Jarní výpravy jsou vhodné pro seznamování s lidovými zvyky. V oddíle pravidelně okolo prvního jarního dne děláme výpravu nazvanou vítání jara. Dlouhé jarní výlety jsou vhodné pro procvičování značkování a orientaci. Nemělo by chybět pozorování přírody: první jarní květiny, první pupeny na stromech (kreslení, fotografování). Volno o velikonočních nám dává prostor pro několikadenní výpravu či putovní výlet.

Program výpravy musí být závažný pro všechny její účastníky, nepřipustíme, aby si někdo vybíral, účastnil se jen toho, co se mu líbí. S programem začínáme až

když jsou všichni připraveni. Opozdilcům vytkneme pomalost. Znamé hry obměňujeme tím, že stanovíme odlišné a těžší podmínky. Dostanou tak novou podobu a přitažlivost.

*Já nevím, jestli je to hotové, já nic nevidím!
Ze zahraničního humoru*

Vaření na výpravě

Některé oddíly vypouštějí z programu výprav vaření. Každý si nese jídlo z domu anebo se vaří všelijak. Jednotlivci či dvojice si vaří na vlastní pěst. Vaří se pak dlouho a ztratíme více času. Ztráta času je jedním z hlavních argumentů vůdců, když vysvětlují, proč na výpravách nevaří. Přitom vaření nám svým způsobem pomáhá i při výchově – vychovává k spravedlivému ocenění práce i nepřijemné (škrábání brambor, mytí nádobí), vede k pochopení nutnosti práce, zvyká na ni a učí zručnosti. Vaření je práce, jejíž výsledek a cena jsou hned patrné v praktickém užitku.

Ilustrační foto Milan Žaloudek

S vařením je třeba v programu počítat jako s rovnocennou součástí programu výpravy. Snažme se na většině oddílových výprav vařit pro celou družinu. Společné povinnosti, nesnáze, starosti i radosti při družinovém vaření a výsledek společné práce pomáhají k vytváření správné atmosféry v družině. Družinové vaření je také hospodárnější než vaření jednotlivců.

Přípravu vaření na výpravách zařazujeme do programu družinových schůzek – sestavení jídelníčku, sepsání potřebných zásob, rozdělení nákupu potravin, rozdělení úkolů pro samotné vaření. Dokonalost přípravy prověří samotná činnost na výpravě. Začínáme jednoduchými jídly a postupně přecházíme ke složitějším. Vaření se může stát i součástí mezidružinového soutěžení: kdo rychleji nebo lépe rozdělá oheň nebo uklidí ohniště, zvolí praktičtější ohniště, rychleji nebo lépe upraví určité jídlo, nejrychleji připraví jídlo z daných zásob nebo připraví jídlo z daných zásob s použitím co nejméně nářadí a nádobí.

Oheň a ohniště

S vařením zcela souvisí. Prvním předpokladem rozdělání ohně je mít suché zápalky. Zaručené nezvlhnou, jsou-li uzavřené například ve skleněné tubě od léků. Všeobecné zásady související se zakládáním ohně jsou známé a tak jen několik rad pro vaření. Teplá dává oheň z buku, jasanu a borovice. Velký plamen dosáhne slabším dřevem jehličnatých stromů. Kouř, bílý dým se vyvalí ze zelených větví a rostlin, když je přihodíme na plamen.

Při vaření musíme přihlížet k tomu, zda potřebujeme plamen (vaření polévky, čaje) nebo pozvolný, ale vydatný žár (pečení a smažení). Pro první případ přikládáme drobné suché kletí a menší větvičky nebo třísky. Žáru potřebného k pořádnému propečení masa dosáhneme přikládáním silných větví (nejlépe buk, dub, jilm). Dobrý žár je z rozštípaných polen a žhavého popela. Připomínám, že čím tvrdší dřevem topíme, tím větší žár dosáhneme. Dobře hoří šišky a rovněž dávají vydatný žár.

Přenocování

Výprava s přenocováním patří pro každou skautku a skauta k nejlepšímu a nejtrvalejším zážitkům. To nás zavazuje k pečlivé přípravě celé akce – nejen programu. Optimální je přenocování v přírodě, ale to není vždy možné (není

k dispozici vhodné tábořiště, počasí je nestálé apod.). V takovém případě přichází v úvahu různé chaty nebo i skautské klubovny. Nocleh si musíme zajistit předem včetně všech potřebných informací.

Přenocování v přírodě

Tábořiště volíme tak, abychom byli na místě ještě za světla a mohli se připravit na přenocování. Může to být známé tábořiště nebo zvolené pomoci mapy. Místo musí být suché a musí být k dispozici zdroj pitné vody. Nezapomeňme na souhlas majitele pozemku k táboření, rozdělení ohně a sbírání kletstí, nebo dřeva.

Výzbroj

Samozřejmostí jsou sekyrky, polní lopatky, kotlík a podobně. Zmínit bych se zde chtěl o spacím pytlí a stanu. Abychom se dostatečně ochránili před nočním chladem, je nezbytnou a hlavní součástí výzbroje dobrý spací pytel. Dnes již je možné zakoupit spací pytle (z dutých vláken), které nás před prochladnutím ochrání i při teplotách okolo mínus dvaceti stupňů. Jsou přitom skladné a lehké. Až na druhém místě je stan. V některých oddech je hojně používán jehlan, jehož stanové dílce lze snadno sestavovat do různých tvarů. Dnes jsou k dispozici malé skladné a lehké stany s podlážkou, která nás chrání před vlhkostí. U stanů bez podlážky doporučuji použití karimatky nebo alespoň tenké fólie z PVC.

Tábořiště

Po příchodu na tábořiště doporučuji po krátkém odpočinku vybrat místo pro stavbu stanů. Není nutné, aby stany tvořily pravidelný tvar, musí však být umístěny na suchém a rovném místě. Je vhodné, když družina má stany pohromadě. Po postavení stanů se věnujeme sbírání dřeva na vaření a táborový oheň. Teprve po ukončení všech přípravných prací se věnujeme dalšímu programu. Při krátkodobém táboření není nutné, abychom kolem stanů dělali odtokové stružky. Umístění-li stany na vyšší místo v terénu, obejdeme se bez nich i za prudkého deště. Nesmíme však stany postavit pod svah nebo do přirozené stružky. Při odchodu z tábořiště zkontrolujeme, zda tu po našem táboření nezůstaly stopy. **Pamatujeme přitom na zásadu – opustit místo našeho pobytu v lepším pořádku než bylo při našem příchodu.**

Pokračování příště

Roll

NÁPADY, NÁPADY, NÁPADY...

Kuchařský den

Možná, že představa Kuchařského dne, pořádaného chlapeckým oddílem vyvolá na tváři někoho z vás úsměv. Náš oddíl litoměřických Kondorů však má s touto akcí velmi dobré zkušenosti.

Pro Kuchařský den jsme vytýpovali jeden víkend. U kolem našich skautů bylo připraveno oběd pro celou rodinu. Jídlo sestávalo z polévky a hlavního chodu. Povinnou součástí byl předkrm nebo moučník. Každý z chlapců si musel nejprve prostudovat kuchařské předpisy, sepsat a nakoupit potřebné suroviny a připravit potřebné kuchařské pomůcky. Všichni museli přihlídnout k zásadám racionální výživy, dbát na pravidla správného stol-

ničení, dodržovat základní hygienu a udržovat své „pracoviště“ v dokonalém pořádku.

Pak už se vařilo. Byli jsme se podívat skoro ve všech rodinách. Všude vládla hezká, skoro slavnostní atmosféra. Za krásné prostřené stoly a lákavě vyhlížející a vonící jídla by se nemusela stydět leckterá restaurace. Na závěr chlapci umyli nádobí a pro zajímavost si provedli kalkulaci finančních nákladů na jednoho strávnicka.

Hlavními „porotci“ byly maminky, které zhodnotily přidělené body výsledek snažení svých synů. A mohu vám říci, že to byla porota přísná a náročná! Bez ohledu na to, kolik bodů získali, byli všichni kluci pyšní, že to dokázali. Kuchařský den byl dobrou přípravou na letní skautský tábor. Proto tuto akci letos ještě nejméně jednou zopakujeme. Navíc jsme si mohli při této příležitosti neformálně popovídat s rodiči. Ti se opět přesvědčili, že to naše skautování není jenom pouhou hrou...

Sam, Litoměřice

Malá škola lesní moudrosti (dokončení)

Přehled jednotlivých „dnů“

1. Den velkého umění (v měsíci vran)

Učit práci s kůží, kůrou stromů, kamenem (plastická symbolika), dřevem (řezba, totemy), eventuálně s hlinou (sošky, nádoby). Dále základy kresby (symbolika, návrhy táborových staveb), roubení a spoje kulatin a údržba nářadí (broušení dřív, seker, nožů a pil). Do dalšího „dne“ si každý vyrobí symbolický přívěsek z kůže, který nosí po celou dobu školy a jeden ozdobný předmět pro svou klubovnu.

2. Den provazů a uzlů (v měsíci trávy)

Naučit praktické používání různých, ne zcela běžných uzlů, smyček a vazeb. Ukázky a výroba tábornických předmětů a staveb spojovaných vázáním. Výklad o druzích a použití různých druhů provazů, lan a las. Ukázky zvláštního použití jako primitivní kladkostroj, napínání lanových lávek, přibližování kmenů a podobně. Dále pletení a kroucení provazů a síťování. Ukázky a výuka lasování – základní figury.

3. Den putování a chladných nocí (v měsíci sazenic)

Samostatné přesuny družin za pomoci zadávaných obtížných orientačních prvků (včetně hvězd) neznámým a náročným terénem s cílem v jednom bodě. Přenocování v primitivních podmínkách s uplatněním skalních převisů, houštín, přístřešků z větvič nebo celt a podobně. Vše mimo stavby klasického stanu.

V další části ukázka stavby típí, rozdělení ohně v něm, manipulace s chlopněmi, použití línungu atd.

4. Den divoké řeky (v měsíci růží)

Teoretický výklad s ukázkami: popis lodí a jejich typy, pádla, stavba a opravy lodí, vodácké vybavení, zásady pro plavbu, názvosloví a orientace v kilometráži.

Technika jízdy a základní výcvik na málo proudící vodě s lehkými peřejnatými úseky, dodržování zásad bezpečnosti. Na závěr sjetí středně těžkých peřejí (W W1 – W W2) s instruktorem, v úseku alespoň 1 km na deblkánoči, resp. raftech.

5. Den skal (v měsíci lovu)

Teoretická stať s ukázkami horolezeckého náčiní, pomůcek a výstroje. Základní zásady lezení a bezpečnosti. Zdolání jednoduché stěny s jištěním, slaňování (Düflerův sed, slaňovací osma, Turnovský sed), prusíkování, vyproštění z visu. Poskytnutí první pomoci se skutečným náročným transportem.

6. Den ohně a potravy (v měsíci padajícího listí)

Stavby různých typů táborových ohňů, kanadského krbu a jeho variant, ohně v bažině a jiných. Zálesácká kuchyně, různé způsoby pečení, dušení a vaření (Setonův hrnc, pečení indiánských placek na kamenech a masa pod kotlíkem atd.). Příprava smolných pochodní a táborového ohně. Rozdělení „čistého ohně“ třením dřev či křesáním. Zapálení slavnostního táborového ohně dle E. T. Setona a jeho symbolu woodcraftu. Zpěv „Červená se line záře“, ukončení Gilwellským kruhem a zpěvem večerky.

Tuto „Malou školu lesní moudrosti“ lze vhodně propojit s rádcovským kursem, přičemž jeho kandidáti mají ovšem řadu úkolů navíc. Největší výhodou spatřuji v tom, že po celou dobu mají možnost střídát se ve vedení cvičných družin. Pokud můj příspěvek v některém středisku pomůže výchově a zapálí další plamínky, budu rád.

Milan Renc – Racek

Ilustrace foto Káča (nahofe) a Antonín Kabát (dole)

CHÁPAT SMYSL VŠEHO KONÁNÍ

Když jsem po desetiletích zákazu skautské činnosti, po té temné době, kdy se v nás střídala naděje s chvilami úzkosti, zda se vůbec dožijeme svobody, opět mohl navštívit některé skautské skupiny v jejich klubovnách, povětšinou a snad už tradičně chudobných (český Junák nikdy nebyl bohatou organizací), potěšilo mne, co jsem viděl. Družiny při práci, pestré vývěsky na stěnách, rukodělné výrobky všude kolem a hlavně – skautské deníky a zápisníky, které se postupně plnily vším tím zajímavým, co jsem tak dobře znal ze svého vlastního skautského mládí... Kresby různých druhů uzlů, různých způsobů signalizace, náčrtů stop zvířete i ptáků, různé dorozumívací značky: indiánské písmo (většinou s umělými piktogramy, kterým by snad žádný skutečný Indián ani nerozuměl), značky skautské, zálesácké i jiné.

Chlapci i děvčata pilně kreslili, plnili i doбили stránky svých zápisníků vši tou tábornickou „vědou“ – ale mne přitom napadlo: zda-li jim někdo při této činnosti alespoň v náznu vysvětlil, proč to všechno dělají, jaký smysl má toto všechno, není-li to jen naivní dětská hra, trochu zaměstnání či dokonce ubíjení času...?

Třeba hned ony zmíněné obrázky stop, v některých klubovnách navíc doplněné sbírkou sádrových odlitků. Vysvětlili jsme někdy svým svěvěncům, že schopnost „číst stopy“ je něco víc, než jen nalézt a identifikovat druh stopy? Proč kreslíme stopy jelenů, lišek, veverek, daňků či bažantů – budeme snad všichni lovci, kterým jde o to, zvěř skutečně nalézt a ulovit nebo chyťt? Nebo to má jiný, hlubší a eticky vyšší smysl?

Nepochybujeme, že když generál Baden-Powell i zálesák E. T. Seton začátkem 20. století (ach ano, dnešní skautská mládež se dožije záhy 100. jubilea založení skautingu!) promýšleli program svých organizací (tehdy skauting opravdu ještě nebyl hnutím, ale pouhou začínající organizací!), mnilí naukou o stopaření především ony praktické cíle – tj. schopnost přežít v přírodě a v případě potřeby stopováním zvěř nalézt i tradiční, v divočině všudypřítomný zdroj potravy. Od těch průkopnických dob se vše ve světě ovšem už změnilo. Lovectví je možné provádět jen povoláním, a zužující se svět volné přírody ostatně tuto lidskou činnost postupně redukuje. V našich podmínkách lovecký aspekt stopaření nebyl určující už ani v raných dobách Svojsíkových.

Jestli se už tehdy mnoho bratří a sester zamýšlelo nad zdůvodněním, nad posláním této atraktivní části skautského programu při pobytu v přírodě, jestli již tehdy vyslovili aspoň něco o skutečném výchovném smyslu stopařské výuky: pěstování pozornosti a všímavosti, schopnosti dedukce a hodnotících soudů, bystrého usuzování; dále chápání hlubších souvislostí různých přírodních jevů; přírodovědných poznatků, přerůstajících v opravdovou lesní moudrost, v úctu ke všemu živému. Vidět nejen stopu, ale odvodit z ní celou řadu poučení, poznání – i etických příkazů!

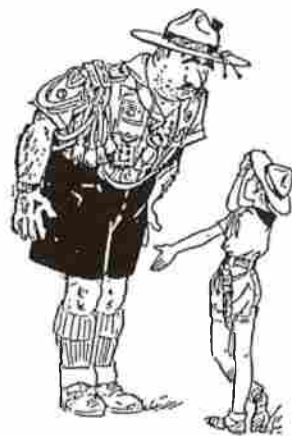
Situace se však za poslední půlstoletí tak drasticky změnila, že přibýly i nové aspekty ekologické, ekofilosofické a hlavně ekoteické. Hledání a vyhodnocování stop tak nabývá i trochu smutného, ale užitečného významu: na skautských výpravách stopařením zjišťujeme, nalézáme živočichové v našem prostředí ještě žijí... A stopy mizejících, vymírajících živočichů, kreslených do skautských zápisníků už jen podle starších příruček, se tak stávají mementem: takovou stopu mívá bobr, takovou jezevec, takovou křepelka – dokud u nás ještě všude žili...

Zkrátka: naše skautská činnost musí všude, ve všech námětech, nalézt pravý smysl, vycházet vždy z dokonale ujasněného smyslu všeho. Jinak zůstane jen povrchním naplňováním času, nesmyslných či bizarních počínáním. Pamatuji, že jedině hlubší smysl dává oprávněnou podnět jakémukoliv konání. Dokonce i každá dětská hra, vedle svého smyslu zábavného nebo rekreačního – což samo o sobě je také velmi cenné – má hlubší smysl. Vidíme to ostatně i v přírodě: „hry“ liščí nebo vlčích mláďat jsou vždy i přípravou, cvičením, nutným pro přežití jedince i rodu. Hry, cvičení, zkoušky i práce lidských mláďat (a zde chci optimisticky připomenout, že v jistém smyslu můžeme být mladými od včítat a světlušek až po pousaté oldskauty!) musí ovšem mít daleko hlubší i vyšší smysl a účel: vyšší o rozměr lidství. Skauting – i roving, ba i oldskauting – nám může dát svým promyšleným programem velmi mnoho. Může nám však dát, ovšem s bohatým úrokem, jen to, co sami umíme do něho vložit! Neohlížeje se přitom přespříliš na překonání praktiky leckde už z pohodlného, zmrtnělého nebo stagnujícího skautingu cizího! Jsme už dál – nutnost hájit pravé hodnoty junáctví, leckde i sami před svým svědomím, hlavně v době trojích zákazů, které byly i pokusem likvidovat všechny mravní hodnoty národa – nám jistým způsobem i prohloubila pohled. Jsme už dál; můžeme být dál; jdeme neustále dál!

Ladislav Rusek
Grafika autor

Rada jednoho dítěte

- Nerozmazluj mne. Vím dobře, že nemohu mít všechno, co požaduji. Já tě jen zkouším.
- Nenuť mne násilím. To mi ukazuje, že ve světě platí moc. Já reaguji na poučení.
- Nebuď proměnlivý. To mne mate a já se pak ještě víc snažím dosáhnout všeho, co chci.
- Nedělej žádné sliby. Mohlo by se stát, že je nebudeš moci dodržet. To otláská mou důvěru v tebe.
- Nedělej za mne nic, co mohu udělat sám. Jinak se budu chovat jako kojeneček a ty budeš můj sluha.
- Nenapomínej mne neustále kvůli každé maličkosti. Abych se chránil, musím dělat, že neslyším.
- Nedomnívej se, že je pod tvou důstojnost omluvit se mi. Čestná omluva ve mě vyvolává lásku k tobě.
- Nezapomeň, že nemohu růst bez tvého pochopení a povzbuzení a že se víc učím z tvého příkladu než z tvé kritiky.

Převzato ze Zpráv duchovní rady
brněnské diecéze č. 12

Je staré lidové pořekadlo, které říká: V března za kamna vlezem, v duben tam ještě budem a v máj poženem kozičky v háj....

My za pec nepolezem, jelikož ji asi nikdo nemá, leda snad někde na chalupě, ale místo za pec půjdeme ven, kde je hodně keřů a stromů a budeme se dívat, co dělají pupeny. Pupen, který nalezneme na každé větvičce, je kouzelná skříňka budoucího života stromu. Je v ní ukryt květ i plod, nebo list a kousíček nárustku větve. Vše je dovedně složeno a zabezpečeno proti dešti a mrazu.

Jak vypadají pupeny? K tomu vám poslouží publikace: *Pokorný – Fér: Listnáče lesů a parků*. Jen si ve svém zálesáckém „holubníku“ připravíte obálky s nápisy: Pupeny červené, černé, zelené, hnědé, ochmýřené. Do nich si pak budete dávat vaše kresby pupenů, které nebudete obkreslovat z literatury, ale sami si je v přírodě najdete a nakreslíte. Při tom si také všimnete povrchu pupenu, jak je stavěn, a jak jsou pupeny rozmístěny na konci větvi, či po délce větve. Zjistíte, že po délce větve jsou rozestavěné podél spirály, která se obtáčí kolem osy větve. Někdy je to jen půl spirály, jindy je na ní více otáček. Toto číslo poloh pupenů si zapíšete k jménu pupenu. Vezměte i lupu a podívejte se na zvětšený povrch pupenu, možná, že vás leccos překvapí.

V přírodě je to trochu jinak než na obrázku v knize a někdy se vám stane, že kde rostle více keřů dohromady, větve se prorůstají a najednou najdeme šípek na hlohu, nebo pupen dubu mezi hlohovými větvičkami. Karel Čapek ve své knize *Zahradníkův rok* velmi zasvěceně vypráví o tom, co všechno zahradník hledá na jaře v zemi. Nahmatává cibulky, hlízy, oddenky, chomáčky kořenů, puky a prýty.

Vše to připravuje příroda pro nový život. Váš zálesácký zápisník jistě obsahuje kresby a poznámky k pupenům. Pro přesné poznání vývoje rostliny je výhodné pečlivě pozorovat její vývoj a při tom vedle data pozorování si kreslit fenologické značky, pomocí kterých, jako těsněpisem zachycujete život rostliny.

Tento **fenologický záznam** můžete doplnit krouhovým otiskem, nebo kresbou listu, zejména jeho tvarem, okrajem listu a kresbou žilnatiny, což jsou charak-

teristické znaky pro každou rostlinu. Také tvary pupenů v různých stupních vývoje a totiž u květu. Poznáte tím bližší krásu květu a u některých i změnu barvy před a po opylení. Pozorujte, jaký hmyz usedá na tu kterou květinu, či jaké se tam objevují housenky. Zde začíná i problematika soužití rostliny a hmyzu.

Také sledujte a zaznamenávejte, které rostliny rostou v určité rostlinné společnosti, nebo na jakém geologickém podkladu co roste. Jsou totiž rostliny vápnomilné i vápnostřežné, ty které mají rády písčitou, sušší půdu, či rašeliniště. Krátce – stopař sleduje a vidí všechno.

Ve vyhlášené MŽP 365/92 Sb. máte seznam **chráněných rostlin a živočichů**. Není to radostný seznam, ale z vlastní zkušenosti vím, že jsou možná potěšující poznání, že byla objevena rostlina, zafazena do skupiny „nezvěstné“. Pokuste se i vy hledat, snad se vám podaří nějakou „ztracenku“ znovu objevit.

Dobrý stopař ví, že v přírodě nejsou jen rostliny cévnaté, ale že sem patří i mechy, játrovky, houby a lišejníky, které skrývají velmi mnoho a běžným lidem neznámých zajímavostí.

Pozorujte, jak se mění složení společenstva rostlin tam, kde přestala letecká aplikace chemických látek, dosud používaných ve velkoplošném zemědělství. Rostliny doprovázejí člověka všude a jsou typickými ukazateli toho, jak člověk hos-

První jarní den

Jedním z nejkrásnějších předělů roku je první jarní den. Jarní rovnodennost je okamžik, kdy slunce při svém zdánlivém pohybu prochází světovým rovníkem (aequator se protne s ekliptikou) a na celé zemi jsou den a noc stejně dlouhé, slunce přechází na severní polokouli a den se nám stále prodlužuje. Časté bývají v těch dnech náhlé změny počasí provázené bouřemi na souši i moři.

Zkusme si v ten den přivstat a uvítat společně východ slunce. I v Praze na rampě pod Strahovským klášterem ho můžeme vidět vycházet nad městským oparem, nad věžemi a lidskými přibytky a uvítat ho tichou přítomností nebo básní.

Jste-li venku, začněte den společně vyběhnutím na kopec s výhledem na vycházející slunce. Přes den zkuste najít první kvítek, pozastavte se, abyste pocítili radost, že nic není ztraceno, že znovu se vši silou jaro přichází.

Stáli jsme společně jednou v první jarní den nad prvním podobělem někde na okraji sílnice a byli svědky rozevírání květenství s přibývajícím světlem a teplem. Jindy jsme zase za prvního jarního východu slunce ve sněhu na Roháčích objevovali první krokusy a sněžanky. Okamžik, kdy tiší a pokorní přihlížím tvůrčímu procesu života, nám přináší i potřebnou vůli k zodpovědnosti. Praskne obruč našeho zahledění se do sebe a údiv nad krásou a samozřejmostí prv-

ních květů je provázen hlubokým pocitem vděčnosti, radosti, víry.

Je dobré před jarem prohlédnout s družinami atlasy jarních květin, zopakovat si jejich jména hrou nebo soutěží a tak se připravit na výpravu za nimi do listnatých lesů, kde je jejich čas, než vyraší listí stromů.

Pro potěšení z krásné zrnité mateřštiny oslavující příchod jara jsme připravili výňatek z básně v próze Františka Halase: „Já se tam vrátím“. Vypovídá o jeho důvěrné znalosti přírody a zakořeněné lásce k rodnému kraji – Vysočině.

Dvě básně brněnského lékaře Antonína Trýba tlumočí jarní výzvu k zamyšlení. A máte-li možnost, poslechněte si Svěcení jara od Igora Stravinského.

Janka

František Halas: Já se tam vrátím

Až jednou na velkém sněmu ptačím v čase mezi skřívánkem a sovou bude jednohlasně přistěbetáno jaro, já se tam vrátím! Zatím vábím a chytám na vějířky slov péknot toho všeho tam u nás, ať se chytí, co se chytí.

Ty můj kraji, ty mě bezpečí, ty má zatvrzelost, ty má věčnost. Tvá hlina, mnuta v prstech, voní po zetlelých vlasech dávno pohřbených tkalcovských dědů a bab a je přísadou mé krve. Ty můj kraji. Jsi tam, kde Vysočina nabírá dech a pole skládají slib chudoby. Potulné jaro klíč-

kuje dlouho rozestlanou omicí, sněhy i dešti a ospalé barvy se vyčkávavě protahují.

Země kótká a kucká, ale jednoho dne přece jen vykukující kukačka zjistí, že vše je připraveno, bezpečno, a to už všichni ptáci se rozlétnou s mírou melodií v zobáčích a začnou stěhovat obzírky hnízd. Roztržky kořenů a rozmilovanost větviček bude bez konce! Z pučnic vyhlédne paroží a z bodláků první houba, kolínko usínající Zimuly.

Na pedály strání stopne ráno, lesy smírné a vznešeně zahučí a pak kdekdo bude zpívat svtáničko. Mísečky víček, zneklidněné tíhou světa, rozkmitá pomrkávání dětí do zubatého slunce, z otloukaného proutku vynutí kluci písničku a bosorky šlahouny ostruží a malení připichnou k nebo jarní bídu sedmikrásky. Ocilký jarníček rozkřesají rosou.

„Já jsem Podvečírka!“

„Těší mě!“

„Dovoďte, moje jméno je Chlebiček!“

„Jsem Třeslice.“

Kdepak jen jsou křtitelnicí těchto jmen? Jedno pro srdce a druhé pro svět. Slyšeli jste to? Já ano! Tiše! Ještě něco!

Klubání kuřátek je slyšet až sem, až sem do té hromady kamení. Tráva pláče, tráva někde u nás pláče za pozdvižení rána.

Já se tam vrátím, já se tam vrátím!

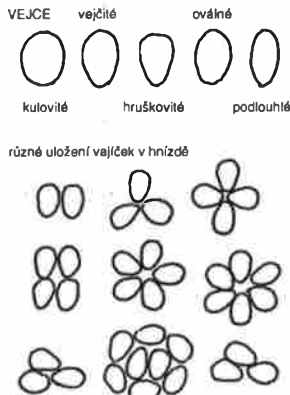
Kdyby mi jen oči pro pláč zbyly, já se tam vrátím, já se tam i po slepu vrátím.

psáno 1939

poraří. Znáte třeba rostliny rumištní a z míst znečištěných, znáte rostliny vodní a mokřadní, znáte rostliny hor a velehor, či teplých nížin. Všude je jiné společenství s charakteristickými znaky pro tu kterou skupinu. Hledějte a poznávejte. A pamatujte si, kdo pozná, začíná rozumět, kdo rozumí, začíná mít rád a kdo má rád, ten chrání. A chránit dnes přírodu je snad jedná ze základních otázek lidského života na zemi i jeden bod skautského desatera. Značky pro fenologické pozorování rostlin nemají jen botanici, ale obdobné značky mají i „ptáčkaři“ a do svých záznamů jimi zaznamenávají nejdůležitější období ze života opeřenců.

Ptáci jsou velmi zajímaví tvorečkové. Řada z našich ptáků nás před zimou opouští a odlétá do krajín, kde nachází potravu, tedy hmyz, který v době zimy u nás není. V každé ornitologické příručce máte přesný kalendář odletů a přiletů našich stěhovavých ptáků. Mezi fenologickými značkami máte značku pro přilet. K této značce si zapíšete **datum přiletu** a jméno druhu ptáka, který se po zimním období u nás opět objevil. Další značkou je značka hníždění a kladení vajíček. Co je jen druh **hnízd**, někdy neobyčejně dovedně stavěných, tak, že mezi ptáky naleznete zdatné tesaře, košíkáře, tkal-

ce. Jen dobře pozorovat. Ale nikdy neopomeňte jednu zásadu – pták nesmí být rušen při své stavitelské práci. Ať žádného fotografického fandu nenapadne ostříhat několik větví z okolí místa, kde pták staví hnízdo, jelikož by pak stavbu opustil, v případě, že by tam byla již snesená vajíčka, opustil by i snůšku a nový rod ptáků by vyhynul. To nesmí žádný skaut-stopař za žádnou cenu dopustit. K pozorování stavby hnízda se vyzbrojte velkou trpělivostí, hodně trpělivostí je třeba, ale výsledek za to bude stát. Můžete si kreslit jednotlivé fáze stavby hnízda, bude to zajímavý soubor kreseb. Dále si poznamenejte **tvar vajíček** a jejich rozestavení v hníždě. Každý pták má svůj způsob.

Pozorovali jste někdy průběh ptáčího toku? Některé ptáky mají celé obřady pohybu, hlavou, tělem, křídly i hlasové projevy. Inu, svatební veselí není jen u lidí. Objeví se holátka, i na to je fenologická značka. Stojí za to pozorovat práci ptáčích rodičů, aby nakrmili svá věčně hladová holátka. Kolik stovek odletů a přiletů za den vykonají ptáci, aby se vraceli se zobáčky plnými housenek a hmyzu. Obdivuhodná péče, hodná hluboké poklony. Nastane i doba kdy se ptáci mláděta opeří a začínají létat. Také pro tento úsek ptáčího života je značka. Sledujte jak ptáci litají, někteří mají své typické letové křivky, jako: A – linduška lesní, B – lejsek šedý, C – linduška lesní, D – skřivan polní, E – rákosník.

Antonín Trýb Podběl

Sluníčka vztyč jen, jimiž na úhoru tvá zářná kráska lidi potěší - kterýpak z květů nebo živých tvorů troškou své pýchy někdy nezheřší!

Radosti kouzlo – záblesk usměvavý když větrík rozvál v bílé papíři - chladivou dlaň svou na bolení hlavy přiložíš k skráním, líčko mateří.

Viš, dítě slunce, bolesti že zrání jsou tvůrčí nutností, již třeba cítit - a ten, kdo nikdy nezná slitovnosti, že by se neměl ani narodit.

Grafika Ladislav Rusek – Šuman

Otázka

Tvář snívá jitra jistě sličná je, křehký tvar snítky, libezné je kvítí - zdalipak jejich kouzlo vzývaje sám básník vzruší se a z vlastních hlubin cítí záplavu něhy, kterou jde mu vstříc rodička země, aby svému hosti při číši krásy řekla šeptajíc, kudy se nejbližší přijde do lidskosti?

Zdalipak v duši ohlas nesmělý zesílí vírou moudrosti té prosté: zisk, moc a sláva kde se pleví, tam že cos dobrého sotva kdy vzroste, že kouzlo jiter žhavou tíhou dní se v marné slzy snů a krásy tavi - že dílo zplání místo uzrání, kde člověk svoje srdce nenastaví.

Pierre Teilhard de Chardin – Vesmír a lidstvo

Pierre Teilhard de Chardin se narodil roku 1881 ve střední Francii, v rodině osvětleného venkovského šlechtice. Studoval na jezuitském gymnáziu, v roce 1895 vstoupil do noviciátu jezuitského řádu, po vypovězení jezuitů z Francie (1905) pokračoval s přestávkami ve studiu filozofie, teologie a paleontologie v Anglii. Roku 1911 ukončil studia a byl vysvěcen na kněze. V době 1. světové války sloužil jako nosič raněných na frontě, po válce

pokračoval ve studiu přírodních věd. Stal se uznávaným paleontologem. Cestoval po světě, 20 let pobýval v Číně a Mongolsku, později též v Africe. Psal a vydával vědecké paleontologické práce, jeho příslušnost k řádu mu však nedovolovala publikovat vlastní filozofické názory. Tyto názory shrnul do knihy *Vesmír a lidstvo* (orig. *Le phénomène humain*), kterou dokončil v roce 1940, vyšla však až po jeho smrti, v roce 1956. Kniha *Vesmír a lidstvo* je pozoruhodným pokusem o vysvětlení dějin přírody a zapojení člověka do těchto dějin. Teilhard popisuje vývoj vesmíru jako sled vývojových stupňů, které nazývá „prahy“ (např. prah atomů, molekul, buněk,...) a člověka a lidskou společnost považuje za podobné vývojové prahy. Vývoj celé přírody a tím i lidstva vrcholí podle Teilharda v bodu Omega. V bodu Omega dosáhne vývoj přírody naplnění, ukončení, dějiny přírody se uzavřou, tak jako se na počátku, v bodu Alfa, tyto dějiny započaly. Zmíněný Omega je Teilhardem ztotožněn s křesťanským Bohem. Autor zde spojuje biblické svědectví (zejména novozákonní) a své pojetí vývoje života. V poslední kapitole knihy ukazuje, že vývoj lidstva v duchu křesťanství má všechny podstatné znaky vývoje přírody tak, jak jej popisuje věda. Kniha nás nutí k zamyšlení nad původem a smyslem existence člověka a nad jeho vztahem k přírodě a k bohu, proto se objevuje na těchto „ekologických stránkách“.

CESTOU K PRAMENŮM

Příručka je určena pro přípravu k čekateckým a vůdcovským zkouškám a pro potřeby lesních škol

... Zkušenosti z čekateckých a vůdcovských kursů a následných zkoušek dosvědčily skutečnost, že stále chybí základní příručka stručných dějů skautingu. Několik dřívějších příruček nespĺňuje všechny požadavky, kladené na skautské činovníky v této oblasti; navíc se v některých objevují (často přebírané) chyby. Aby byl překlenut tento nedostatek, byla vyzvána Historická komise ÚŘJ zpracovat potřebnou příručku, která by pomohla nejen při přípravě ke zkouškám, ale všem zájemcům v případě potřeby si doplnit a osvěžit základní vědomosti ze skautské historie...

Za užší pracovní skupinu Historické komise
Václav Nosek – Windy

Historická komise ze svého středu vybrala užší pracovní skupinu bratrů, kteří tuto příručku zpracovali. Části týkající se dějů skautingu připomínkovala ses. Vlasta Macková, lektorovali: br. Vratislav Řehák a br. Václav Břicháček.

Příručka obsahuje, kromě textové části, také bohatou obrazovou přílohu, přehled světových jamboree s jejich znaky, grafy počtu skautů ve světě a u nás i doporučené otázky k činovníckým zkouškám.

Cena 28,- Kč + 25,- poštovné a balné. Objednávku zašlete společně s dokladem o zaplacení (úřítek složenky typu C) na adresu: Junácká edice, Sokolovská 44, 186 00 Praha 8.

Objednávka knihy CESTOU K PRAMENŮM

Objednávám si kusů knihy CESTOU K PRAMENŮM

a zašlám Kč (28 za každý výtisk + 25,- Kč poštovné a balné) na adresu J.E.

Knihy zašlete na adresu:

jméno a příjmení

ulice

místo a PSČ

podpis

**OBJEDNÁVEJTE VÍCE KUSŮ NA JEDNOU, PRO CELÉ STŘEDISKO
- UŠETŘÍTE NA POŠTOVNĚM!**

JUNÁČKÁ
PŘÍLOHA
ČASOPISU
SKAUTING

Únorové zasedání náčelnictve

Na společném zasedání NDK a NCHK se jednalo především o nových stezkách, o závodní světlušce a včít, o táboření, o provádění předpisů k činovníckým zkouškám, o stanovách a o připravované novelě statutu lesních škol.

Společná komise usazená k vypracování nových stezek pro skauty i skautky informovala náčelnictva, že připravila společnou koncepci stezek, že pracuje na metodickém materiálu pro oddílové vedoucí, jak pracovat s novou stezkou, a na „handbooku“ pro skauty a skautky. Obě náčelnictva dohodla další postup práce komise, aby se od září 1994 mohli nováčkové z obou kmenů připravovat na složení skautského slibu již podle nové nováčkové zkoušky. Za tímto účelem budou oddíloví vůdci a vůdkyně informováni na jaře ve Skautingu.

Br. Šmajdl informoval o průběhu příprav závodní světlušky a včít a o přípravě setkání pořadatelů „krajských kol“ v Příbrami (zvl. kvůli stavbě trati).

Náčelnictva ustavila společnou komisi pro organizaci a zabezpečení letošních táborů.

NDK a NCHK pracují na prováděcích předpisech k činovníckým zkouškám, které vyjdou v příloze Skautingu, a budou nedílnou součástí novelizované „báje knížky“ společně s připravovanými kompetenčními zpravodaji a zpravodajek oblastí, okresů a středisk.

Obě náčelnictva se dohodla na požadavku účastnit se únorového zasedání ÚŘJ, na kterém se bude jednat o stanovách a o mimořádném sněmu.

NDK a NCHK pracuje rovněž na novele lesních škol, tak aby odpovídala současnému stavu v našem hnutí a aby napomohli stimulovat především mládež a mladé činovníky a činovnice pro další práci.

Iva Macková, Jarka Pešková

Schvalovací řád pro členství ve Svojsikové oddíle

Schvalovací řád pro členství ve Svojsikové oddíle vychází z platného statutu SO, /1, ods. 3 a 4, /5, odst. 2, z usnesení Oddílové rady SO ze dne 17.5.1970 (věkový limit) a usnesení OR SO ze dne 12.6. 1993 (položení hlavního důrazu při přípravě kandidatur na rádců druž. SO). Poslední úpravy byly vyžádány výroční schůzí SO dne 5.9.1990, která také tento řád přijala.

1. Výběr kandidátů

1. Při výběru kandidátů podle odstavce 4 je nutno na prvním místě hledět na opravdovou mimořádnost zásluh při budování, posilování a propagaci skautského hnutí v naší vlasti, a to jak v dobách legální, tak ilegální existence, at už přímou činností v oddílech, střediscích, vyšších organizačních složkách či lesních školách, činností publikační či archivační apod., a dále k povinnosti člena SO řádně reprezentovat skautské hnutí na veřejnosti.

2. Členství v SO není jen vyznamenáním, ale také závazkem, přispívat podle sil k rozvoji skautského hnutí, k vytváření nových osobností v mladé generaci, která by byla předvojem národního společenství jako součásti celého lidstva k jeho prospěchu a ve smyslu mezinárodních skautských ideálů. Tato hlediska musí uvážit již navrhovatel.

II. Postup při navrhování kandidátů a potvrzování návrhů

1. Navrhovatel podá radci družiny SO, do jejíhož okruhu navrhovaná osoba bydlištěm nebo skautským působštěm spadá, písemný návrh s plným jménem kandidáta, datem narození a adresou a dále jeho stručný občanský a skautský životopis (cca 30-40 řádek střípnopisu). Je-li současně podáno více návrhů, mohou být shrnuty do jednoho společného návrhu, obsahujícího jmenované údaje; životopisné listy musí být předloženy pro každého kandidáta zvlášť. Adresy radců družin spolu se seznamem okresů, jež do družiny spadají, budou každoročně uveřejňovány v příslušném skautském tisku.
2. Současně si vyžádá od příslušného rádce pro každého kandidáta evidenční kartu proti úhradě poštovného.
3. Navrhovatel sám uvádí, jak získá údaje pro podklady řízení; pokud možno by je měl získat odjinud než od samotného kandidáta. Je-li nevyhnutelné, aby údaje poskytl kandidát, musí být o ně požádáno co nejtaktičtěji formou.
4. Navrhovatel vyplní evidenční kartu ve všech rubrikách plným slovním vyjádřením; není-li v některé rubrice možno uvést údaj, užití vyrazí jako „nenám“, „nebyl“, „žádná“ apod. U LS uvede její název a rok konání. V druhém řádku první strany (nad rámečkem) proškrtne silně slova „Čestná léta služby“, na druhé straně v levé dolní rubrice nahradí v předpisu „Návrh na...“ slova „udělení čestných let“ slovy „členství v SO“.
5. Navrhovatel – popř. za pomoci příslušného rádce – získá pro tuto a sousední rubriku (nikoli pro pravou dolní rubriku, kde potvrzení provede SO sám) patřičná potvrzení s razítky a podpisy, a to podle těchto pravidel:
 - a) Je-li navrhovatel středisko Junáka a kandidát není předsedou nebo místopředsedou ORJ nebo MFRJ, potvrdí toto středisko návrh do levé dolní rubriky, příslušná ORJ

(MFRJ) provede potvrzení do střední dolní rubriky;

b) Je-li navrhovatelem přímo ORJ (MFRJ) a kandidát opět není uvedeným členem ORJ či MFRJ, provede tato ORJ (MFRJ) sama potvrzení v obou rubrikách na základě souhlasu příslušného rádce družiny SO (viz však bod e);

c) Jestliže kandidát, bez ohledu na to, kdo je navrhovatelem, je předsedou nebo místopředsedou ORJ (MFRJ), levá kolona je stejná, ale kolona „potvrzuje“ musí být vyplněna buď rozkřem organizační rady Ústředí na základě souhlasu rádce příslušné družiny SO anebo podpisy dvou členů SO, z nichž jeden musí být rádce oné družiny.

d) Je-li navrhovatelem člen (skupina členů) SO, což se uvede s jeho podpisem (jejich podpisy) v levé koloně, do střední rubriky je třeba získat potvrzení ORJ (MFRJ) z místa bydliště (anebo skautského působště) kandidáta, anebo organizačního odboru ÚR na základě souhlasu příslušného rádce družiny SO. Druhý postup je nezbytný v případě, že kandidátem je předseda ORJ (MFRJ). V tom případě musí příslušný rádce vyrozumět místně příslušnou ORJ (MFRJ) o schválení kandidáta.

e) Potvrzení návrhu není třeba na kartě opakovat, jestliže bylo uvedeno plně a jasně na původním, potvrzeném písemném návrhu. SO uvede navrhovatele sám v levé dolní rubrice rubriky karty a příjímí vyrazí „viz. návrh“.

6. Rádce vyplněnou a potvrzenou evidenční kartu zašle navrhovateli příslušnému radci družiny SO a ten v termínu, který bude každý rok určen, hromadně tajemníkovi SO.

III. Zpracování návrhů a konečné schválení

1. Návrhy se shromažďují v SO tak, aby mohly být podrobně a s plnou odpovědností projednány v celkových souvislostech SO. Jeho družin a celého skautského hnutí. Toto projednání se koná zpravidla jednou za rok na oddílové radě SO (v dalším OR SO) koncem jarního období, s předchá-

Článek VIII.

Závěrečná ustanovení

1. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech uložených u zúčastněných stran.

2. Pro pojištění sjednané touto smlouvou platí ustanovení občanského zákoníku, a všeobecné pojistné podmínky Pojišťovny IB, a.s. pro pojištění osob.

Přílohy : 1. Označení úrazu
2. Všeobecné pojistné podmínky

Paroubicích dne 28. ledna 1994

V Praze dne 31. ledna 1994

POJIŠTOVNA IB
Aktivní společnost
Praha 3

[Podpis]

[Podpis]

ČESKÁ RADA
organizace
v rámci
Junák ČR a YMCA, ILM

3. Pojistné i pojistné plnění je aplatané v ČR a v České měně.

Článek VI.

Hlášení pojistných událostí a plnění pojistovny

1. Pojistné události se hlásí pojistovně na tiskopisu oznámení úrazu (příloha č. 1). Na oznámení úrazu potvrdí "Seskupení", zde k úrazu došlo při pojistné činnosti. Pokud byl úraz vyvolán např. orgány policie, přílohou k oznámení úrazu též kopii protokolu o úrazu. Pojistnou událost pojistného člena hlásí za toho, kdo má právo na plnění, příslušná organizace nebo její složka, u níž je veden. U nečlenů, hlásí pojistnou událost ta organizační složka, která činnost při níž se úraz stal organizovala. V tomto případě je nutno uvést, že jde o občanská akce té které organizace. Tiskopisy musí být řádně a pravidelně vyplněny, opatřeny razítkem příslušné organizace a podpisem odpovědných funkcionářů s uvedením adresy a čísla OR. Bez předložení těchto dokladů a náležitosti pojistovna žádný úraz člena organizace neprojedná a neposkytne z něho plnění.

2. Pojistovna má právo vyžádat si v případě potřeby i další doklady nezbytné k vyřízení ru.
3. Oznámení úrazu se odesílají k likvidačnímu řízení na adresu Pojistovny IB, a. s., Mělobranská nám. 2. 530 02 Pardubice
4. Pojistovna je oprávněna odmítnout plnění v případech kdy :
a) nejde o pojistné události ve smyslu této smlouvy
b) došlo-li k úrazu při činnosti, která není zahrnuta do pojistání.

Článek VII.

Bonifikace za příznivý škodní průběh

Pojistovna vyplácí "seskupení" bonifikaci za příznivý škodní průběh. Konkrétní výše bonifikace se stanoví podle následující tabulky.

Škodní procento	Procento vráceného pojistného
do 20 %	40 %
20,01 - 30 %	30 %
30,01 - 40 %	20 %
40,01 - 50 %	10 %

Škodní % je poměr mezi úhrnem vyplacených pojistných plnění ve prospěch touto smlouvou pojistných osob a zaplaceným pojistným.

zejícím rozsláním všech návrhů všem rádčům družin SO, které je popř. projednají na schůzce své družiny a na OR SO k nim prosřednictvím svého zástupce (zastupců) za-ujmou stanovisko.

2. Kandidáti vybráni OR SO jsou pak předloženi ke schválení plenární schůzi SO, která se koná podle § 5, odst. 2 statutu SO. Po schválení plénum SO, s příslušnými změnami, je konečný návrh předložen sněmu Junáka či, v mezidobí mezi sněmy, Ústřední radě Junáka ke konečnému schválení.

Schvalovací řád pro přiznání Čestných let Junáka

Schvalovací řád pro přiznání čestných let služby v Junáku vychází z platného statutu Svojsikova oddílu, zejména z § 5, odst. 4, kde se přiznávání práva nosit odznak čestných let služby vyrazuje oddílové radě Svojsikova oddílu (v dalším OR SO) a návrh na přiznání tohoto práva požaduje od ORJ, MRJ nebo některého ústředního orgánu Junáka. Čestná léta služby je nutno odlišovat od let členství v organizaci (čl. 1, 1).

1. Předpoklady přiznání práva nosit odznak čestných let služby

1. Právo nosit odznak čestných let služby (dále OČL) není dáno prostou dobou, uplynulou od první registrace člena v Junáku (či organizaci, jejímž se Junák stal právním nástupcem), nýbrž je uznáním prokazatelné, účinné a užitečné skautské činnosti od doby vstupu do organizace, a to jak v době zákonné existence Junáka, tak v obdobích illegality. Za prokazatelnou a účinnou činnost nelze pokládat např. pouhé soukromé sběratelství skautských odznaků, památek, známek apod., pokud jejich výsledkem nebyla vážná činnost publikační, historická či informační. Započítává se však řádné členství v oddíle (směšce, roji) v době nedospělosti (do 16 let).

2. Období nečinnosti či dokonce odmítnutí spolupráce nebo pomoci oddílům, pokud se vyskytla v průběhu registračních služeb-

ních let, se z úhmu služebních let odečítají, pokud nebyla podmíněna fyzickou neschopností (nemocí), politickou persekcí (např. vězněním pro skautskou činnost) či jinými vážnými, prokazatelnými důvody.

3. Právo nosit OČL je zcela zrušeno činností člena proti zájmům skautského hnutí, např. agresivní činností politickou, destruktivní kritikou, vydáváním falešného či zrádného svědectví apod. Rozhodnutí o tom přísluší OR SO na návrh skupiny této OR, pro udlení práva nosit OČL zrušené.
4. Navrhovatel a stvrzovatel předmetného práva nesou osobní odpovědnost za to, že právo doporučí přiznat toliko osobám, které vždy plnily skautský slib a zákon a jsou příkladné i svým osobním, rodinným a veřejným životem.

II. Postup při schvalování práva nosit OČL

1. Navrhovatel podá radci místní příslušné družiny SO¹ stručný písemný návrh s plným jménem kandidáta (kandidátů), datem narození a adresou a vyžádá si potřebný počet evidenčních karet proti úhradě příslušného poštovného.
2. Navrhovatel vyplní evidenční karty postupem, popsaným v schvalovacím řádu pro členství v SO (oddíl II, bod 1-4) až na pořizování a zaslání občanského a skautského životopisu, který se pro schvalování OČL nepožaduje.
3. Pokud by výjimečně nebyl navrhovatelem ORJ nebo MRJ, vyplní a potvrdí se levá a střední dolní rubrika druhé strany jako při schvalovacím postupu členství v SO (bod 5, písm. a,c,d). Jinak stačí záznam a razítko v levé rubrice („Návrh“).
4. Návrhy, které jsou radci družiny SO uznány za formálně vyhovující, jsou jimi postoupeny skupině SO pro čestná léta, která provede další šetření, pokud je uzná za nutné. Výsledek předloží OR SO (statut SO, § 5, bod 4) k schválení.
5. Výsledek schvalování sdělí tajemník SO navrhovateli zasláním příslušného osvěd-

čení. Navrhovatel sám rozhodne, jakým způsobem sdělí oprávněnost nosit OČL projevem osobám; doporučuje se dát přednost stanovitiinu, případně i hromadnému sdělení při vhodné příležitosti (tabore, výjezdu, středisková beseda či slavnost apod.).

Tento řád byl schválen na základě návrhu oddílové rady SO² na výroční schůzi SO dne 5. 9. 1993.

¹ Viz. Řád pro přijímání do SO, čl. II, bod 1.
² Podobně jako řád pro přijímání, úvod.

Oddílová rada SO k 1. 11. 1993:

Vůdce:

PhDr. Jarmil Burghauer
Klidná 25
162 00 Praha 6

Zástupci vůdce:

Vlasta Páleníková
Na Vrnici 8
100 00 Praha 10

MUDr. Rudolf Pivec
Jarmikova 77
517 43 Poštep
(současné radce 6. Slezské družiny)
MUDr. Milan Vacek
Fučíkova 7

741 01 Nový Jičín

Rádceové:

1. Pražská družina
MUDr. Hana Dvořáková
Jeněšská 13
161 00 Praha 6

2. Středočeská družina

MUDr. Karel Kosinka
Užá 16/V
230 10 Poděbrady

3. Západočeská družina

Ing. Alexandr Madýka
čp. 345
338 28 Radnice u Rokycan

4. Jihočeská družina

Jaroslav Pobuda
Čelakovského 292
387 01 Volyně

5. Severočeská družina

Prof. Jm. Janáček
ul. gen. Plíky 10
460 01 Liberec

6. Východočeská družina

Prof. Ing. Zdeněk Šandera
Selicharova 1288
500 12 Hradec Králové

7. Jihomoravská družina

Ing. Zbyšek Pechla
Mezka 5
602 00 Brno

8. Hanácká družina

Josef Černý
Schweitzerova 9
779 00 Olomouc

Tajemník SO:

Jan Puncocňák
U nemocnice 944/11
363 01 Ostrov n. Ohří

Hospodář SO:

Ing. Jm. Vlk
Amurská 4
100 00 Praha 10

neschopnosti následkem úrazu ve výši 50, -- Kč
za každý den pracovní neschopnosti, nejvýše však za dobu
365 dní

B) Osoby mladší 18 let

1. Smrt následkem úrazu

zanechal-li pojištěná osoba na následky úrazu, vyplátí
pojišťovna osobě určené ustanovením § 817, odst. 2 a 3
obchodního zákoníku částku 20.000, -- Kč

2. Trvalé následky úrazu

utržil-li pojištěná osoba úraz, který zanechal trvalé
následky, jejichž rozsah dosáhne podle oceňovací tabulky
II třetici přílohu VPP alespoň 10 %, nejvýše však 74,5 %, a
vyplátí pojišťovna plnění ve výši příslušného % z pojistné
částky 50.000, -- Kč

utržil-li pojištěná osoba úraz, který zanechal trvalé
následky, jejichž rozsah dosáhne podle oceňovací tabulky
tvořící přílohu VPP alespoň 75 %, zahájí pojišťovna
výplatu doživotního měsíčního důchodu ve výši příslušného
% z pojistné částky 400, -- Kč

3. Denní odškodné
Právo na výplatu denního odškodného vznikne, dosáhne-li
doba léčení úrazu alespoň 29 dní. Denní odškodné náleží
zpětně od prvního dne léčení úrazu ve výši 30, -- Kč
za každý den léčení úrazu, nejvýše však za dobu 180 dní

C) Pojistnou událostí je úraz pojištěného, ke kterému došlo během
trvání pojištění při pojištěné činnosti.

Článek IV.

Doba trvání pojištění

Tato pojištění nabývá účinnosti dnem 1.2.1994 a končí
31.12.1994.

Článek V.

Pojistné

1. Pojistné za toto pojištění uhrazuje "Seakupeni" na účet
pojišťovny č. 1706582/5100
variabilní symbol : 8000007918
konstantní symbol : 3558

Pojistné se uhrazuje ve dvou splátkách.
První splátka ve výši 1.400 000 je splatná do 15.3.1994.
Druhá splátka ve stejné výši je splatná do 15.7.1994.

2. Jsou-li "Seakupeni" a Plomř v prodlužení z placením pojištěného,
jsou povinny zaplatit pojišťovně kromě placením pojištěného
z prodlení ve výši 0,05 % z dušné částky za každý den,
počínaje 10. dnem po splatnosti pojištěného.

PRÁCE Z PŘÍRODNÍHO MATERIÁLU a jednoduché loutky

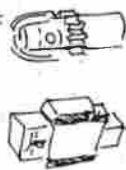
Stínové divadlo – plošná namalovaná loutka, vedená většinou zespodu, silně prostřehovaná. Stejným způsobem se vyrábí i kulisy. Divák sleduje i stín loutky na bílém plátně.

Maňásci – hlavičky se dají nalepit z papíru, buničiny, šit z látky (vyčpat), fezát ze dřeva, z polystyrenu nebo užít polystyrenové koule apod. Tělo z látky nebo líce – počítej s velikostí ruky.

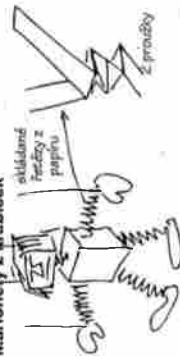
polystyrenová koule

Z krabiček

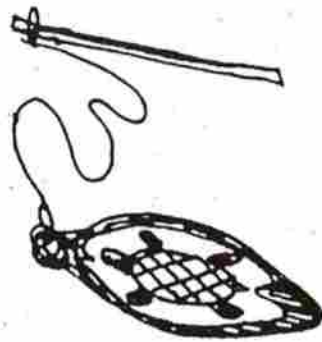
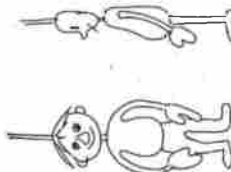
Marionety z krabiček

Oživí předměty – vařečky, plechovky, květináče a trychýře (z umělé hmoty)

Panáci z látky – ušitá figura, uzpůsobená k pohybu na jevišti (držadlo, tyč apod.). Loutka se pohybuje s tím, kdo ji na jevišti vede a mluví. Nutné větší rozměry.

Vydáno jako metodický materiál
k Závodu vlčat a světlušek 1994

ZÁVĚREM

Tato publikace neposkytuje žádné detailní návody na zhotovení výrobků. Jak mi ukazuje vlastní zkušenost, mnohdy stačí základní nápad, který si přizpůsobím podle materiálů, které mám k dispozici. Možností je neřečeno. Prejti hodně úspěchů v tvůrčí práci.

Hugo

Práce z přírodního materiálu s menšími dětmi

Dřevo, kámen, hlína, plody, suché trávy, květiny, to jsou nejstarší materiály, se kterými člověk pracuje od začátku lidstva. Kdo by neřekl něco takového zkusil. Pojďte znovu a znovu objevovat. Pojďte se vrátit do prašné přírodní dílny. Nabízím několik námětů.

DŘEVO

Řezbařské práce vyžadují cvik. Proto začínáme od těch nejjednodušších. Vyřezávání, vrubování do čerstvých kmenů kůry, vyloupávání housky kůry, děláme zářezy, vyrábíme věci z borové kůry, až se dostaneme k řezbařským pracím v měkkém dřevě (lipa). Děti musí zvládnout práci s nožem, to je základ. Na jednoduché věci nám stačí. Panatuj, nejlépe bezpečnější než je tuhy než. Nauč děti nožem brousit! Podporuj správné pracovní návyky. Příprava plánu, materiálů a nástrojů.

Vyřezávané hůlky – zdobíme prořezávaním kůry (spiláky, kroužky, proužky, zářezy) nebo hůlčím zářezy až do dřeva.

Indiánská počítací dřívka – zdobené hůlky dlouhé asi 20 cm – plátek do hry

Kapací hůlky – obdobné zdobení – slouží po zasunutí mezi prsty nohy k souloží, kdo dál dokopne

Sněžná hadi – indiánská hra – dřevěné hole se posílají dráhou ve sněhu, souleží se, která dál dojde. Zdobení slouží k odlišení.

Zdobená hůl – obdobné zdobení skautská hůl, obyčejná hůl, žerd k válece

ze špalíčku

Zvučící desítčinky (balinga, hlasy duchů) – ze slabého příděka (z bedničky na ovoce) nebo z odšlapané desítčinky, vyřezat tvar a omalovat. Vhodné jsou indiánské, stylizované vzory. Desítka na provázku se roztáhne nad hlavou, vydává zvuk. Pokud „nevrčí“ zkuste zkroutit (naobit) provázek (i dvojí). Provázek je dlouhý asi 2 m.

Indiánské kostky – rozšířené špalíčky 2-3 cm tlusté, 3 cm dlouhé, po hrození se sčítá počet rovných nebo půlkulových stran, možno zdobit vruby nebo malovaním

Elekty – malé klacíky do 10 cm, vyhazují se z ruky a zachytí se do 10 s. Skautské hry v klubovně str. 82). Zdobení obdobné Od vyřezávání malých hůlek není daleko k výrobě malých osobních kožen, kde opustíme ornamentální vzory a přecházíme více k stylizovanému zobrazování zvířat. Lze zdobit perličky, kůži, výkem aj. a barvit.

HOBLINY

Panáci z hoblin (vycpávka při dopravě skla), kostra z dřevu, hobliny přimotané slabším provázčkem, uší, očí apod., z kůže, lícu nebo kůry

BŘEZOVÁ KÚRA

K práci se hodí kůra z čerstvě poraženého stromu. Pokud na výpravě narazíte na čerstvě poražený strom, neváhejte! Kůru nemusíte zpracovávat hned, uschováte ji v suchu, stočenou, po napětí změkne a můžete s ní pracovat. Kůru ze stromu získáte takto: rovný kus kmeny bez suků, nařízněte kůru po obvodu kmeny, sloupnete za pomoci tupé strany nože nebo kliku přifixnutého ze dřeva. Pokud kmen naklepeš kamenem, větvi, pily, jde to lépe.

Krabíčky z kůry – dětem pomůžeme s dělením, sešíváme provázčkem, výkem, řemínkem nebo (nejlépe) smrkovým koňkem. Před řezáním kůry si připrav stih z papíru.

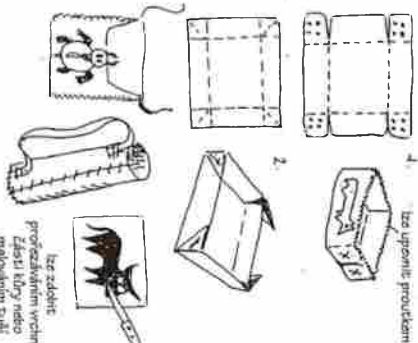
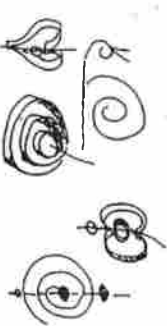
LOUTKY

Za loutku můžeme považovat jakýkoliv předmět, který v divadelní akci nahrazuje herce a jako herce jedná. Loutek je mnoho druhů a jejich obilna mezi menšími dětmi je velká. Děti jsou zvyklé hrát si s panenkami a akci nejlépe předstírají povážují za naprostou přirozenou.

Plošné loutky – oboustranně omalovaná, vystřižená figurka, nalepená na špejl

Vánoční ozdoby z hoblin – pro tuto práci potřebujeme klasické hobliny (čím delší tím lepší), které si musíme sami nadělat hoblíkem.

lze zdobit provázčkem vrchní část kůry nebo malovaním louti

Přistavé loutky – a) oboustranně obrázkem přizpůsobený k navlečení na prst(b) váleček, míček apod. upravený jako část loutky

SLÁMA

Pékno, zdravou, rovnou slámu můžeme použít více způsoby. Intarzie – zdobení krabiček, dřevěných předmětů, sestavování obrázků. Vyzdobení slámu rozřiznutou (1 vrstvou) nalepujeme na tvrdou plochu.

Závěs – navlékané kousky slámy (trubičky) v kombinaci s korálky, špalíčky, suchými plody

Řetězy na vánoční stromek – jako závěsy, možné i složitější kombinace, korálky

Brož ze slámy a pečutního vosku – slámu připravenou jako na intarzi, přitiskneme na kapku (větší) teplého vosku.

KÁMEN

Makované kameny – očistěné, opané, odmaštěné oblázky lze omalovat tuší, temperovými, olejovými nebo akrylovými barvami. Pozor, temperové barvy a tuš se ve větší vrstvě louplí. Omyvatelné barvy lakujeme. Kámen lze použít k dekorad volně počený nebo zavěšený v náhrdelníku.

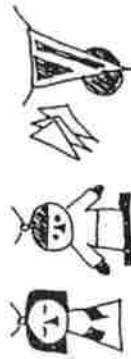

Náhrdelník – vlepit do kůže

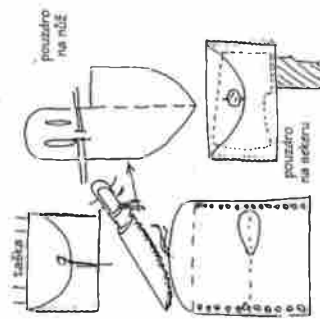
Závěs – vlepit do „duřinky“ (textilní stuha)

KŮŽE

Přívěsky z kousků barevné kůže

Pouzdra – menší děti zvládnou jednoduché práce (taštičky apod.), pomůžeme jim s přípravou, děrováním, řezáním. Nejdužší zhotovte model (stříh) z papíru, ušetřte materiál.

PŘÍRODNINY

Pro úplnost uvádím snad nejrozšířenější techniku panáčků z plodů (kaštiny, žaludy aj.)

Náhrdelníky – ze stejného materiálu se dají vyrobit i závěsy

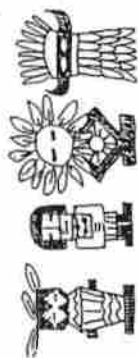
Vyřezávání z kůry – pro další plastické práce je důležitý materiál, který děti zvládnou – borová kůra. Vyřezáváme od klasických loďček přes masky až ke šperkům. Kůru nikdy nebereme ze živých stromů!

Sestavování ze špalíčků – dětem zajistíme polotovary – špalíčky, válečky, kostky, které děti samy opracují, brousí, lepi a barví.

Náhrdelník ze špalíčků (předem provrtáme) – špalíčky očistíme, zabrousíme, malujeme, lakujeme, navlékáme

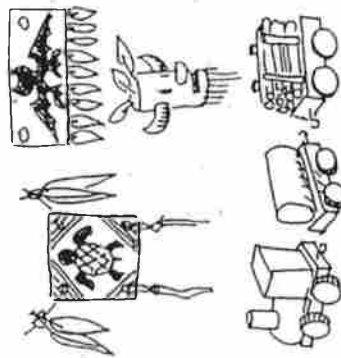
Kačiny – panenky indiánů kmenů Hopi, postavičky spletené ze špalíčků a kostek, bohatě malované, zdoběné vlepými perly, kousky kůže, vlny, látky, apod.

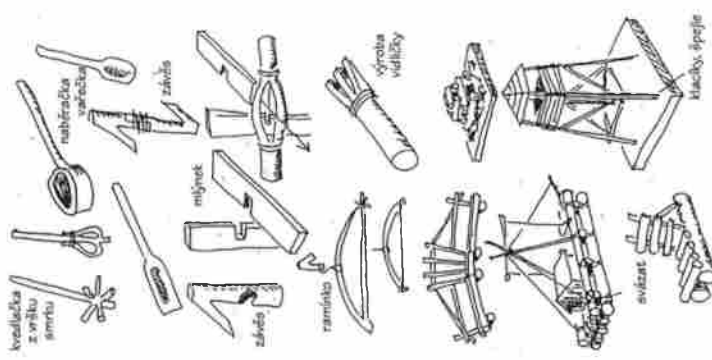
Ozdobné destičky – zpracujeme obdobně, k zavěšení na krk, osobní znak

Hračky – lepené z kostek, válečků apod. polotovary děti začistí, upraví, lepi, možno barvit (váleček, autíčka)

Modely – z kladků (křesla, lavice, táborové ohně, brány, věže), vor apod.

Táborové vybavení z přírodního materiálu: mlyněk, kvedlačka, vařečka, závěs na kotlík, ramínko na kroj aj.

Samorozy – Vydíráme jen neshnilé, zdravé dřevo z neživých stromů. Omyjeme proudem vody, kartáčkem, necháme uschnout, opracujeme. Samorozy můžeme přizpůsobit i tak, aby něco představovaly (přířezat, doplnit jen minimálně) nebo lépe nechat zajímavý přírodní tvar. Povrch upravíme nejlépe voskem (včelím nebo parafinem). Je-li nutno lakovat, přimíchejeme bych se za matný lak, působí přirozeně. V případě dlouhodobého umístění samorozy venku (tolemy apod.) je vhodné dřevo nejlépe napustit některým z přípravků proti houšbě a plísni a po odtěru vosku naoustit bezbarvým lúxolem.

Brože a přívěsky od mravenců – mravenec dřevokaz hloubí do dřeva chodbičky, které vytvářejí zajímavé labirynty. Stačí najít padlý kmen, vytláčet z něho zbytky dřeva a nalézt je pro zajímavých a krásných, opracovaných kousků dřeva. Pak smíkovým pápím zabrousit lom, udělat závěs a máme hotovo. Povrch upravíme lakem nebo včelím voskem. Vosk působí přirozeně, dš se vyleští do matného lesku. Nastrouhaný včelí vosk

rozpuštíme v benzínu nebo v terpentýnu a natíráme. Měkčí dřevo více pije, je dobré udělat roztok tuhší.

Masky, paňáci, strašidélka – sestavíme je z kousků dřeva, větviček, patřků, v kombinaci s jinými přírodními – suchou trávou, plody, šiškami, slámenkami, chrochlami apod.

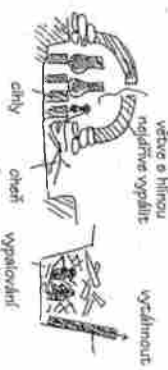
Placky ze dřeva – nejčastěji břity (možno i jiné bez výrazných let – líška, habr aj.). Nejzajímavější upomínkové předměty. Lze na ně vypalovat, kreslit tuší, centrobixem, dají se i barvit.

Domečky pro skřítky – děti sesazují z toho co v lese najdou domečky, můsky, zahrádky a kdovi co velmi rády. Využijí přírodní terén. Velmi oblíbená hra.

HLINA

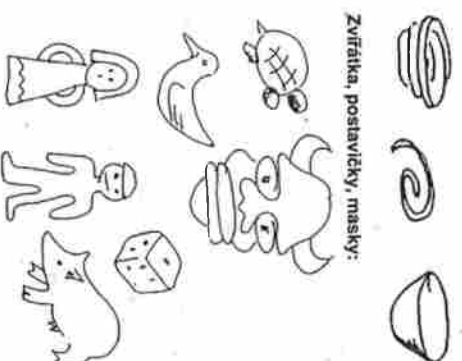
Důležitý je výběr hlíny. Modelářskou hlinu lze koupit jako školní potřeby v Komentu nebo keramické dílně popř. ohněné. V přírodě můžeme použít i hlínatou hlinu (červenou) a hlínu podomých kvaíl. Hlinu nalézáme v přírodě se pokusíme zpracovat tak aby se kvaíl přilbila keramické hlině z dílny. Tam je hlina těhlejší, mšena, vaková na (pod velkým tlakem stlačena tak, aby z ní

byly vytlačeny vzduchové bublinky). I my se jí musíme snažit obdobně zpracovat – vzduchové bublinky při pálení roztínou výrobek. Snažíme se pracovat hlavně vytahováním, natraváním z jednoho kusu materiálu. Přilepené kousky jsou vždy stabilní hlavně při vypalování. Pokud připravujeme dodatečně další části, nezapomeňme hlinu ve spoji natřít a řádně přitlačit, pokud možno vyhladit vodou. **Vypalování** – vyschlý výrobek můžeme vypálit ve žhavém popelci. Osvědčil se nám tento postup – výrobky se dosud na kamenech okolo ohně, postupně přetváříme, pak zahrabeme do žhavého popela. Můžeme se pokusit i o **jednoduchou pec**. Kuchynská sůl při vytváření vytvoří na výrobku částicovou **glazuru**. Práce můžeme jen usnadnit a výroba pak barvitějšími barvami a lakovat.

Příklady výrobků: **indiánská miska** – misku stáčíme z vyvaleného válečku, spojujeme, pak zahradíme moxou rukou nebo houbičkou.

Zvířátka, postavičky, masky:

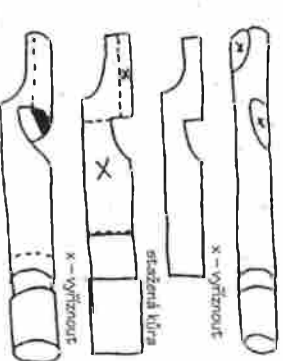
PROUTKY
Nejlepší jsou z košíkářské vrbý, dají se použít i jednodušší vrbony na ošatření vrbáč (mimo živý). Proutky řezte jen pod dohledem Plést košíky je pro děti dosti nesnadné. Přesko proutky, tento prastarý materiál nabízí řadu možností.

Jednoduchý košík, vrš – Zkusíme pletení pravého košíku. Může nám sloužit i jako ozdoba a děti podpoří princip pletení.

Pomlázka – pruty o stejné síle stovněj od tenkých konců – 8 ks. Omotat drážko – možno použít i rozpletený proutek. Pak rozlíst proutky na dvě dvojice. První proutek zleva, spodem mezi dva a dva (doprostřed) proutky pravé strany a zpět nalevo a dolů. Pak obrátit. Viz obr.

Vrbová písťalka – (můžes použít i větvičku z jehřábu, pracujeme vždy na jaře – je nejvíce mizý). Potřebujes větvičku asi 7-10 cm dlouhou, bez suků, s pěknou hladkou kůrou.

- úrazu nesají nárok na náhradu škody podle předpisů o náhradách při pracovních úrazech a při různých státních akcích pořádaných organizací.
- při akcích organizovaných některou z organizací uvedených v čl. I. v klubech mládeže, v mládežnických turistických základech a ubytovacích zařízeních.
 - při organizovaných společných cestách z místa bydliště nebo pracoviště pojistovaných členů do místa činnosti uvedených v předcházejících odstavcích a) až e) a zpět nebo k místa těchto činností na jiné místo obdobné činnosti a zpět.
 - při výkonu bezplatné funkce funkcionářů organizací, vedoucích kolektivů mládeže, instruktorů, cvičitelů, průvodců, rozhodčích a pod. v rámci činnosti a) až f).
 - při výkonu dobrovolné funkce vedoucích dětských kolektivů.
 - pojištění se vztahuje též na úrazy účastníků hospodářské činnosti, provozované orgány a organizacemi dětských a mládežnických organizací a právní subjektivitou, při které jejich účastníci v případě úrazu nesají nárok na náhradu škody podle předpisů o náhradách při pracovních úrazech.

- Pojišťovna však není povinna plnit, jestliže k úrazu došlo sice při činnostech v předcházejících odstavcích tohoto článku, avšak tyto činnosti byly prováděny bez dozoru odpovědného funkcionáře dětských nebo mládežnických organizací, případně bez jeho povolení nebo bez zásadních pokynů.
- Pojištění nejsou osoby, které pojištěnou činnost vykonávají nebo se jí jinak účastní při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi.

Článek III.

Rozsah pojištění, pojistná událost

Pojistné částky činí u jednotlivých okruhů plnění:

- Osoby starší 18 let
 - Smrt následkem úrazu
Zemře-li pojištěná osoba na následky úrazu, vyplátí pojišťovna osobě určené ustanovením § 817 odst. 2 a 3 obč. zákoníku částku 20.000,— Kč
 - Trvalé následky úrazu
Utrpí-li pojištěná osoba úraz, který zanechá trvalé následky, jejichž rozsah dosáhne podle oceňovací tabulky II tvořící přílohu všeobecných pojistných podmínek pojišťovny IB, a.s. pro pojištění osob (dále jen VPP) alespoň 10 %, vyplátí pojišťovna plnění ve výši příslušného % z pojistné částky 50.000,— Kč
 - Denní odškodné
Právo na výplatu denního odškodného vznikne, dosáhne-li doba léčeni úrazu v pracovní neschopnosti alespoň 29 dní. Denní odškodné náleží zpětně od prvního dne pracovní

Seskupení dětských a mládežnických organizací, Na poříčí 12, Praha 1, PSČ 115 30, a Pionýr Senovážné nám. 24, Praha 1, PSČ 116 47, zastoupené Ing. Karlem Vaněkem a Mgr. Martinem Bělohávkem, (dále jen "Seskupení")

a

Pojišťovna IB, a. s. se sídlem v Pardubicích, Bělobranské nám. 2, PSČ 530 02, zastoupená Ing. Jiřím Morávkem a Ing. Josefem Kubičkem členy představenstva (dále jen "pojišťovna")

uzavřely

v souladu s ustanovením § 788 a násl. občanského zákoníku smlouvu o úrazovém pojištění tohoto obsahu :

Článek I.

Pojištěné osoby

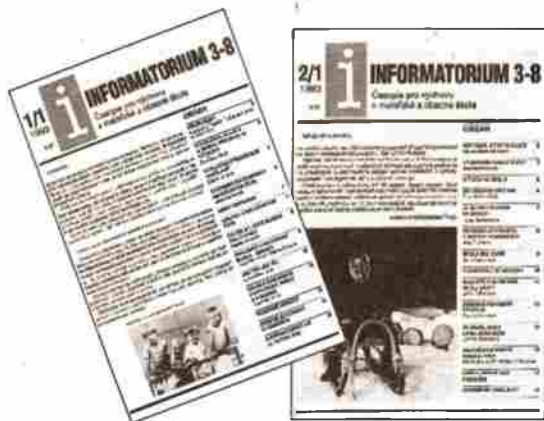
Pojištění jsou všichni řádní členové Seskupení dětských a mládežnických organizací (Junák, Česká tábornická unie, YMCA, YMCA, Liga lesní moudrosti) a Pionýr. Dále jsou pojištěny i jiné osoby - aktivní účastníci akcí, které vyhláší organizace samostatně nebo ve spolupráci s jinými organizacemi nebo institucemi. Za aktivní účastníky se též považují osoby, které doprovázejí účastníky akcí, jako jsou například funkcionáři, vedoucí oddílů, družstev a kolektivů.

Článek II.

Pojištěná činnost

- Pojištění se vztahuje na úrazy, ke kterým dojde při dále uvedeném dobrovolné a bezplatné činnosti organizované některou z organizací, uvedených v čl. I. nebo její složkou.
- Pojištění se vztahuje jen na pojistné události, k nimž dojde při činnosti, která není prováděna v rámci branné výchovy.
- Pojišťovna je povinna plnit za tělesná poškození nebo smrt pojištěného, ke kterým dojde následkem úrazu :
 - při přípravě (treninku) z výkonu tělovýchovné nebo sportovní činnosti.
 - při hromadných turistických nebo rekreačních akcích a delegacích v tuzemsku nebo v cizině.
 - při aktivní účasti na přípravě, pořádání a likvidaci kulturních nebo jiných obdobných akcí ve funkci dobrovolných pracovníků nebo účinkujících.
 - při krátkodobých pracovních brigádách na výstavbě tělovýchovných nebo jiných zájmových zařízení, dále při krátkodobých pracovních brigádách organizovaných organizacemi, při kterých jejich účastníci v případě

UČITELUM A VYCHOVATELUM

INFORMATORIUM 3-8

Nový časopis, který přináší informace o všem, co souvisí s výchovou dětí ve věkové kategorii od tří do osmi let. Náměty a postupy mohou použít nejen učitelky v mateřských školách a v prvních ročnících základní a obecné školy, ale i vychovatelé ve školních družinách a vedoucí dětských skupin.

Kromě odborných článků jsou v časopise materiály pro praktickou činnost, reportáže, recenze zajímavých knih atd.

Časopis vychází 5x ročně ve školním roce. Jedno číslo o rozsahu 16 stran stojí 9,- Kč, předplatné na školní rok je 45,- Kč.

DĚTEM A MLÁDEŽI

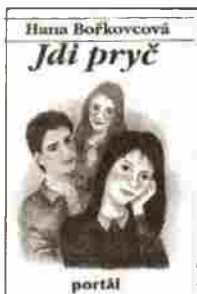
Ana Maria Matuteová
LUČNÍ KOBYLKA

Pohádkové příběhy slavné španělské spisovatelky zaujmou svým hlubokým morálním obsahem. Nemají sloužit jen pro pobavení, ale i k zamyšlení nad sebou, nad lidmi okolo nás, nad skutečnými i domělými hodnotami. U pohádek A. M. Matuteové není tou nejdůležitější složkou příběh sám, ale vnitřní citový život a etická hodnota postav, které v příběhu vystupují. Vhodné pro nejmenší čtenáře.

váz. 59,- Kč

Antonio Peria
SARDINSKÝ
LUČIŠTIK

Napínavý prázdninový příběh zavede čtenáře na Sardinii. Trojice chlapců, kteří jsou na Sardinii na prázdninách, narazí na stopu připravovaného zločinu. Chlapci chtějí všechno vypátrat a zločin překazit. Toto jejich dobrodružství je přivádí no nebezpečných situací. Kniha pro mládež, ale nejen pro ni.

Hana Bořkovicová
JDI PRYČ

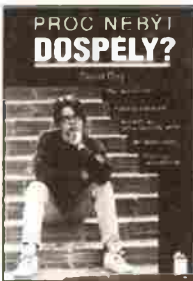
Příběh osmnáctileté Magdy se odehrává v čase, který právě prožíváme, v čase velkých možností i velkých zklamání. Pro Magdu je to však především doba hledání - občas veselého, občas k pláči. Autorka pomocí živých dialogů přibližuje tuto mladou dívku a její svět. Čtenář je vtažen do problémů, které Magda prožívá, je konfrontován s různými postoji, se kterými se Magda u lidí setkává, a je na něm, aby je posuzoval.

váz. 69,- Kč

D. Day
PROČ NEBÝT
DOSPĚLÝ?

Autor rozebírá období dospívání z různých pohledů, jak se z dospívajícího stává dospělý a co k tomu může říci psychologie, jak se dospívání odráží ve zvycích různých kultur a jak je hodnotí různá náboženství. Dospívající mládež je příručka dobrým rádcem, vychovatelům pak vhodným pomocníkem.

brož., 32 str., 24,- Kč

M. Cooling
MÁM VZTEK

Vzteky je stav se kterým se musí každý vyrovnat a naučit se jej zvládat. Příručka rozebírá jeho příčiny a hledá cesty, jak mu nepodléhnout. Odpovědi na problémy podává z hlediska sociálního, morálního i psychologického. Kniha je určena především dospívající mládeži a jejím vychovatelům.

brož., 32 str., 24,- Kč

Pojišťovna IB, a. s.

P. O. BOX B-2

530 01 Pardubice 1

Číslo pojistné události:

Doručeno dne:

OZNÁMENÍ ÚRAZU

Upozornění: z úrazového připojištění dospělých je nárok na plnění za trvalé následky úrazu pouze tehdy, je-li jejich rozsah podle oceňovací tabulky alespoň 25 %, u úrazového připojištění dětí alespoň 10 %.

Číslo všech pojistek s úrazovým připojištěním: _____

Jméno zraněného: _____

Rodné číslo: _____

..... /

Adresa zaměstnavatele: _____

Povolání: _____

Trvalé bydliště: _____

Přechodné bydliště: _____

Telefon: _____

domů

do zaměstnání

Datum, hodina a místo úrazu: _____

Uveďte podrobně jak k úrazu došlo: _____

Co bylo příčinou úrazu: _____

Jakou činnost jste v době úrazu vykonával: _____

Kdo úraz zavinil: _____

Jména a adresy svědků: _____

Která část těla byla poraněna: _____

Byla poraněná část těla již postižena před úrazem: _____

Jméno a adresa lékaře a zařízení, které poskytlo první ošetření:

Kdy: Kde jste se dále léčil:

Pojistné plnění poukažte na účet u peněžního ústavu: _____

Název peněžního ústavu _____

Bankovní spojení _____

Číslo účtu _____

Pojistné plnění poukažte peněžní poukázkou v hotovosti na adresu: _____

..... PSČ

Prohlašuji, že jsem na všechny dotazy odpověděl pravdivě a úplně.

V Dne

Podpis oprávněného:

ZPRÁVA LÉKAŘE O ÚRAZU

Vyplňte jen tehdy, předpokládáte-li, že úraz zanechá trvalé následky !

Kdy došlo (podle dokumentace lékaře) k úrazu? Dne Kdy k prvnímu lékařskému ošetření? Dne

Diagnóza a podrobný popis následků úrazu:

Odpovídá úrazový děj uvedený na přední straně tohoto oznámení údajům ve zdravotní dokumentaci?

Průběh a způsob léčení:

- hospitalizace od..... do..... kde
- provedené operace
- RTG nálezy
- rehabilitace
- celková doba léčení od do

Nedošlo k úrazu následkem opilosti? Jestliže ano, uveďte příznaky opilosti
 V krvi zjištěno ‰ alkoholu.

Byla funkce postižených údů nebo orgánů omezena nebo snížena již před úrazem?
 Pokud ano, jak? V jakém rozsahu?

PŘEDPOKLÁDANÝ DRUH A ROZSAH TRVALÝCH NÁSLEDKŮ ÚRAZU

Poraněný úd, orgán	Předpokládaný rozsah omezení funkce nebo ztráty
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Je rozsah trvalých následků úrazu již ustálen?

Ostatní sdělení lékaře:

Potvrzuji, že údaje v lékařské zprávě se týkají osoby uvedené na první straně oznámení úrazu.

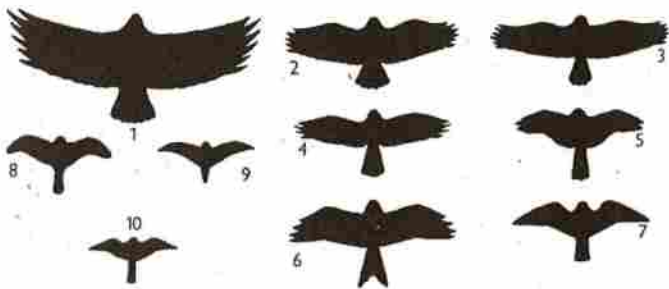
Zdravotní dokumentace je vedena (adresa lékaře a zdravotnického zařízení).

V dne 19

Identifikační kód lékaře:

Identifikační kód lékařského zařízení

razítko a podpis lékaře

Střinorysy denních dravců: 1 – orl skalní, 2 – káně lesní, 3 – včelojed lesní, 4 – moták pochop, 5 – jeřáb lesní, 6 – luňák červený, 7 – sokol stěhovavý, 8 – krahulec obecný, 9 – ostříž lesní, 10 – poštolka obecná

Ptáci mají, jak říkají odborníci, zimní nebo letní šat rozdílný v barevnosti. Obvykle však ptáky vidíme proti osvětlenému nebi a barvy se mění v čern – vidíme jak se odborně říká jen siluety. Pro naše dravce je postavení a kresba křídel velmi typická a pomáhá nám je poznat, i když letí ve značné výšce.

Jinak je poznávacím znamením velikost ptáčího těla, nebo u vodních jejich ponorů čára. Ale to najdete v příručkách: František Obhlídal: *Ornitologická příručka*, SZN 1977.

Vedle velikosti, tvaru a barvy vajíček, tvaru hnízda a jeho umístění je tu i hlasový projev ptáka.

Hnízda staví ptáci mezi kofeny stromů, ve větvích, v dutině stromů mezi větvemi keřů, na zemi mezi hroudami, či kamenním, dokonce je vyhrabávají v pískovém

svahu či hlinitém místě. Je to celý zajímavý soubor staveb, a což teprve sledování jejich vzniku, kolik šikovnosti ptáci prozrazují.

V jednom antikvariátě jsem našel zajímavou ornitologickou příručku: M. Fryček – L. Fryčková: *Poznáváme naše ptáky podle zbarvení, velikosti, zpěvu a prostředí*. Je v ní popsáno neobvykle zajímavé pojetí poznávání ptáků. Publikace vyšla v SPN 1972. Pro začínající ptákaře by to mohla být docela užitečná kniha.

Znám ornitology, kteří mají sbírky barevných diapozitivů našich ptáků i s hnízdy, vajíčky, mláďaty a na páskách zvukové nahrávky hlasů. Někteří zapisují ptáčí hlasy pomocí not, jiní pomocí písma, ale žádný z těchto způsobů nezachytí hudebnost a zvukovou jemnost ptáčího hlasu. Dokonce se dostanou i gramofono-

nové desky s nahanými hlasy. V zahraničí vyšly publikace s bohatým obrazovým i textovým obsahem a přílohou gramofonových desek s hlasy popsanych ptáků.

Ptáci totiž mají rozmanité zvukové projevy, např. když ohraničují svůj životní prostor, mají strach, v toku, varují mláďata, či je vybízejí k určité činnosti. Je nutno stopařit s pořádnou dávkou trpělivosti, šikovnosti – umět se plížit a krýt v terénu. Ptáci totiž výborně vidí, jsou velmi ostražití a citliví na změnu v prostoru, který obývají.

Konečně k podzimu nadejde doba pro každého, kdo má rád přírodu, trochu smutná doba houfování ptáků a jejich přípravy k odletu.

Ptáci i v odletu zachovávají určitý řád, jak z hlediska časového, tak i vzhledu letecského útvaru.

Na obrázku je letový útvar: A – husy, B – kachny, C – rackové, D – havrani, E jsou jeřábi a D – houf zpěvných ptáků (str. 14).

Dělejte si pečlivě záznamy o houfování i odletu. Při tom pozorujte, jak houfující se ptáci zkoušejí letový útvar a „zaučují“ mladé, jak se v útvaru držet.

Někdy narazíte na odpočívající letový houf, který odlétává či se vrací opět domů nebo přes naše území přelétává. I to je třeba zapsat do našeho stopařského záznamu. Jsou u nás i takové mezinárodní „odpočívací hotely“. Obvykle jsou to velké rybníky, dnes většinou vyhlášené za chráněné území.

Pierre Teilhard de Chardin – *Vesmír a lidstvo*, Vyšehrad, Praha 1990, 272 s. (přeložil Jan Sokol)

Po celé věky, jejichž trvání nedovedeme přesněji určit, které však jistě byly nesmírné, byla Země příliš chladná, než aby se na jejím povrchu mohly tvořit a přetrvávat řetězce uhlíkatých molekul. Byla pravděpodobně obklopena vodní vrstvou, z níž se vynořovaly jen první zárodky budoucích pevnin, a byla by se i pozorovateli vyzbrojenému nejmodernějšími vědeckými přístroji jevila jako pustá a bez života. Kdyby byl v této době někdo odebral vzorky vody, nezůstala by z nich ani v nejmenším filtru žádná pohyblivá se částice. Ani nejsilnější zvětšení by tu nemohla odhalit než inertní slukly.

A tu se později, po nějaké době, tyto vody zcela jistě začaly místy hemžit nepatrnými bytostmi. A z toho prvního rašení vzešla úžasná masa organizované hmoty, jejíž komplexní spleť tvoří dnes poslední (nebo spíše předposlední) obal naší planety: biosféru.

Nikdy asi nebudeme vědět jak, ledaže by se vědě v budoucnosti náhodou podařilo fenomén zopakovat v laboratorii. Sama historie však rozhodně nikdy nenajde přímé hmotné stopy tohoto vynořování mikroskopického z molekulárního, organického z chemického, živého z předživého. Jedno je však jisté: proměnu tohoto druhu nelze vysvětlit jen spojitým procesem. Podle analogie se vším tím, o čem nás poučilo srovnávací studium přiroze-

ného vývoje, musíme tento okamžik vývoje Země považovat za jisté dozrání, mutaci, práh, krizi prvé velikosti: začátek nového řádu.

Slovníček

Půda – velmi důležitá součást všech suchozemských ekosystémů. Obsahuje vždy: 1. – Minerální látky, uvolněné zvětráváním matečné horniny
2. – Organické látky vzniklé rozkladem těl organismů (většina organických látek vytváří humus – viz Skauting č. 2)
3. – Živé organismy a jejich odumřelé zbytky (kofeny rostlin, edafon – viz dále)
4. – Vodu a vzduch.

Detrit – (odpad) – odpadané části rostlin (listy, větvičky, části kůry, zbytky plodů), mrtvá těla a výkaly živočichů. Jeho rozkladem je půda obohacována o organické látky.

Edafon – společenstvo všech mikroorganismů (bakterie, prvoci, řasy, houby) a živočichů (roztoci, hmyz, žížaly...) žijících v půdě. Hlavní funkcí edafonu je rozkládat zbytky těl ostatních organismů (tj. detritu).

Půdní eroze a) vodní – srhávání povrchových vrstev půdy vodou. Odplavuje se tak nejúrodnější vrstvička půdy, půda je erozí znehodnocována. Odnášená půda se dostává do vodních toků a způsobuje jejich zakalení. Nejčastější je vodní

eroze na svazích bez rostlinného porostu (pole na svahu, zářezy a náspy u novostaveb – např. silnice). Vodní erozi lze dobře pozorovat na jaře při tání sněhu nebo v létě při silných deštích.

b) větrná – odnášení jemných povrchových částeczek půdy větrem, stejně jako u vodní eroze dochází k ochuzení půdy o nejúrodnější vrstvu, odnášené částecčky způsobují zvýšení množství prachu ve vzduchu. Děje se hlavně v suchších větrných bezlesých oblastech, u nás hlavně na Jižní Moravě, ve světě ve všech suchých oblastech.

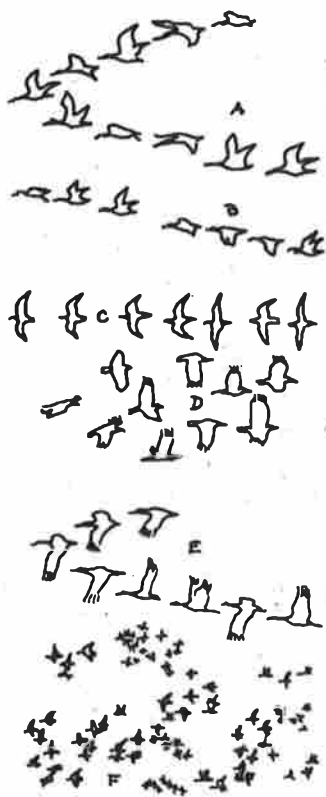
Pták roku 1994

Co víme o čápech?

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*) patří do řádu brodivých (*Ciconiiformes*) a je jeho nejznámějším představitelem. Společně s čápem černým (*Ciconia nigra*) představuje čeleď čápovitých (*Ciconiidae*) tohoto řádu.

Jeho výskyt je podmíněn klidným prostředím, zejména vlhkými a podmáčenými loukami s bažinami a loukami u okolí. Jelikož není zcela přizpůsoben našim zimním podmínkám, je tažným druhem. Na jaře, zejména během března, přilétá první z páru (samec), aby zajistil hnízdo z předchozího roku a poopravil ho, případně začal stavět hnízdo nové. Po přiletu samice začíná hnízdění – doba sezení na vejcích, předlouhé krmení mlá-

Co se týče fenologických záznamů i záznamů z našeho stopování živočichů, je užitečné mít zachycený i stav počasí v době našeho pozorování.

Meteorologové vytvořili celý značkový systém, který užívají na svých mapách i záznamech.

Je dobře se je naučit, stačí pak jedna značka, a ušetří zdlouhavé popisování počasí.

Mimo značky pro déšť, sníh, rosu, mlhu a podobně jsou tu i značky pro mraky, kterých také není mnoho, a nahradí nám popis oblohy. Pak takový fenologický zápis lze sestavit z čísel a značek. Třeba pro houfování jiřiček bude zápis asi takový: datum, číslice/ značka houfování, značka počasí, značka mraků, teplota vzduchu, název druhu ptáků, místo pozorování, případně hodina. To si zapíšete do svého zápisníku, který nosíte s sebou. Doma si to přepíšete na list, který dáte do „holubníku“ k těm, které se týkají pozorovaného druhu ptáka.

Ono „stopování“ je slovo ve své šíři skutečně neobyčejně obsáhlé. Vyžaduje to však mít bystré smysly, umět se dívat, sledovat, zajímat se o vše, krátce vidět svět kolem sebe.

Znovu opakuji: na své toulky se oblékejte prostě, nenápadně, chodte v šatech z látek, které nešustí, pohybujte se tiše. Volte časné ranní hodiny, nebo večerní i noční, kdy utichá běžný lidský ruch a příroda má trochu možnost žít po svém, bez hlučící lidské techniky a lidského davu.

	sníh		sněhová pokrývka
	sníh s deštěm		bouřka
	déšť		kolo kolem slunce
	kroupy		kolo kolem měsíce
	mlha		duha
	rosa		slunce svítí
	jílní		měsíc svítí
	náledí		silný vítr, čárky udávají stupeň síly
	sněhová vánice		výborná dohlednost
	řasa – cirrus		slouha – stratus
	řasoslouha – cirrostratus		slouhokupa – stratocumulus
	řasokupa – cirrocumulus		kupa – cumulus
	výšková kupa altocumulus		kovadlina – bouřkový mrak incus – cumulonimbus
	zvyššená obloha altostratus		dešťový mrak nimbostratus

**TATO A OSTATNÍ PŘÍLOHY
ČASOPISU SKAUTING
JSOU TIŠTĚNY
NA RECYKLOVANÝ
PAPÍR!**

d'at a poté „letecká škola“. Létání však mají čápi jako vrozený pud a mláďata se jej učí převážně sama. Po vyhnízdění se čápi sdružují do hejn o mnoha kusech a toulají se po širém okolí až do konce srpna či září, kdy odlétají. Občas se některý čáp zdrží přes říjen či listopad, jsou známy i případy vzácného přezimování. Ty jsou však kuriózního charakteru.

Čáp bílý je velice choulostivý na změny prostředí a zejména pak na používání chemikálií. (např. DDT). Jako odstrašující případ uvedu populaci čápa bílého v Dánsku: zatímco v r. 1884 zde hnízdilo na 3000 párů, v r. 1934 to bylo jen 859 párů a v roce 1984 pouhých 19 párů! To nám sice nehrozí, ale neznamená to, že si naši čápy mohou pískat. Počet hnízdících párů se z roku 1991 na rok 1992 zvýšil o 40 párů a činí 665 párů. Tento celorepublikový průzkum každoročně provádí pracovní skupina pro výzkum, ochranu a evidenci čápa bílého v ČR. Kdybychom měli zhodnotit po sobě jdoucí kraje, seřadili bychom je asi takto: jihomoravský, severomoravský, jihočeský, východočeský, západočeský, středočeský a severočeský. Vůbec největší a spíše kuriózní koncentraci čápů naleznete v okrese Břeclav, kde jich je na 66 párů!

Dnes již čápy nehnízdí divoce a přirozeně tak, jak tomu bylo v minulosti. To však neznamená, že je nenaleznete s hnízdem daleko od nejbližší vesnice na nějakém starém stromě. I to je už vzácnost. My jsme si již zvykli na společnost čápů

a zkrášení našich kominů a čápi si zvykli i na nás. To je holy fakt, který už jen tak nezměníme.

Faktem však také je, že mnozí lidé čápům škodí. Ať už tím, že jim přes zimu shodí pracně postavené hnízdo, nebo lezou v hnízdní době čápům do „domácnosti“. Takoví lidé porušují zákon a mohou být velice vysoce pokutováni. Pokud tedy spatříte jakékoli nezákonné ničení hnízd a jiné krivdy spáchané na čápech, hlase je na nejbližší pobočku Ochrany přírody nebo přímo na Policii.

Už jsme si řekli, že čápi odlétají v hejnech, ale mohli bychom si je na obloze snadno splést! Jak to, řeknete si jistě. Taktó: přes naše území přetahují jiné brodiví ptáci, zejména pak jeřábí popelaví (Grus grus). Ti létají v klínech jako husy a za letu se ozývají – troubí. Jejich troubení je často slyšitelné na míle daleko. To si pamatujte zejména vy severočeští, neboť váš kraj má dvě výjimečnosti. Ta záporná je nejmenší počet hnízdních párů čápů v ČR a ta kladná je jediné hnízdiště jeřábí popelavých (Grus grus) v Čechách. Víc vám však nepovím, neboť se jedná o velmi vzácný druh. Čápi táhnou sice také v hejnech, ale neuspořádaně v chuchvalcích, různé krouží, apod. přitom se vůbec neozývají. Je zde však možnost další záměny – s volavkou popelavou (Ardea cinerea). Volavky mnohdy také táhnou v hejnech, rovněž se často neozývají, ale mají zase úplně jiný vzhled. Čápa v letu poznáte podle bílého břicha a černých konců křídel

a zejména podle nataženého krku. Volavka má křída černá, břicho sedé a krk esovitě stočený, připomínající jakýsi ohromný nádor. Nemyslete si proto při pozorování letící volavky, že vidíte na smrt nemocného čápa!

A pak tu máme ještě čapiho bratříčka – černého čápa. Tak toho v hejnu neuvídejte nikdy. Je totiž samotář a spatříte ho velmi vzácně. I když dnes je situace lepší a počty čápů černých se značně zvyšují. Vy, kdož táboříte v lesích u vod, jezeřík a bažin, ho můžete spatřit během láboru mnohokrát. No, nemám pravdu?! Jeho silueta negativem letícího čápa bílého, jak by si kdo myslel, ale vypadá takto: samotný vzhled je stejný jako u čápa bílého, křídla černá až po břicho, kde černá hraničí s bílou v podobě písmene V. U krku bílá znovu končí a krk celý s hlavou je černý. Zobák i nohy jsou černé.

Už brzy se čápi ukáží znovu. Přinesou nám pozdrav z Afriky na svých lehkých křídlech, aby mohli vyvést nové potomstvo. Mnozí mladí se však k nám znovu nevrátí – zahynou po cestě...

Jenda Potůček

Napište nám, o čem byste se chtěl na těchto stránkách dočíst nebo jak by měly podle vašich představ vypadat, na adresy:

*Ekologická skupina při NDK a NChK
Junák, Senovážné nám. 24
116 47 Praha 1*

Ještě Svojsíkův závod

Dovedu si představit, jak takový závod může také vypadat. Oddíl již nyní vybere šest nejlepších a nejzkušenějších skautů a ti se budou na všech oddílových i družinových schůzkách věnovat pouze disciplínám Svojsíkovy závodu a pulírovat kroj. Taková šestice potom, až přijde její čas, vyrazí od startu skvělým tempem, hravě zvládne všechny nástrahy trati a zvítězí. Ovšem co takové vítězství vypovídá o celém oddíle? Vůbec nic. Ti ostatní, pokud je to ještě neomrzelo docházet na schůzky, kde pravděpodobně hrají fotbal, zatímco „svojsíkovci“ trénují, jsou konejšeni omluvou, že oddíl bude slavný, a že je třeba nějakou oběť přinést. Nepřipomíná vám to něco? Mně ano, protože jsem viděl podobných závodů pořádaných různými organizacemi jednotné Národní fronty, několik. Dokonce s velmi podobným obsahem i zaměřením. Členové našich ústředních orgánů, když vypisovali pro letošní rok (1991, pozn. red.) tento závod, tuto možnost zřejmě neměli a tak je vypsán tak jak je, totiž zcela jako Partyzánské samopaly a Turistické a branné závody. Asi jsme si neuvědomili, že zatímco naše organizace nemohla žádné podobné akce pořádat, ostatní organizace vše ideologicky nezavadné a použitelné ze skautingu převzaly. My nyní, když navazujeme na přerušené tradice, navazujeme také na tyto jejich závody a soutěže všech typů. Většinou je pořádáme i na stejných místech. Zdá se, že původní a dobrá skautská myšlenka o soutěžení a možnosti srovnání úrovně výcviku jednotlivých oddílů navzájem je v této formě přežitá. Bylo by ale škoda opustit zcela tuto starobylou tradici našeho hnutí. Nabízí se tedy jediná možnost: inovovat pravidla Svojsíkovy závodu.

Za podstatné především považuji nikoliv soutěže vybraných jednotlivců z oddílů, ale **soutěže družin**. Dále považuji za nepřijatelné, že se závod koná na krátké trase v netypických podmínkách. **Mnohem účelnější by bylo pořádat Svojsíkův závod dvoudenní s přenocováním.** V takto pojatém závodě by se dala uplatnit řada nových prvků – praktická stavba stanu, přesuny družin terénem, vaření, signalizace a čtení mapy atd. Bylo by to mnohem přirozenější, než tyto disciplíny dělat na palouku za městem. Myslím si, že rozhodčí by pro dobře fungující oddíly a střediska nebyl problém zajistit.

Bylo by škoda, abychom opět unavovali děti vzornými nástupy na začátku a na konci akce a absolvovali s nimi tak známé a zprofanované soutěže. **Pokud chceme zaujmout, musíme přijít s něčím novým, neokoukaným a neotřelým.** A to i za cenu osobní námahy a nepohodlí. Velmi si přeji, aby příští ročník Svojsíkovy závodu už vypadal jinak.

*Radim Perlin-Motylář
128. odd. střed. Havraní*

Před dvaceti lety – o časech dřívějších vůbec nemluvíme – by bylo nemožné, aby téměř všechny hlídky neuměly postavit dvouplátnový jehlan.

Stany byly v dřívějších dobách stavěny na každé oddílové výpravě, a to i celodenní. Tato disciplína patřila k nejoblíbenějším. Z hlediska časů dosahovaných při stavbě stanů na Svojsíkově závodě 1991, jsou výkony skautů průměrného oddílu z let 1945 – 48 ve stejném závodě srovnatelné asi jako Tleskačovo létající kolo a americký raketoplán.

*JZP
2x převzato z Činu*

SZ má být závodem pro děti a na nás dospělých je připravit ho tak, aby byl regulérní, aby byl dle jednotného řádu. Občas tomu tak není. Ne vždy se podaří organizátorům vše perfektně zvládnout, ale chápu, že jsou to jen lidé a i při velké snaze a mnohdy bez zkušeností se to vždy úplně nepodaří. Nešvarem však je občasná nepřipravenost rozhodčích! Někdy proto, že se předem určený rozhodčí prostě nedostaví a místo něj nastoupí jiný, který si nestácí pravidla pro to své stanovité ani přečíst.

Druhým nešvarem nás dospělých je to, že si někdy prostě některý činovník řekne, že ta jeho disciplína, tak jak je v propozicích popsána, nemožná – a vytvoří (nebo znětvorí) si tu „svou“. Vlastní výklad pravidel a občas i jejich absolutní neznalost je ohromnou brzdou kvality SZ! Vidám na tvářích skautů i skautek jejich chuť do závodu, maximální snahu si ve sportovně – skautském duchu dokázat, že jsem dobrý, že naše hlídka je perfektní, že se jeden pro druhého přetřhne. Smekám skautský širák před těmi, co v cíli povzbuzují toho svého posledního, aniž by ho ponižovali. Někdy pak v těch očích čtu i zklamání. Z vlastních chyb to nebývá tak zlé. Jsou mladí, poučí se, zlepší, nebo zapomenou a vrhnou se do jiného. Horší je však zklamání z chyb svých vedoucích (které „odnesly“ ony) a chyb nerozumných a nesolidních rozhodčích! Ty mrzí déle a více. Takže v tom já vidím největší problém – nejen SZ.

Windy

„Svojsík“ budoucnosti

Za dobu mého skautování jsem Svojsíkův závod prožíval každé jiné způsobem. V poválečných letech jsem byl značně našťávný, když moji hoši skončili kdesi v zádu; v šedesátých letech už jsem mohl zakoušet radost z předních míst svých skautůků.

Na letošním městském kole, které jsem jako výchovný měl na povel, už přes moji radost z pěkného průběhu přecházel stín smutku. Celá řada brněnských oddílů odmítla účast, protože s tímto závodem ne-

souhlasila a uspořádala si svůj závod. Většina činovníků, se kterými jsem během přípravy mluvil, považovala propozice SZ jak byly z ústředí poslány, za špatné a každý měl svůj návrh. To mě ani nepřekvapilo ani neroztrpčovalo, protože já sám bych také ledačco změnil. To už je lidské a typicky české, protože u nás byl vždycky odpor proti všemu, co „páni nahoře“ naporučili. Jenže člověk, kterému to myslí, ten se podřídí, protože ví, že struktura tohoto závodu, který končí v ústředním kole, vyžaduje stejná pravidla pro všechna kola, jinak vznikne nutně chaos.

Hlavní námitka brněnské opozice byla proti jediné šestičlenné hlídce z oddílu. Ostatní členové oddílu pak prý nemají co dělat. Je to zřejmě nepochopení jednak základů skautingu, který je založen na družinovém systému a jednak principu závodění vůbec. Nejlepší postupují do dalšího kola a odtud zase ti nejlepší do celostátního stupně. Družiny si to nejdříve rozdají v oddíle, z těch nejlepších vyberou šestici, která bude oddíl reprezentovat ve střediskovém kole.

SZ považují za vyvrcholení skautské výuky a výchovy v oddíle. Už v tom střediskovém kole se pozná, jak se kde pracuje. Když hlídka zabloudí na jednoduché trati, tak se tam asi práci s mapou moc času nevěnuje. Když odysílání a příjem tuctu písmen trvá 10 minut, pak se zřejmě morseovka moc necvičí. Podobné se hlídka prozradí u všech disciplín.

Měl jsem možnost se seznámit s několika systémy, které měly „mapovat“ práci a činnost v oddíle. Jednalo se vždy o složitější tiskopisy, které obsahovaly různá kritéria, podle kterých se nakonec dala „vyčíslit“ kvalita oddílu. Myšlenka jistě dobrá, ale přece jen subjektivní posuzování do ní vnáší určité chyby. Společné podniky, kde oddíly v rámci střediska nebo několika středisek si to rozdají, toto „mapování“ provádějí automaticky. Ani zde není výsledek bez chyby, ale přece jen lepší než na tiskopise. Domnívám se, že pravidla (dosavadní) SZ by se měla změnit ve dvou bodech.

1. Systém orientačního běhu je v příkrm rozporu s tím, co v oddílech učíme. Proto i pro cestu podle mapy by se měla používat běžná turistická mapa a cesta by měla být hodnocena jako jiné disciplíny bodově. Znalost disciplín považuji za důležitější, než čas u nich strávený.

2. Je nutno trochu oživit skladbu disciplín a přiblížit ji dnešnímu dítěti přetechtovanému světu. V našem letošním SZ se vysílalo radioamatérsky a přidali jsme kvíz s otázkami ze skautské ideologie. Byli jsme překvapeni, co jsme se dozvěděli.

Domluvme se tedy, co s tímto závodem, aby Svojsíkův duch z něj neodvanul a přece byl zajímavý i pro dnešní skautstvo. Ale, až z našich návrhů vzejdou nová pravidla SZ pak, prosím, nereptejte. Zavedme konečně princip demokracie i do skautingu.

Fakir

Redakce děkuje všem, kteří se na výzvu v 10. čísle loňského ročníku ozvali.

Výběr z dopisů a kritik jsme uveřejnili v minulém čísle a zde. Veškeré připomínky budou nyní předány štábu pro přípravu Svojsíkovy závodu 1995.

Pardubičtí se činí

Oficiální zahájení mini Fit-centra bude 2. 3. 1994. Bude sloužit skautským dětem střediska Plamen (117 členů) v Pardubicích, kde máme 47 různých zdravotně postižených malých členů. Máme klubovnu ve Smilovské ulici, kde jsou 3 místnosti. Dvě z nich nám slouží jako klubovny a třetí, menší vybavujeme žebříky, cvičným kolem, trampolínou (tyto věci už máme), později si toulíme ještě pofiditrenážery – veslování, šlapadla a pod. Zatím nám na to již nezbyývají finance, takže až později. Podlahu a stěny místnosti nám pomáhá upravit Střední odborné učiliště stavební a naši roveři.

Naše hendikepované děti mají snad největší radost z pohybu.

Od magistrátu města jsme dostali starý srub s kouskem zahrady, kde se budeme scházet v létě. Tento objekt je téměř ve středu města, přesto v pěkném prostředí uprostřed přírody, blízko řeky Chrudimky. Do srubu umístíme ping – pongový stůl, ten už máme a děti se těší, jak budou soutěžit. Na přilehlé zahradě si zřídí-

me hřiště, použijeme všechno co děti bavi, hlavně z přírodního materiálu. Srub bude dokončen (ještě je třeba několik oprav) v měsíci dubnu k svátku sv. Jiří a rovněž u příležitosti 80. výročí založení skautské organizace v Pardubicích.

Milada Vinařová, ved. střediska

5x zdravější?

Co chce „Brněnský projekt 5 x denně“?

- * změnit naše zvyklosti ve výživě
- * zlepšit naše znalosti o výživě
- * přehodnotit naše postoje k vlastní výživě
- * podnítit skutečné změny našeho chování

Proč zrovna „5 x denně“?

Název není právě originální. Jde o překlad jména kalifornského projektu „5-a-day“, který již tři roky směřuje ke stejnému cíli: zvýšit spotřebu ovoce a zeleniny u co největšího množství obyvatel ve Spojených státech.

Doporučená spotřeba ovoce se pohybuje v rozmezí dvou až čtyř referenčních jednotek (referenční jednotka odpovídá jed-

nomu jablku nebo banánu nebo pomeranči nebo 180 ml ovocné šťávy neředěné vodou nebo 100 ml nakrájeného, vařeného nebo kompotovaného ovoce) denně.

Doporučená spotřeba zeleniny se pohybuje v rozmezí 3 až 5 referenčních jednotek (200 ml syrové listové zeleniny nebo 100 ml nakrájené či vařené zeleniny včetně luštěnin a brambor nebo 180 ml zeleninové šťávy neředěné vodou) denně.

Sečteme-li tedy doporučené množství ovoce a zeleniny, dostaneme 5 až 9 referenčních jednotek denně.

5 kusů ovoce a zeleniny denně je tedy minimum!

Jak toho dosáhnout?

Jedna z mnoha možností:

- místo uzenin připravit vařenou nebo dušenou zeleninu
- místo sladkého zákusku sníst jeden kus ovoce
- místo slazeného nápoje vypít šťávu z ovoce nebo zeleniny
- místo energeticky vydatného příkrmu sníst zeleninový salát.

Ža BrRJ doporučuje Ječko

Proč „máme rádi demokracii“

„... Škoda, že jsi nezhebl, ty ... jeden. Měl bys podekovat všem těm, co s vámi a lumpy hlídali, že tě nechali na živu... Škoda, že nemám možnost zavřít tu tvoji hnusnou hubu... Jen se hodně ukazujte na veřejnosti, ať vás všechny poznámel

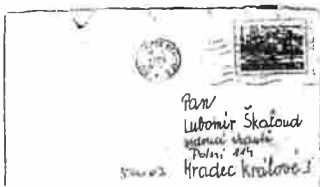
Nyní říkám, proč vy lumposi máte tak rádi demokracii, které podporuje všechny zločince a tygry.

„4. odboj nastupuje!“

Bud' připraven!

(Výňatky z dopisu, který dostal bratr Lubka Školoud po televizním pořadu „Na všechno buď připraven!“ v němž byl stručně charakterizován odpor hradeckých skautů proti totalismu a Lubkova statečnost při dvou útocích z lágrů.)

Xerox dopisu a jeho obálky mi br. Školoud zaslal s poznámkou, že by bylo dobře dát dopis v Praze těm narůžovělejším, ať vědí s kým mlčky souhlasili. Činím tak – i pro ty mimopražské. Byť jde o dopis anonyma, který by jinak nestál za povšimnutí, je, myslím, zajímavý i svou formou:

– Je frankován bulharskou známkou, byť podán v Hradci Králové.

– Byť zaměřuje jméno Školoud za Škaloud, vydává se jeho pisatel za přítele a snad i skauta – Jardu Kedluba (o němž byla zmínka i v televizním pořadu).

– Byť obsah, styl a tón dopisu je v příkrém

rozporu se skautským, autor se jej heslem v závěru snaží za skautský vydávat. Přestože jde patrně o dopis některého z dozorců, z nichž ani jeden, ani ten, který byl v TV-relaci označen za nejslušnějšího, nebyl ochoten zločiny komunismu ještě ani dnes a ani slovem odsoudit, neměl by zůstat bez povšimnutí.

Na rozdíl od ČiNu zařazuje náš časopis totiž, bohužel, jen velmi málo podnětů a dokumentů, zamýšlejících se nad tím, co a proč bylo a jaké to má závažné důsledky pro skautskou i celospolečenskou současnost a budoucnost. – Buď se nám říkalo, že jde o „hádání starých dědek a bab“ anebo jen o záležitosti historické skupiny, jejíž práce je velmi náročná a tudíž i zdoluhavá. – Vážné zamýšlení nad „odkazem“ zločinnosti komunistického totalitního a brutálního režimu nemá ani trochu narušovat závaznou demokratickou zásadu, na níž upozornili Jarka s Jackem ve své novoroční zdravici „...a konečně lásku, která nám vzájemně otevírá cestu k druhému, a to i tenkrát, když jeho názor je jiný, než právě ten můj.“ Předpokladem této lásky je nejprve postavit se čelem k neblahé minulosti po únoru 1948 a od konce roku 1969 a poctivě zpytovat si svědomí těch, kteří na různých nepravostech zločinného režimu spolupracovali (ať již vědomě či nikoliv, ať více či méně). Teprve pak lze plně obnovit prostředí vzájemné důvěry.

Jde totiž o to, že v současném období přerodu od postkomunismu k demokracii musí dát naše hnutí znovu jasně najevo, na čí straně stojí a k demokracii se hlásit nejen slovy, ale i skutky. Jde o to, abychom svým „přeslapováním a lavírováním“ na straně jedné a svou velkorysostí na straně druhé nevytvářeli pohrobkům komunismu pro jejich „těžkopádné chápání“ větší prostor, než si zaslouží. Jde o to, aby ztratil své opodstatnění závěrečný povozed bratra Školouda v televizním vystoupení: „A k čemu to všechno bylo?“

Je pravda, slova anonyma nejsou nejtypičtějším projevem dnešních postkomunistů. Je pravda, že dnes používají mnohem rafinovanějších taktik (např. v duchu

hesel „my nic – my muzikanti; nebudme jako oni: láska je tolerance“ ap.) v zájmu své hlavní strategie: zakrýt své někdejší zločiny či přímou anebo nepřímou spolupráci na nich i tak umožnit pokračování své nadvlády (a dokonce určovat, jak má toto nové „demokratické“ vládnutí vypadat).

Demokracie, je jednou ze čtyř hlavních filosofických hodnot, na nichž celé skautské hnutí spočívá a skauti vždy ochotně úzce a účinně spolupracovali i na řešení problémů sociálních – již od dob TGM za 1. světové války a mnohokrát později (to je jim samozřejmě i dnes ke cti; tyto snahy musí i dnes pokračovat). Někteří z nich však v kritických obdobích ohrožení demokracie totalismem zapomněli, že bez demokracie nemůže být ani humanismus, ani světové bratrství (všech lidí „dobré vůle“).

To si musíme co nejčastěji připomínat i dnes, kdy opravdová demokracie u nás ještě pevně zakotvena zdaleka není.

Lidé typu zmíněného anonyma stále ještě vůbec nic nepochopili a ani chápat nechtějí a vše zločinné, co sami napáchali, dokonce ještě dnes svalují na své oběti, patrně odmítnou všichni naši soudní spolupacháči. Ne všichni bývalí bolševici a jejich spolupracovníci se však takto vulgárně a agresivně projevují.

Právě na ty bychom však měli dávat pozor především a samozřejmě především ve vlastních řadách (jinak bychom „demokracii rádi neměli“).

Navrhuji proto, abychom se – i na stránkách Skautingu – problému skautského přechodu od postkomunismu k demokracii věnovali mnohem více než dosud. Jako člen redakční rady rád všechny přínosné náměty redakci zprostředkuji. Uvítám, když se této diskuse zúčastní nejen sympatizanti s tím, o čem pojednává tato informace, ale i ti z druhého břehu (jimž se dle nedávno zveřejněné čtenářské ankety mé příspěvky „nelíbí“). Zatím si stále ještě myslím, že jich zdaleka není většina!

Eda

Názory na této dvoustraně se nemusí vždy shodovat s názory redakce.

NA ROZCESTÍ

Byl jsem u toho, jak mladý skautský vůdce ze Šumavy – říkejme mu bratr M. – vysvětloval přednímu činovníku Junáka – bratru N. – co mu vadí na jednání „ústředí“. Byla tam též přítomna čelná činovnice divčího kmene – sestra X. – a jí na roveň postavený činovník chlapeckého kmene – bratr Y.

Šumavský „akéla“ střelil tu do černého, tu pořádně vedle (jak už to při takových příležitostech bývá), až bratr N. pokýval hlavou a navrhl ukončení debaty.

„Pockej, tak ještě aspoň jednu věc ti řeknu,“ učinil poslední pokus bratr M., a vysypal, co mu leželo na srdci: „Nedávno jsme byli pozvaný na školení hospodářů. Pochopitelně, že z našich okresů jsem jel jenom já sám. Tak jsem tam vzal taky svou ženu, která mi pomáhá ve středisku, a naše dvě děti. No a pak, když jsme před zpáteční cesou měli vyplňovat cesfáky, tak mi ho tam ten příslušný činovník vrátil s tím, abych si tam jako společenstvího ještě někoho připsal, jinak že to neproplatí.“

„To je tedy fopa,“ chápavě vzdychl bratr N.

„No samozřejmě, že ti to nemohli proplatit,“ rychle se zorientovala sestra X. „Na to je přeci předpis ...“, a v následující pětiminutové přednášce vysvětlila to, co u nich na škole zná každý asistentik.

„Jo,“ doplnil ji bratr Y. se svou známou stručností a přímočarostí.

Minule jsem vám psal o „mijeni“. Hle – opět ukázkový příklad. Co se to vlastně dotklo šumavského vůdce smečky? To, že platí nějaký předpis?

Zkusme si to rozebrat jako v kinoautomatu:

Varianta 1. (ideální, byť někteří z nás během 70. a 80. let něco takového ve svých ilegálních a pololegálních oddílech opravdu zažívali):

„Vážený bratře, tak to je průsvit,“ sděluje s účastí příslušný činovník bratru M., „podle předpisu, který jsme si nevymysleli, ale který musíme dodržovat, ti tu cestu autem proplatit nemůžeme. Jenom do výše cestovního vlakem ... Ale pockej. Já to tady ještě řeknu ostatním, a oni se na vás s manželkou určitě složí. Vždyť co bysme to byli za skauty.“

Věřím, že tehdy by si bratr M. v duchu řekl: „Jo, tak právě mezi takový lidi jsem se dvacet let toužil dostat.“ A nahlas – nejspíš i trochu drsně (aby rychle zahlal slzy, které by ho mohly zaskočit) by nabídkou odmítl: „Ale prosím tě, nech to být. Když jsem takové trouba a nevím to, tak mi to patří.“

Varianta 2. (realistická):

„Clověče, copak ty nevíš, že ti to auto proplatit nemůžeme?“ spustí příslušný činovník na bratra M. tónem, který nenechává na pochybách, kdo je kdo. „Nanejvýš cestovný za vlak.“

„Ježkovy voči,“ uleví si bratr M., „to se mi ta dobročinnost opravdu pěkně prodražila.“ A v duchu si asi pomyslí „K čemu, do háje, máme ty všechny hospodáře a papaláše, když nám ani tohle nefeknuo včas ... Jsem já to ale pěkně hlupák, že už jsem se na to dávno nevykašlal“. Příští sobotu ale bratra M. opět vidíme mezi jeho včaty a jeho manželkou mezi skautkami...

Varianta 3. (o té je ve skutečnosti řeč):

„Hele, tam si musíš někoho připsat,“ řek-

ne jen jakoby mimochodem a snad i docela s účastí bratru M. příslušný činovník.

Bratr M. se nezmůže nahlas na žádnou odpověď, protože Jemu, který své skautíky učí, že podle prvního bodu zákona mají mluvit pravdu, a podle nového slibu dokonce sloužit nejvyšší Pravdě věrně v každé době, – ovládne duši děsivá otázka: „Kam jsem se to vůbec dostal? Skutečně mezi skauty...?“

Náš skauting opravdu stojí na rozcestí.

Myslím, že tato drobná příhoda to může mnohým ukázat jasněji, než precizní filosofické diskuse. Tady je vidět, co se zcela konkrétně myslí službou nejvyšší Pravdě a Láске, co se tomu podobá jen velmi vzdáleně – a co tím být nemůže „ani náhodou“.

Těm, kteří se teď ptají, proč jsem tohle všechno neřekl hned „na místě“, po pravdě odpovídám: jednak jsem nechtěl proti přání bratra N. debatu dále protahovat, jednak jsem už věděl, že vám o tom napíši.

Těm, kteří si teď mnou ruce, jak jsem to sestře X. a bratru Y. (a jim podobným) pěkně „natřel“, rovněž po pravdě odpovídám: to, co jsem napsal, není ani proti sestře X., ani proti bratru Y., ale proti naší společné nedůvěře, že věrnost Pravdě a Láске opravdu stojí za to.

Edy

O co mi jde, čemu chci prospět

Bylo to na počátku druhé světové války, kdy se na celé půlstoletí smrákalo před českým skautingem. Během následujících padesáti let prožil jen o něco více než pět let legální činnosti. Uznávám, že bychom po tom všem měli být opravdu vděční za to, že je náš skauting dnes alespoň tím, čím je. I pokud jde o naše členství ve světových organizacích, které je dozajista vyjádřením ideálu světového bratrství, mohli jsme si o něm dlouho nechat nejvyšší zdát. Teď však máme za sebou více než čtyři roky obnovené činnosti a zdánlivě nám směrem ke světovému skautingu nestojí nic v cestě.

Avšak připomenu, že rozpad Československa znamenal i zánik Českého a slovenského skautingu, a tím i zánik našeho členství ve světové organizaci WOSM. Zatímco ústava WaGGGS umožňuje přiznat nástupnictví dceřiným organizacím, ústava WOSM na ně pohlíží jako na nové subjekty, které se musí znovu podrobit celé proceduře přijímání nových členů. Znamená to mimo jiné, že je nutno uvést stanovy Junáka (které jsou jiné, než stanovy Českého a slovenského skautingu) do souladu s ústavou světové organizace. Ukázalo se, že bude třeba přimout některé úpravy (viz zápis z jednání bratra starosty na světové konferenci v Bangkoku, který byl přílohou Základních principů WOSM, jež obdrželi všichni účastníci podzimního kongresu Junáka v Praze a Olomouci.) K našemu návratu do WOSM je tedy nutné uspořádat mimořádný sněm, který by nové stanovy schválil.

Začínám však tušit, že příčina, proč je některým sestrám, a dokonce i bratrům návrat do světového skautského spole-

čenství lhostejný, a proč dokonce dělali všechno proto, aby se žádný mimořádný sněm neuskutečnil, je vedle toho, že v něm zřejmě cítí ohrožení svého mocenského postu, i to, že je dnešní poslání světového skautingu neoslovuje, a že dávají přednost starým dobrým tradicím.

Jenže my jsme o půlstoletí dál. A mně se vážně nezdá právě fair, když se znovu a znovu dovoláváme kázně a disciplíny ve chvílích, když by bylo naopak nanejvýš namístě si některé věci pořádně a na rovinu vyříkat. A to už raději ani nechci rozebírat, jak se někteří bratři ohánějí sedmým bodem skautského zákona právě na sněmu a ve jménu poslušnosti zesměšňovali a napomínali zájemce o diskusi a že házeli volně a pilně návrhy do koše, nebo je alespoň náležitě „upravovali“. A nepovažuji za právě chvalyhodný výsledek skautské výchovy mladé, a vzorné poslušné sestry, které zaryté mlčí, byť vím, že bystosně nesouhlasí s tím, o čem je právě řeč. Došly k názoru, že mluvit do toho stejně nemá smysl, protože je nikdo není ochoten poslouchat, anebo chtějí udržovat klidnou sesterskou atmosféru i za cenu pokrytectví, anebo se snad bojí odporovat těm, kdo rozhodují o tom, zda dostanou či nedostanou dekrety LS?

Sestra Daina (vpravo) na 5. sněmu
Foto Jan Zavřel

A komu prospívá ta naše svatá divčí válka, pod jejíž vlajkou se bez uzardění sahá i k takovým prostředkům, jako je lež a pomluva. K čemu to přikrmování nedůvěry mezi divčím a chlapeckým kmenem z míst nejvyšších, a všechny ty absurdní spory o kompetence...

Jak se zdá, už nám dokonce vadí i odvahy a samostatnost (viz článek Ivy Mackové k expedici Polar Flare). K čemu to vlastně chceme vést a povznášet mladé lidi? K úzkostlivé péči o sebe sama, o svou bezpečnost a pohodlí pod dohledem zkušených a vyškolených instruktorů, kteří všechno dobře naplánují, připraví, rozhodnou...

Chceme vést a povznášet mladé lidi k životu v šedivém, poslušném a dobře ovladatelném státu.

Ony si našťastě oddělily před těmito sklonky vytvářejí ochranný krunýř. Jenže to, že se odvracejí od věcí společných a snaží se jet si po svém, jako to některé z nich činily za dob hluboké totality, není také právě ono.

A tak si dovolím otázku z nadpisu položit na adresu všech členů našeho hnutí: O co ti jde? Čemu chceš prospět?

O co nám vlastně jde? Jaký bude náš skauting v příštích letech? Na kom to asi tak záleží, milá sestro, milý bratře? Kdo z vás, mladých vůdců, se „obětuje“ a přijede na příští sněm?

Darina

Připomíná to zmatek v bytě při stěhování. Stanové plachty i podsady jsou naházeny v několika kupách, vedle nich se povalují kladiva a sekery, dláta a šroubováky, nebozezy a krabice s hřebíky, mezi tím vším výkukuje tráva a sem tam se zvedá krčící hromádka. Tichá loučka pod lesem se změnila k nepoznání.

Hajný v zeleném klobouku, na kterém se modře odráží sojčí pírko, vážně obchází budoucí tábořiště, tu a tam se zastaví, na něco se zeptá, něco poradí, a zase se loudá o kousek dále.

Za jeho působení skauti v této končině dosud netábořili. Nějak se mu nezdá, že by těch pár děvčat, některá ještě děti, vydrželo venku bez maminek, bez jejich kuchyně, za každého počasí a v samostatné práci.

Hajného pes Jasan zmateně pobíhá sem a tam a neví, co to má všechno znamenat.

Modřín nad stanem

Je tu příliš mnoho práce pro osm párů divčích rukou, počítáno bez ldy ovšem. Ale ve skutečnosti se stavěním tábora zaměstnává pracovníků deset, protože Akela, vůdce tábora u Mladotic, poslal na výpomoc děvčatům Tima, svého zástupce, který už má za sebou několik táborů, a jeho spolubydliči Kendyho. Všechny skautky, až na Aglaju, Kamu a Daisy, jsou v táboření nováčky. Čáslavský divčí oddíl je sice mladý a nezkušený, ale nadšený.

Ne že by se Kama nějak moc bála hlídky, není nováček, ale přece jen si pomyslela, proč na ni poprvé musela vyjít právě půlnoční... Někde houká sova, brrr, zní to strašidelně. Keře, roztroušené v louce podél potoka, vypadají jako přikrčené postavy. Les je neprůhledný, černý. Třemošnické střechy jsou zavaleny lavinou tmy. Kopce na obzoru, pole, cesty – nic není. Na Lichnici se asi prochází krásná, ale nemilosrdná panna Milada z pověsti. Ještě dobře, že je to tak daleko a že je

neviditelná.

Jako by četla Kaminy myšlenky, sova znovu zahoukala. Kama pozvedla oči a spatřila nebe hustě poseté zlatými perličkami, které tvořily nescíselná souhvězdí. Málokdy jsou tak viditelná.

Áža určila kompasem sever. Jdou pozorně a pomalu, počítají určených padesát kroků, aby nepřehlédly nové značky. Cíba objevila šípku u paty habru, Daisy našla červenou mašličku na jalovci, Ura vylovila z borůvky další psaníčko: „Zhotovte každá čtyři libovolné uzly na stěblech trávy a vezměte je s sebou. Třicet kroků na východ čeká další zpráva. Poslední! Napněte síly! Zdar!“ Uzly je zdržely, protože stěbla se často lámala. Áža to dokázala jako první.

Třicet kroků na východ končilo přesně pod svatým obrázkem. Úzký proužek papíru byl zdálky nápadný. „Spěchejte do chlapeckého tábora. Pokud najdete pod vůdcovským křeslem. Dobrou chuť!“

Ale přišly pozdě – nad nalezeným pokladem už jásali Kamzíci s Timem v čele. Naposledy dorazili rozladění Tygři, ani se jim mluvit nechtěli! Coby tajný poklad se objevila dvě kila čokolády, která skautům věnoval Guranův otec cukrář. Ještě přidal návrh pár pytlíků karamel a kyselých bonbónů, takže se všichni poměli, vítězi, poražení i vlčata.

Když si skautky prohlížely studnu s mřížovím, spatřily přicházející malou skupinku skautů v krojích, z Mladotic však nebyli. Představili se jako Mirda a Viky, Datel a Taplka, čerství maturanti z Chrudimi. Dva blond, dva hnědovlasí.

„Proč Taplka? To je jako pejsek,“ diví se hned Ida.

„Víš, světluško, přejeli mi štěně, tak jsem si vzal jeho jméno na památku.“

Divky se také představují, podávají si ruce a všichni si tykají se skautskou samozřejmostí.

„Kam máte namířeno ze Žlebů?“ ptá se Aglaja.

„Na pařížovskou přehrada. Tam poblíž nejspíš přenocujeme,“ říká Viky.

„A teď dosbírám houby a donesu to holčákům do kuchyně,“ řekla si Daisy, ale to si dala Holky v táboře jímá málem svedky k mluvení... Zvládla to však a hned zase spěchala do tichého bezpečí lesa.

Nedaleko jí jde podívat zdálky na klukovský tábor. Třeba by zahlédla Tima. Nechtěla by ovšem, aby ji někdo viděl. Nejbezpečnější snad by to bylo v lese na protějším břehu, je to však trochu daleko. Ale co, pro chvíli snad nebude zle!

Už vidí řadu stanů, vnitřek kuchyně a kruh táborového ohně. Kluci na všech stranách, plno halasu, pobíhání, práce.

Poslušná Aglajiny rady, nešla po cestě a pořád pozorovala, zda někdo nejde kolem. Najednou spatřila Jasana, který se k ní hrnul, ačkoli byla zakrytá křovím. Hajný šel za psem a Daisy zahlédl.

„Co tu děláš tak sama?“ Daisy si dala prst na ústa a podala mu připravenou cedulku s vysvětlením. Ted se hodila!

Pan Musil přečetl vzkaz, zavrtěl hlavou a usmál se: „Tak dobrý pořízení, děvče!“

Božena Mikyšková – Bílá Myška

Úryvky jsou z dosud nepublikovaného románu, který napsala autorka podle vlastních zážitků. Zachycuje příhody děvčat a chlapců spřátelených čáslavských oddílů, jejichž tábory leží blízko sebe v podhůří Železných hor, nedaleko malebné zříceniny hradu Lichnice a říčky Doubravy. Ačkoli je děj situován do doby 1. republiky, příběh přátelství i táborové události jistě mají co říci i dnes.

SLEDUJTE PŘÍŠTÍ ČÍSLO! Najdete v něm informace o předplatném 33. ročníku!

Kalendář skauta 1994 – Polná

Ve svém miniarchivu mám řadu „Stehlíkových Skautských kalendářů“ z dvacátých a třicátých let, také ty dva poválečné. Citelně postrádám takovou kapsní knížečku dnes. Víím, že se o ni několikrát diskutovalo na edičních radách – ale faktem zůstává, že skautský národ ji v ruce nemá!

Proto jsem zajásal, když se mi do ruky dostal malý „Kalendář skauta 1994“ vydaný br. Lososem v Polné (Skauting č. 2, str. 23). Čtyřicet volných listů s přebalem kapsního formátu obsahuje vlastní kalendář, pak následuje přehled významnějších historických dat a nakonec listy pro osobní data a poznámky. První dobrý do-

jem se však pokazil, když jsem se blíže podíval na historická data. Ze 38 uvedených je 11ch 12 špatně a další vykazují závažnější chyby v popisu (o těch drobných nemluvě).

Skutečně bez chyby jich je pouze 10. Není to trochu málo?

Za ty závažnější považuji např.: Powel místo Powell (vícekrát), Svojsíkův první tábor nebyl 16. 7. 1911 (to byl ABS právě v Anglii), ale až od 13. 7. 1912, orlí skaut Neil Armstrong stanul na Měsíci ne 27. 7. 69, ale už 21. 7. 69. A. B. Svojsík se opravdu nenarodil 6. 9. 1876, ale o den dříve 5. 9. 1876, pět ostravských skautů, kteří mají na hřebeni (nikoli hoře) Ivančena mohly být popraveni ne tam, ale v Polském Těšíně.

Je to velká škoda, že se tomu nevěnovala větší pozornost. Takto se neustále za-

našejí další i další chyby do povědomí těch nejmladších i starších. Kalendář je jinak pěkný, jistě překročí hranice Polné.

Znovu tedy vybízím všechny regionální tvůrce publikací ve kterých se píše o historii, zašlete nejdříve rukopis historické komisi k nahlédnutí, nebo alespoň vycházejte z hodnověrných pramenů. Celý minulý ročník Skautingu vycházel podle pravidel Kalendárium, kde převážná většina dat použitých v Kalendáři skauta 1994 je – a správně! Bratr Losos jej však asi bohužel neodebírá, nebo nechte, jinak by k tomuto nemohlo dojít.

Za kritická slova se omlouvám, ale jako člen historické komise prostě musím.

Windy

Další knihy edice Skautské prameny vycházejí

Pošta mi doručila 5 krásných knížek, které v těchto dnech rozesílá liberecké nakladatelství Skauting svým několika tisícům předplatitelů. A jde o publikace plné překvapení. Vedle druhého dílu určeného pro vedoucí junáckých oddílů, nazvaného **Skautský oddíl II, Program 2**, na jehož autorství se podíleli vedle duše celé edice Miloše Zapletala takoví známí skautští praktici, jako jsou bratři V. Bričáček, K. Kotyza a M. Šťastný, je v tomto cyklu příručka pro vedení dětských táborů v přírodě. Kniha se nazývá **Skautský tábor** a autory jsou vedle M. Zapletala Jaroslav Foglar, Jiří Herzán a Jiří Lasovsky.

Další vítanou knížkou je jedna, patřící do základní řady knihovny každého skauta, ale už dokonce i vlčete a pak rovera. Je od prvního náčelníka světového skautin-

gu R. Baden-Powella a má případný název **Vlče, skaut, rover**. Ilustroval ji sám autor. Je to moudré, ale i veselé a optimistické pojetí s mnohými krátkými epizodami z autorova života v armádě, v Africe a mezi mladými lidmi.

Málokdo ví, že náš přední spisovatel, přibližující dětem i dospělým život našich praprapředků, žijících na našem území už někdy v pravěku, autor tak známých dobrodružných románů, jako byly *Osada Havranů*, *Bronzový poklad* a J., učitel pražské měšťanky Eduard Štorch měl i své skautské jméno Sachem. (Volali tak na něj i jeho kolegové učitelé a známi). Z jeho díla, především však z knihy *Lovců* mamutů, vybrali Iva Macková a Miloš Zapletal etapové hry do knížky **Sachemův odkaz**. Je bohatě zpestřena dnes už světově známými Burianovými ilustracemi.

A nakonec něco, co přivítají nejen skautští vedoucí, rádcové družin a všech, kdo se snaží, žel – zatím s dost špatnými výsledky – vrátit do skautského života jeho nedílnou část – píseň.

Poslední knížka se totiž jmenuje **Zpěvník** a obsahuje 220 písní s notovým doprovodem. Jsou tu písničky lidové, národní, skautské, zálesácké, písničky zlatokopů a kovbojů, koledy, kánony, a to vše česky, slovensky, anglicky, francouzsky či německy, opatřené akordovými značkami pro kytaristy. Má tedy tato knížka ten nejlepší předpoklad přispět k návratu známé hudebnosti, již se vždy vyznačoval život našich dětí ve skautské organizaci.

Všech 12 dosud vydaných knížek, ilustrovaných vesměs takovými znamenitými kreslíři, jako byli a jsou R. Baden-Powell, Pierre Joubert, Mírko Vosátka a j. je důkazem toho, k jakým výsledkům může vést nadšená a cílevědomá práce jednak autorů samých, jednak neúnavné úsilí v čele Pramenů stojícího Miloše Zapletala, podporovaného dobrovolnou spoluprací libereckých skautů a skautek.

Přejme edici Skautské prameny z Liberce hodně dalších úspěchů.

Ing. Karel Hlaváček

Rádcovský kurs nejen pro rádce – 1. díl

Tomáše Krupičky Již dávno avizovaný vydavatelstvím Nibowaka je na světě. Se zájmem jsem první díl nové série příruček prolistoval. Snad by to bylo dobré – kdyby...!

Sešit obsahuje také pasáž věnovanou historií skautingu. V ní je řada již tradičních, neustále se opakujících chyb. Takže je na světě další pramen, ze kterého budou rádci (a nejen oni) pít zkalenou vodu.

Několik příkladů: myšlenka, že BP postříhel schopnosti burských chlapců, aby je pak využil pro skauting je zcestná. Rovněž názor, že výchovný systém skautingu stojí na myšlenkách woodcraftu je zkrslý. Kniha Scouting for Boys vyšla roku 1906, ale o dva roky později. Organizace dívek Girl Guides (1910) nevedla manželka BP, ale jeho sestra Agnes (BP se ženil v r. 1912 po krátké známosti). Rovněž tvrzení, že skauting měl od počátku polovojsenský charakter je nesprávné. Publikace *Česky skaut* nevyšla ihned po návratu ABS z Anglie, ale až v únoru 1912. Hrubou chybou je i tvrzení, že J. Wolker se zúčastnil 1. tábora s ABS u Lipnice v roce 1912. Wolker byl poprvé na skautském táboře až roku 1916. Navíc u Lipnice žádný Hrádek není, tábor stál

poblíž Orlovské myslivny. Svojsíkova poválečná organizace se nenazývala Junák – skaut RCS, ale Svaz Junáků – Skautů RCS. Na IV. sněmu v roce 1990 bylo zvoleno řádné a nikoli prozatímní vedení. Našlo by se více faktografických chyb. Závažnější však je celkové diletantské zpracování třístránkové historie světového i našeho skautingu. Řada úvah je nesprávných a odpovídá kritice skautingu z woodcrafterských pozic dvacátých let. Jsem přesvědčen, že autor má zkrslé vědomosti v této oblasti a proto i historie v jeho podání našim rádcům (a nejen jim) věci více uškodí než prospěje. Svědčí i o tom, že publikování základních historických dat ve Skautském kalendáři v minulém ročníku Skautingu (i historie v *Magazínu Skaut-Junák*) bylo zbytečné (alespoň v případě Tomáše Krupičky). Bohužel je publikace Rádcovský kurs dalším důkazem pro tvrzení, že zpracovává-li kdokoli pasáže z historie skautingu, má se obrátit na Historickou komisi Junáka a neopísat se šifit bludy neustále dál.

Za HK – Windy

Příručka mladých svišťů

(Tajná kniha na hraní doma i venku) vychází opět ve svém druhém vydání u nakladatelství Egmont. Dobrý dárek pro vlčče. Obsahuje „více než 100 rad, her a zajímavostí pro každého, kdo si rád hraje,

kuťi, vaří, chová zvířátka nebo řeší hlavolamy a jiné záhady“, jak hlásá přebal. Druhý díl téhle veselé knihy byl rozebrán těsně před vánoci, má však zanedlouho znovu vyjít. Disneyovské postavičky i menší formát potěší, cena již méně (ale to se dnes dá říci vlastně o všech vázaných barevných knihách, že...?)

Kniha džungle

V roce 1991 jsme měli možnost porovnat dvě verze Kiplingových *Knih džunglí*: klasický překlad Aloyse a Hany Skoumalových s klasickými ilustracemi Zdeňka Buriana z nakladatelství Albatros a novou verzi Zdeňka Hobzika a Jana Beránka s novými ilustracemi Pavla Minky – tuto knihu vydalo nakladatelství Alternativa pod názvem *Maugli*.

Letos se objevila na knižních pultech nejnovější podoba *Knihy džunglí*. Je to luxusní vydání: rozměšší, s nádhernými barevnými ilustracemi, pečlivě zpracované a vázané (na rozdíl od předchozích dvou brožovaných vydání). Jeho výtvarná podoba byla převzata z původního anglického vydání. Překladatelem je tentokrát opět dvojice Aloyse a Hany Skoumalových. Vydalo Slovenské nakladatelství Junior, Pěkná cesta 6, 834 03 Bratislava. Nenechte si ujít, vypadá velmi přitažlivě. Jmenuje se tentokrát *Kniha džungle*.

2x Ida

Pokračování z čísla 6

Ted' bych chtěla otevřít ten druhý soudek. Vezmu to trochu odklikou. Byla jsem na návštěvě u vůdkyně, která měla na starosti oddíl v soukromé škole. Mimochodem při pohledu na společné nocelehárny téměř bez možnosti soukromí jsem se trochu zachvěla, většina dětí je tu celý týden i déle bez rodičů, kteří za to platí a říká se tomu lepší vzdělání. Napadlo mě, jak se tyto poněkud izolované děti potom utkávají se skutečným životem. Nicméně dívky všech tří družin byly velmi přátelské, schopné a sehrané. V jedné části schůzky dostaly za úkol sepsat, jaké vlastnosti by měla mít ideální rádkyně. Když je potom četly, vyvalila jsem oči, s jakou hloubkou a přesností to vystihly: kind – laskavá, best person for the job – nejvhodnější osoba pro danou funkci, keen – zaujatá pro věc, someone you can trust – někdo, komu lze důvěřovat, well organised – ví co a jak atd. Chystala jsem se s uznáním smeknout, když mi došlo, že je to všechno vybrané z příručky, veškerá aktivita spočívala v seřazení podle důležitosti. A tady začíná můj výčet spíše záporných zkušeností a odvozených názorů.

Organizace, její struktura a řízení je promyšlená, k dispozici je spousta vynikajících příruček, návodů, materiálů a možností, ale v praktických vědomostech se to téměř neodráží – **množství příruček a materiální zázemí** má minimální vliv na kvalitu práce oddílů. Co se týká materiálního zabezpečení, domnívám se dokonce o pravém opaku, tak jak byl ostatně znám již dávno: čím více majetku mám, tím negativnější je jeho působení na mě, co dostanu zadarmo, toho si nevážím a nepoznám-li nedostatek, nechápu hodnotu dostatku.

Kroj – pro skautky a výše v odstínech modré, má spoustu variací, je možné potkat snad deset dívek, každou v něčem jiném a přece všechny ve správném kroji. Nejdřív mě to zarazilo, ale na druhou stranu je to praktické – hodit na sebe na rychlo třeba jen mikinu. Člověk také není tak snadno zařaditelný, což je možná ústupek, ale řeší onen problém, kdy se děti za kroj stydí, jakoli by tomu mělo být naopak.

Slavnostní kroj zdobí spousta odborek a všeho možného na rukávech a šerpách, což vzhledem ke způsobu jejich získávání mi přijde trochu povrchní a samoučelně hromadění čehosi.

A **úcta ke kroji** – podobně jako úcta k jiným pro nás důležitým věcem a symbolům je značně redukovaná. Uvedu na příkladu vlajky, která se sice vztyčí, ale jako kus hadru. Myslím, že tady se dá vystopovat snaha o „boj proti formalismu“ na místě. Schopnost mít úctu, sklonit

vedle sebe 1. věta slibu „to do my duty to God“, skutečnost, že v Británii žije mnoho přistěhovalců jiných vyznání a běžné nahrazování „vyšší dimenze“ Bohem právě křesťanským, vyvstává přede mnou nesrovnalost s jinými principy skautingu.

GUIDING VE VELKÉ BRITÁNII

se před něčím a v širších souvislostech mi pak myšlenky utíkají k problému civilizačního sklonu k anarchii, útěku od povinnosti a ztrátě respektu.

Schůzka – začíná něčím jako je nástup nebo prostě jen tak nějak, pokřiky neznají, her se všude hrálo minimálně. Neexistují povinné věci, je tedy už problém si je něco napsat. S poznámkami se to ostatně vůbec nepřehání. Používání signálů – ať už píšťalkou nebo jiných jsem také nikde nezaznamenala, povely se z rychlých a jednoznačných rozměňují v přemlouvání a pokřikování. Zakončení bylo všude modlitbou, což mě zaskočilo, protože část skautek vůbec věřící nebyla a tudíž vlastně jen automaticky odříkávaly cosi, s čím vnitřně nesouhlasily a s tím bych si zase dovolila nesouhlasit já. Nechci zabředávat do nekonečných diskusí duchovní dimenze x Bůh, ale postavili-li se

Klubovny – vesměs neexistují, oddíly se scházejí ve školách nebo různých kulturních zařízeních a z toho vyplývá až deprimující prázdnota a neosobnost prostor. Minimální výzdoba, žádné výrobky, drobnosti a nástěnky, které z obyčejné místnosti dělají právě tu jedinou, útulnou, domovskou. A co teprve slib uprostřed velké syrové tělocvičny – brrr. Možná jsme národem snilků, ale vnímání krásna a romantiky a emocionální působení považuji za jednu z nejdůležitějších metod výchovy.

Táboření – typické, klasické téměř neexistuje, stejně tak jako výpravy do přírody. Děti vyžadují značné vybavení a zabezpečení typu mikrovlnná trouba na táboře. Už jen pomýšlení na noc pod širákem je téměř nepřipustné. Vůbec sblížení se s přírodou, pobyt v ní, tábornické znalosti ap. jsou odsunuty někde na nejspodnější příčku.

Vůdkyním se vyká a oslovují se příjmením, ostatně není divu, neboť jejich valná část je značně pokročilého věku nad čtyřicet. Často jsou to učitelky nebo vychovatelky – dohromady primární negativní předpoklady pro vznik přátelských a přirozených vztahů, porozumění potřebám dětí a jejich uspokojení.

A ještě drobnost – není zvykem podávat si ruce.

Koukám, vesele jsem se tu pustila do kritizování, ale vůbec to nemíním jako pomlouvání mých hostitelek, stejně bych se mohla rozepsat o mnoha jvech u nás. Kritika je třeba; kdo o chybách ví, může s nimi bojovat.

Co říci o britském guidingu závěrem? – jsou jinde než my. Asi by bylo domýšlivé říci, že vzdálenější původnímu skautingu, ale za ztrátu bych považovala vzdělání se od přírody, jistou rozmazanost – vše je dopředu předvymyšleno a předpřipraveno, uvolněnost ve vnímání slibu a zákona, konzumnost – zboží i zábava na jedno použití. Napadají mě trochu silná slova, že skauting Západní Evropy se tak snaží držet krok s dobou a přizpůsobovat se novým generacím mládeže, až ztrácí vlastní identitu.

Strávila jsem v cizině 11 měsíců a mimo jiné si ujasnila jednu věc: přála bych si, aby lidé v Čechách pochopili, že je nesmysl závistivě a obdivně vzhlížet k Západu a kopírovat co se dá. Nejsme totiž o nic horší, ba v některých směrech naopak.

A proto: buďme svoji. A aplikované: ponechme si český skauting.

Hana Řehořová – Tarka

Kroje britských skautek z Katalogu GG

Náš skauting má ve své historii řadu důležitých mezníků:

1911 – první pokusy (počátky našeho skautingu)

1912 – založení skautského odboru při Svazu spolků a přátel ...

1914 – ustavení samostatného spolku Junák – Český skaut

1919 – vznik Svazu junáků – skautů RCS

1939 – vznik organizace JUNÁK – ústředí skautské výchovy

– a zde se zastavme a vraťme se trochu zpět.

V březnu 1938 Německo obsadilo Rakousko. Henlein šel proti ČR. V květnu částečně mobilizace. K všesokolský slet ve znamení odhodlání bránit republiku. Konflikt v pohraničí. „Mirovovce“ Chamberlain jedná s Hitlerem o ČR. Anglie a Francie nutí ČR odstoupit Německu pohraničí. 21. září padla vláda. Všeobecná mobilizace. Hitler stupňuje územní požadavky. 29. září Mnichov – o nás bez nás. Od 30. září okleštěná Česko-Slovenská, tzv. „druhá“ republika. 5. října odstoupil prezident Beneš. Autonomie Slovenska a Podkarpatské Rusi. Prezidentem Hácha. 14. března 1939 vyhlášení nezávislého Slovenského státu. Následující den německá vojska obsadila zbytek republiky. Od 16. března Protektorát Čechy a Morava.

Hlavní osobností Svazu se stává dosavadní starosta prof. dr. Josef Charvát. První náš starosta, který prošel od r. 1912 úplnou skautskou výchovou. Clověk vědeckých, skautských a lidských hodnot, spontánně uznávaný jak vlastním Svazem, tak jeho národnostními i náboženskými složkami. Druhou osobností je prof. Bohuslav Řehák, dlouholetý místonáčelník Svazu. Byl Svojsíkem pověřen a Svazem delegován k vytvoření organizace skautů venkova: Švehlových junáků. V jeho osobě měla být záruka budoucí bezvadné spolupráce obou organizací. Oba se intenzivně podíleli na sjednocovací procesu a na úsilí o zachování skautské výchovy v samostatné organizaci. Sjednocení našeho skautingu, o které se ABS bezúspěšně snažil, se stává pod vnějším tlakem ohrožení státu skutečností. Na 10. a 11. prosince je svolán mimořádný Valný sjezd SJSaS RCS do Městské knihovny v Praze. Sněmování mělo dva hlavní body programu – sjednocení skautingu Čech a Moravy a příprava sjednocení skautského programu potřebám „druhé“ republiky.

Br. starosta Charvát sjezd zahájil a řídil. Informoval o stavu skautingu na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Zmínil se o vytvoření Akčního výboru (nezaměňovat s AVJ roku 1948) za květnové mobilizace, který tvořili zástupci Svazu, Junáků volnosti a skautů DTJ, dále o jednání s autonomními složkami Svazu (katolickými skauty a Švehlovými junáky). Skauti DTJ

vůjicím sněmu spolku „JUNÁK – ústředí skautské výchovy“.

Sněm zahájil starosta bývalého Svazu dr. Charvát, pokračovali: náčelník Junáků volnosti Ant. Mádl, náčelník katolických skautů dr. Martinovský, tajemník Švehlových junáků Jos. Šimon, zástupce vlády, min. národní obrany, min. školství a osvěty. Pro projevy nastaly volby aklamací. Bylo oznámeno, že br. Charvát ne kandiduje pro naprostý nedostatek času a br. Plajner se neuchází o náčelnické místo pro jeho odchod z Prahy do Holešova.

Do funkce velitele (nahrazující starostu) byl navržen bývalý legionář a současný profesor válečné školy, podpluk. gen. štábu Václav Vlček, dosavadní místonáčelník Svazu (zřejmě jediná možná integrující osobnost té doby). Dále byly voleny: náčelník – Boh. Řehák (Švehloví junáci), místonáčelníci – Ant. Mádl (Junáci volnosti), O. Martinovský (katoličtí skauti) a R. Plajner (SJSaS RCS); náčelní – Vl. Koseová, místonáčelní – M. Januščíková, A. Moravcová, M. Žáková (všechny SJSaS RCS), předsedové stěžejních odborů (organizačního, zpravodajského, výchovného a hospodářského) obou kmenů, předseda hospodářské rady, revizioři a předseda čestné rady. Kandidátka byla téměř jednohlasně (proti 3 hlas) přijata. Na návrh nového velitele a za spontánních ovací byl br. Charvát provolán čestným velitelem Junáka. Navržením br. Vlčka mělo dojít k užší spolupráci skautů s armádou a MNO. Z dneš-

HISTORICKÝ MEZNÍK 1939

Co tomu říkáte? Pěkný uzel historie! A na toto pozadí si promítněme náš skauting.

Ve druhé polovině třicátých let bylo nezbytné klást větší důraz na brannou výchovu. A. B. Svojsík považoval brannou výchovu za důležitou již mnohem dříve. Branná výchova, jak jsme ji chápali, nebyla jen pouhou předvojenskou výchovou. Skládala se ze tří složek: mravní (láska občana k republice), naukové (první pomoc, zpravidajství, topografie, vaření, stavby, atd.) a tělesná (chůze, běh, plavání, láboření, cvičení v přírodě) – tedy vesměs součástí běžného skautského programu. ABS s J. Novákem napsal r. 1936 příručku Skauting brannou výchovu mládeže. Ve skautském tisku patřila branná výchova „k hlavním otázkám dne“. I v ne-skautském tisku jsou snímky ze společných cvičení armády a skautů. Roku 1937 vyšel zákon o branné výchově.

Nejen Svaz se snažil, aby naše mládež byla dobře připravena na obranu státu, také Junáci volnosti pilně cvičili. Na sjezdu Svazu v únoru 1938 ve svém posledním projevu ABS volá: „Více přírody! Více primitivismu! Neslevujeme ze skautské povstivosti, čestnosti, plnění skautské slibu a zákona K všestranné práci na branné výchově! Volám po svornosti!“.

V létě 1938 se do Svazu junáků skautů a skautek RCS (dále Svaz, nebo SJSaS RCS) hlásí jako autonomní složka nedávno vzniklí Švehloví junáci (při Agrární straně), také Junáci volnosti nabízejí spolupráci. K jednání jsou přivzáni zástupci skautů DTJ. Skauting první republiky, rozčleněný do více organizací, se v těžké době začíná sjednocovat. ABS odjel do SSSR. Chtěl porovnat náš skauting, výchovu italské mládeže ve státní organizaci Balila a výchovu ruské mládeže, zejména po stránce tělesné a branné. Vrátil se vážně nemocen 2. srpna. Po několika týdnech strávených v horečkách na lůžku zemřel 17. září. Potupného Mnichova se nedožil.

Zesnulého náčelníka z pověření prezidia Svazu měl zastupovat nejstarší místonáčelník – Jan Novák. Za necelé tři měsíce však zemřel i on. Mnichovským diktátem byla republika o pohraničí, skauti o několik tisíc členů a o dvě nejvděčnější osobnosti. Anglické skautky uspořádaly sbírku ve prospěch našich skautek, které musely opustit zabrané území jako protest proti politice anglické vlády. Představitel francouzské armády a skautingu se omlouvá a stýdí za svou vládu.

rovněž jevil snahu o začlenění do připravované skautské organizace, ale sešlo z toho, protože nebyli samostatnou organizací, ale pouze odborem tělovýchovné organizace.

Sjezd měl rozhodnout, zda Svaz i mimosvazové organizace mají likvidovat a společně vytvořit organizaci novou. Na sjezdu se také diskutovalo o stanovách, organizační struktuře a dalších změnách nové organizace. Za zmínku stojí návrh změny slibu, resp. jeho dobrovolné doložení „Tak mi pomáhej Bůh!“. Po diskusi došlo k hlasování: pro povinnou doložku bylo odevzdáno 334 hlasů, pro dobrovolnou 177. Povinná doložka však platila pouze pro Svaz (který právě zanikl), nikoli pro budoucího Junáka.

Posledním důležitým bodem bylo schválení vnucované zástupce od nově vytvořené Strany národní jednoty.

SNJ vznikla spojením pravicových stran po vzniku Česko-Slovenska, měla rozhodující postavení a snažila se řídit okleštěnou republiku způsobem, který neměl daleko k diktatuře. Z dnešního hlediska vyvolává tento bod záporné pocity, ale je nutné to vidět z hlediska doby konce roku 1938!

Poslední sjezd Svazu naprostou většinou (proti bylo 5 hlasů) nabídku SNJ přijal. Stalo se tak proto, aby mohlo vůbec dojít k ustavení Junáka a zabezpečení jeho samostatnosti (usilovalo se v té době o sjednocení tělovýchovy i skautingu do Sokola). Řada vůdců s protektorátem SNJ nesoehlasila, ale brala to jako nevyhnutelnou nutnost. Vedení hledalo vhodný způsob, který by SNJ zamezil prosazovat v Junáku své zámy.

Začaly útoky části veřejnosti. Vyčítali nám, že jsme řízení z Anglie, která nás zradila a předhodila Hitlerovi, takže nemáme v novém a jednolitém Česko-Slovensku co dělat. Vysvětlovali jsme, že zradily vlády Anglie a Francie, ne skauti a skautky těchto zemí, kteří se nám snažili pomáhat. Nutili nás vystoupit ze světových skautských ústředí a neobnovovat další činnost. Ve snaze prospívat naší mládeži však stáli představitelé skautingu nesmlouvavě na svém. Svaz sice zanikl, ale skautský život běžel bez přerušení dál. Na sněmovných předporadách byli přítomní seznamováni se skutečným stavem věcí a bylo řečeno, co nepopulárního se musí udat. 22. ledna 1939 se v sále Městské knihovny sešlo přes 800 delegátů sloučujících se skautských organizací Čech a Moravy k usta-

ního pohledu je to jistě kontroverzní, ale psal se leden 1939!

Dále se jednalo o zástupce SNJ. SNJ žádala, aby velitelem Junáka byl voják, který nesmí být členem žádné politické strany. Dalším požadavkem bylo zavedení jmenovacího systému, který dával veliteli pravomoc jmenovat do funkce schopné pracovníky bez zřetele na politickou či náboženskou příslušnost. Jmenovací systém nebyl demokraticky po skautském způsobu, ale nezbyvalo než souhlasit a spoléhat na skautskou etiku velitele. Dá se dnes říci, že následně jmenování činovníci byli takových kvalit, že by obstáli i při demokratické volbě. Formální protektorát SNJ trval dva měsíce, kdy tato strana zanikla a tím pomínilo politické področí, které Junák přijal v nátlaku jako podmínku existence.

Důležité také bylo rozhodnutí nepřerušovat spolupráci s ostatními skautskými organizacemi světa a nevystupovat z mezinárodních ústředí. Významným okamžikem sněmu byl proslov ústředního duchovního vůdce ThDr. Stěpána Trochty o „Mravním poslání Junáka“. Jeho vystoupení bylo více než smělé, burčující a vlastenecké. Cenzura nedovolila doslovně otištit ve Vůdci. Jeho výklad svatováclavské ideje, ke které se český národ hlásil, byl po roce „oceněn“ zatčením gestapem a obviněním z nepřátelství k Říši.

Význam 1. junáckého sněmu nespočíval jen v oficiálních jednáních, ale i v předsněmovných diskusích a neoficiálních debatách „v kuloděrech“. Byly to věci důležité, ale takové, o kterých se otevřeně jednat nemohlo. To se týkalo hlavně „výchovy v duchu křesťanském“. Návrh stanov Junáka obsahoval tuto formulaci: „...pozvázá... zdatnost... v duchu národním, státním a křesťanském...“. Každý cítil, že to odporuje základnímu principu skautingu – náboženské, politické, rasové a sociální toleranci. Nešlo tu jen o odprání náskutské výchovy neřízím, ale i nemalému počtu mládeže a dospělých bez vyznání. Nikdo by se nepropůjčil k vyvolávání těchto lidí z Junáka a proto bylo v tichosti dohodnuto, aby se o tom na sněmu vůbec nediskutovalo, ale také neuvěřilo v život. Tím také pozbylo aktuálnosti přijetí doložky „Tak mi pomáhej Bůh“, schválené na sjezdu Svazu. Na ustavujícím sněmu Junáka se o doložce vůbec nejednalo. Doložka zůstala, v souladu s principem tolerance, dobrovolná.

O 1. sněmu Junáka píše jeho pozdější náčelník R. Plajner: „Nerad bych budil dojem, že jsme byli ustavujícím sněmem nadšeni a že jeho výsledky a důsledky byly všude přijímány se souhlasem. Všichni bychom si přáli, aby nám do našich záležitostí nikdo z vnějšku nezasahoval, abychom si o své budoucnosti rozhodli sami. Ale nebylo to dopřáno ani naší národní pospolitosti, tím méně nám, junákům. Bylo dobré, že ve skautingu je oddíl v podstatě samosprávným celkem a že mohl pracovat podle

„Bud' připraven“ na nejhorší!

svých představ – i když s postoji svého ústředí nesouhlasil a průběh sněmu kritizoval. Nepřestával se scházet, chodit do přírody, tábořit, organizovat prospěšné akce...“ Skautská výchova v oddílech tak mohla pokračovat ve svém správném duchu, bez ohledu na ústředí a na stanovy. A o to šlo!

Ke schválení stanov došlo až 12. března, ale též den vyšel i výnos ministerstva vnitra týkající stanov měnic. Nejdůležitější změna spočívala v tom, že do funkce velitele, náčelníka a náčelní nebudou již voleny junáckým sněmem osoby předem navržené, ale pouze jmenovány právě MV. Spolupráce Junáka s armádou, v lednu prospěšná, byla v březnu neúnosná. Ze stanov byla vypuštěna branná výchova. Našel se i důvod k odstoupení br. Vlčka, přý protože jeho manželka pochází ze židovské rodiny. Br. Vlček na funkci resignoval (zapojil se do odboje a téhož roku včas utekl před Gestapem do zahraničí).

Z důvodu odstoupení velitele došlo k posunu ve vedení Junáka. Nedávno zvolený náčelník br. Řehák byl jmenován velitelem a na uvolněné místo náčelníka byl jmenován br. Plajner. O jmenování se dozvěděl o den později – 13. března. Dostal prostě rozkaz přijmout jmenování náčelníkem bez námitky. Vytušil, proč k jeho jmenování došlo a co se od něho a Junáka očekává. **14. března se odtrhlo Slovensko a 15. března obsadila německá armáda zbylé území.**

Junák nepropadl bezdůvěře, ale dal se horečně do zápasu o českou mládež. Pokusil se o víc než pokračování v činnosti předešlých skautských organizací. Organizační odbor zpracoval novou org. strukturu. Čechy tvořily 16 oblastí a Morava 9. Intenzivní činnost začal vyvíjet zpravodajský odbor, který řídil Tiskovou službu (předchůdce Junák hlásí), časopisy, Junáckou edici, knihovnu a archiv, junácké muzeum a propagaci vůbec. Svědkem jeho činnosti jsou jak časopisy vycházející bez přerušení až do zániku Junáka, tak více jak desítky příruček. Hospodářská rada měla vážný problém. Mnoho

z finančních prostředků bylo nedávno věnováno na pomoc uprchlíkům z pohraničí. Junák, který v té době měl asi 27 000 členů (platil pouze tajemníka a dvě kancelářské síly), nemohl hradit svá vydání pouze z příspěvků a se státními subwencemi počítat nemohl. Proto byla zakládána „Sdružení přátel Junáka – SPJ“, která měla pečovat o materiální stránku oddílů a středisek.

Představitelé Junáka nepochybovali o tom, že je jen otázkou času, kdy nás stihne stejný osud jako jiné země, kam vstoupilo nacistické Německo, kde skautské organizace byly likvidovány a veškerou podporu dostala Hitler Jugend, nebo ji podobná odrůda. Přesto se po konzultacích rozhodli pokračovat ve výstavbě Junáka a získat do jeho řad co nejvíce mládeže a vedoucích, rychle uplatňovat program, jehož podstatnou složkou byla výchova k vlastenectví a věrnosti ideím předmnichovské republiky a konečně i k nesmiřitelnosti k okupantům. Pomáhat si navzájem, plnit svěřené úkoly, umět mlčet. Tak byly vytvořeny předpoklady odolnosti naší mládeže vůči okupantům a kolaborantům z řad vlastního národa.

Proč však dnes psát o událostech starých právě 55 let? Musíme si uvědomit, že na vznik Junáka v lednu 1939 přímo navazuje naše dnešní současná organizace. Odtud pramení náš název. Od tohoto sněmu číslujeme junácké sněmy (1. – 1939, 2. – 1946, 3. – 1968, 4. – 1990, 5. – 1992, 6. – 1992). Najdeme zde celou řadu organizačních opatření platných dodnes (pojmennování světlušek, zavedení hnědého šátku, tvaru současného slibového odznaku, atd.). Je zde diskuse o doložení slibu a dalších faktech, které dodnes nebyly řádně osvětleny a proto jsou občas napadány a zpochybňovány.

Historický mezník 1938/39 dokazuje, že historie se opakuje, opisuje spirálu. Jak málo se z ní umíme poučit a podceňujeme ji jako starou, nepotřebnou, zaprášenou, i když otevřenou knihu.

Windy

OTEVÍRÁME ARCHÍVY

(7. pokračování)

V bývalém archivu ústředního výboru KSČ se zachoval mimořádně zajímavý dokument, který přináší významné svědectví o přípravách KSČ na junácký sněm v roce 1946. Dokument současně přináší zajímavá fakta o Jaromíru Preiningerovi, který byl na tomto sněmu zvolen do náčelnictva a po únovu 1948 byl předsedou Akčního výboru ústředí Junáka. Pro mnoho junáckých funkcionářů bude jistě zajímavé i to, že dopis je psán na hlavičkovém papíru sekretariátu Krajského výboru KSČ v Brně, kulturní a propagační oddělení a vlastnoručně je podepsán známým brněnským junáckým funkcionářem a instruktorem Lesních škol G. Riedlem. Adresátem dopisu byla Marie Švermová na ústředním výboru KSČ v Praze, dopis má datum 2. 2. 1946. Text je pak následující:

„Vážená soudružko,
s. Jirka Vrba Ti asi již podal bližší informace ohledně sjezdu Junáka. Prosím abys pečlivě uvážila, jestli je postup námi navržený – využit služebního poměru Dra Skály v ministerstvu vnitra – opravdu vhodný. Mám o tom určité pochybnosti z politických důvodů, ale jistě by nám to velmi pomohlo. Celková situace není tak příznivá, jak jsme si mysleli ještě před týdnem, protože Zemská rada junácká nebude na sjezdu samostatně zastoupena. Budeme proto muset procházet oklikou přes oblasti, a to se nám nemusí ve všech případech podařit. Je to zaviněno tím, že se neznáme jako straníci a nevíme, na koho se máme obrátit.

Byli bychom velmi rádi, kdyby ses mohla naší schůzky osobně zúčastnit. A kdyby Ti to snad nebylo možno, prosíme o někoho jiného z ÚV strany. Je celá řada věcí dosti velkého dosahu, o nichž bychom chtěli stranu přesně informovat a poradit se. S. Jirka Ti už také jistě řekl, že nás přijede asi 9 – 10, a že bychom byli rádi, kdybychom se mohli sejít již asi v 16 hod. Děkuje předem.

Práci čestí“

Až sem je dokument psán na stroji. Za pozdravem je vlastnoručně podpis a pod ním ještě pokračuje rukou psaný následující text:

„Právě jsem se dověděl, že dr. Skála snad prosazuje do náčelnictva prof. Preiningera. Je prý to člen strany nebo aspoň je straně velmi blízko a soudruh-junák z Kolína, který mně právě dal tuto informaci, soudí, že ho Skála navrhuje z příkazu ministra vnitra, a že tedy Preininger je „kandidátem“ strany. Je-li to pravda, bylo by to velmi dobré, ačkoliv máme proti Preiningerovi určité výhrady pokud se týče jeho osobních charakterových vlastností.

Od r. 1936 se neúčastnil práce v Junáku a předtím nikdy nedával najevo levicové smýšlení. To se ovšem mohlo změnit. Jinak má všechny podmínky k tomu, aby byl zvolen. Staří skauti ho znají, byl kdysi velmi populární a oblíben. Práci by jistě dělal dobře.

Zakládá-li se to na pravdě je ovšem velkou chybou, že jste nás o tom neinformovali dřív. Byli bychom mohli všechno daleko lépe připravit. Ale už se stalo.

Práci čest
G. Riedl“

Podívejme se ještě, jak dopadlo na 2. junáckém sněmu hlasování. Celkem bylo odevzdáno 2796 platných hlasů. Z navrhovaných kandidátů do náčelnictva chlapeckého kmene bylo 7 zvoleno všemi hlasy. Ze známých osobností dostal např. dr. Plajner 2791 hlasů, prof. Průcha 2632 hlasů. Preininger byl zvolen s nejménším počtem 2216 hlasů. Hlasovalo se o něm ještě na kandidátce ústředního vedení, kdy se na kandidátku dostal na základě pozměňovacího návrhu a se 22 hlasy z 28 možných obsadil post 4. místonáčelníka. Celá kandidátka (starosta Velen Fanderlík, náčelník Plajner, místostarosta dr. Fleischerová a před Preiningerem místonáčelníci v pořadí A. Žák, dr. Martinovský a ing. Hanzelka) byla pak odhlasována sněmem jako celek. Celkem pro ni bylo odevzdáno jen 1471 hlasů. O čtrnáct měsíců později – přesně 28. 4. 1947 – žádal prof. Preininger ministerstvo školství a planoucí, plně započitatelnou dovolenou pro svoji práci v Junáku.

K tisku připravil František Morkes

Za Evou Jarošovou

Případá mi jako včera, kdy jsem Evě posílala blahopřání k osmdesátým narozeninám. Dnes dostávám do ruky oznámení, že dne 14. ledna ve věku 82 let zemřela. Je hrozně smutné, jak odchází jeden pracovník „na skautské roli“ za druhým. Eva patřila k těm věrným a vytvářím, o nichž se nepalo, kteří bez očekávání počt a vyznamenání orali pociťt u svou brázdu.

Kdo ji znal, měl ji rád. Od mlada si řikala skautským jménem „babička“. Snad tím naznačovala, že její život nebylo soukromé štěstíčko, ale že ho žila pro druhé. Byla to skautka typu Milky Milíčové. Proto také se v r. 1968 kromě práce „doma“ ujala vedení kurzů a DLŠ.

Jsem ráda, že po dlouhém, předlouhém přerušení naší činnosti už dnes máme nové absolventky DLŠ, které budou umět docenit, co představuje práce vůdkyně DLŠ. Není to jen práce organizační, ale schopnost vytvořit „ducha školy“, protože ten smeluje kruh těch odhodlaných, které hledají náplň svého života v práci pro druhé.

Jak byla Eva skromná a nenápadná v životě, tak tiše a nenápadně odešla. Další z generace, věřící v hodnoty nemětelné penězi. Čest její památce!

Vlasta Macková

Žitvásek

Tak nazvali své, v pořadí třetí zimní setkání 21. a 22. 1. světlušky a včata ze středisek Bobří, Bobříci a Via na okrese Havlíčkův Brod. Letos poprvé bylo spojeno se společným přenocováním.

Navečer byl seznamovací program, poslouchali i k nácviku nových písniček a předvedení dramatických výstupů. Celý druhý den proměnili zapůjčenou budovu venkovské školy v Rozsochatci a přilehlý dvůr v skautský domov. Venku se kouřilo z kotle při vaření čaje a oběda. Do tělocvičny přicházela jedna pracovní družina za druhou k hodině pohybových her a stejně tomu bylo na dalších šesti pracovištích.

Mohli jste tu vidět práci se skládačkami origami, dívky vyšívaly korálky, italy na rámech, zkoušely se nové hry pro klubovnu, obvažová technika, účastníci poznávali rostliny, ptáky, přírodu. Jinde čekala debata o vedení schůzky, o smyslu sibu, zákona a hesla. O 53 dětí se staralo 15 činovníků a všichni jsme se vraceli obohaceni: děti o zážitky a nové znalosti i nové kamarády, my dospělí o krásnou a neformální výměnu zkušeností. Díky všem, kdo přispěli k úspěchu, díky i zpravodajům ORJ za milou bratrskou návštěvu.

Balů

OS: Evropa

V malém horském městečku St. Vigil v Jižních Tyrolích (sever. Itálie) – pod štíty Dolomiti se ve dnech 15. – 22. ledna 94 setkali oldskauti a oldskautky z celé Evropy. Bylo nás na dvě stovky z 15 zemí – nejvzdálenější z Islandu, Švédska, Finska, Řecka, Francie/Provence. Věkový průměr cca 50 (35 – 60).

Nosné téma celého programu:

„Setkání se třemi kulturami v pohádkovém kraji Dolomiti“

Jižní Tyroly jsou trojazyčnou oblastí – hovoří se zde italsky, německy a ladinš.

Při realizaci programu byla podstatná setkání starých přátel a navázání přátelství nových – k tomu vytvořili organizátoři řadu příležitostí:

– zahajovací tj. seznamovací a ukončovací večer

– ekumenická bohoslužba

– netradiční seznámení s italsčinou

– sběratelská výstava skautské filatelie (vydáno pamět. pošt. razítko)

– soutěže sánkařské a lyžařské (běh, sjezd)

– kameval s tématem „pohádkový svět Dolomiti“

– výpravy do hor i za pamětihodnostmi regionu – klášter Neustift a Brixen (K. H. Borovský)

– koncerty všech tří etnických skupin

(hudba – zpěv – tance)

– besední večery (Kamingsprache) + další

Organizace byla bezchybná – celou akci připravila ve spolupráci s italskými oldskauty salzburšká gilda (= klub OS), která tato setkání organizuje již více jak 26 let. V posledních 25 letech probíhala všechna setkání v polovině ledna v rakouském Grossarlau cca 60 km jižně od Salzburgu – letos nastoupila tato akce nazývaná *Europäisches gilden – forum* cestu po Evropě, t. j. bude každý rok ve stejný čas organizována v jiné zemi.

Salzburškým oldskautům patří za jejich trpělivou a soustavnou práci hluboký obdiv a srdečný dík.

Thor

ŽITVÁSEK

ROZSOCHATEC
21-22. 1. 1994

Z Českolipska

Mimořádní skauti si v lednu společně střediskově pobesedovali. V počtu kolem 70 se shromáždili v oblíbeném prostoru na Hradčanech a za přítomnosti členů okresní rady dokázali, že sami sobě dovedou připravit program. Zpívalo se, skautská hudba byla slyšet široko daleko. Nejmenší se chytivě pokoušeli koláčem k zabezpečenému pokladu. Jejich čtyřlístky kamarádi měli pak užitek s odklizením jedlého odpadu... Známé písničky tu byly vtipně zdramatizovány. Značný vliv měla i televize, byla okopírována – pochopitelně se zcela jinou technikou – oblíbená soutěž Hip-hop. Do soutěží šli všichni bez rozdílu – mladí i starší činovníci – a vytvořili tak skutečně bratrskou atmosféru. Některá vystoupení budou jistě přínosem pro chystanou okresní akademii. Také tu padla zatím nezodpovězená otázka, kdo se zúčastní evropského jamboree. Takhle kdyby se jednalo o královnu krásy, to by se naši sponzoři Skauti budou těžko dávali dohromady sumu, potřebnou k účasti na této expedici.

Skauty v Doksech čeká letos mimořádný úkol. Byli pověřeni okresní radou k **uspořádání přeboru včítat a světlušek**. Trénink už tam vlastně zahájili, protože na podzim včítata a světlušky měly své síly v malém místním závodě. 87-600 – toto zajímavé skóre vyjadřuje, že 87 skautů v Doksech dokázalo pro 600 účastníků připravit **podzimní setkání na téma místních pověstí**, při kterých všichni smysluplně strávili pěkné odpoledne a večer.

Českolipští skauti mají své vánoční tradice. V lesích se rozzářilo několik vánočních stromků pro potěchu shromážděných skautů i lesní zvěře. Skautky zas na předvánočním trhu prodávaly své výrobky a získaly tak svou práci nějakou korunkou. Některé výrobky poslaly i do Anglie jako dárek mezinárodnímu společenství skautek. Zpěné skautky o Vánocích navštívily děti v dětském domově a stařečky a stařenky v domově důchodců se svou troškou koleď. A to si ještě všichni vzpomněli na starší občany a v jejich prospěch v duchu skautského příkazu pomáhati bližním, poslali u příležitosti adventních koncertů svůj finanční příspěvek.

Sir

Sestra náčelní Jarka Pešková slaví dne 20. března životní jubileum. Blahopřejeme.

NOVÁ PRODEJNA SKAUTSKÝ POTŘEB V PRAZE!

Vážení bratři,

zve me Vás do nově otevřené prodejny skautských a tábornických potřeb v Praze na Královských Vinohradech, Korunní třídě 105 (přímo na zast. tram. č. 16 „Perunova“ nebo 5 min. pěšky od stanice metra A – Jiřího z Poděbrad).

Naleznete u nás široký výběr batohů, spacích pytlů, stanových dílců, příruček a další tábornické a skautské výstroje a výzbroje. Filosofii naší prodejny je 9. bod skautského zákona „Junák je spoliř“ – naleznete u nás zboží, které nabízejí jiné prodejny se skautskými potřebami za podstatně vyšší ceny než my!

Pro příklad uvádíme:

	cena u nás	v běžné prodejné
Sp. pytel Condor (duté vlákno)	750,- Kč	až 850,- Kč
Torna US	375,- Kč	až 420,- Kč
Torna Tramp	380,- Kč	až 430,- Kč
Torna Italka	280,- Kč	až 370,- Kč!
Šátek krojový žlutý	19,- Kč	až 27,- Kč!!

Tyto výrazně nižší ceny nejsou na úkor kvality, neboť naše zboží pochází od stejných dodavatelů, jaké mají i jiné prodejny nabízející potřeby pro skauty, jsou jen naší snahou Vás co nejlépe uspokojit.

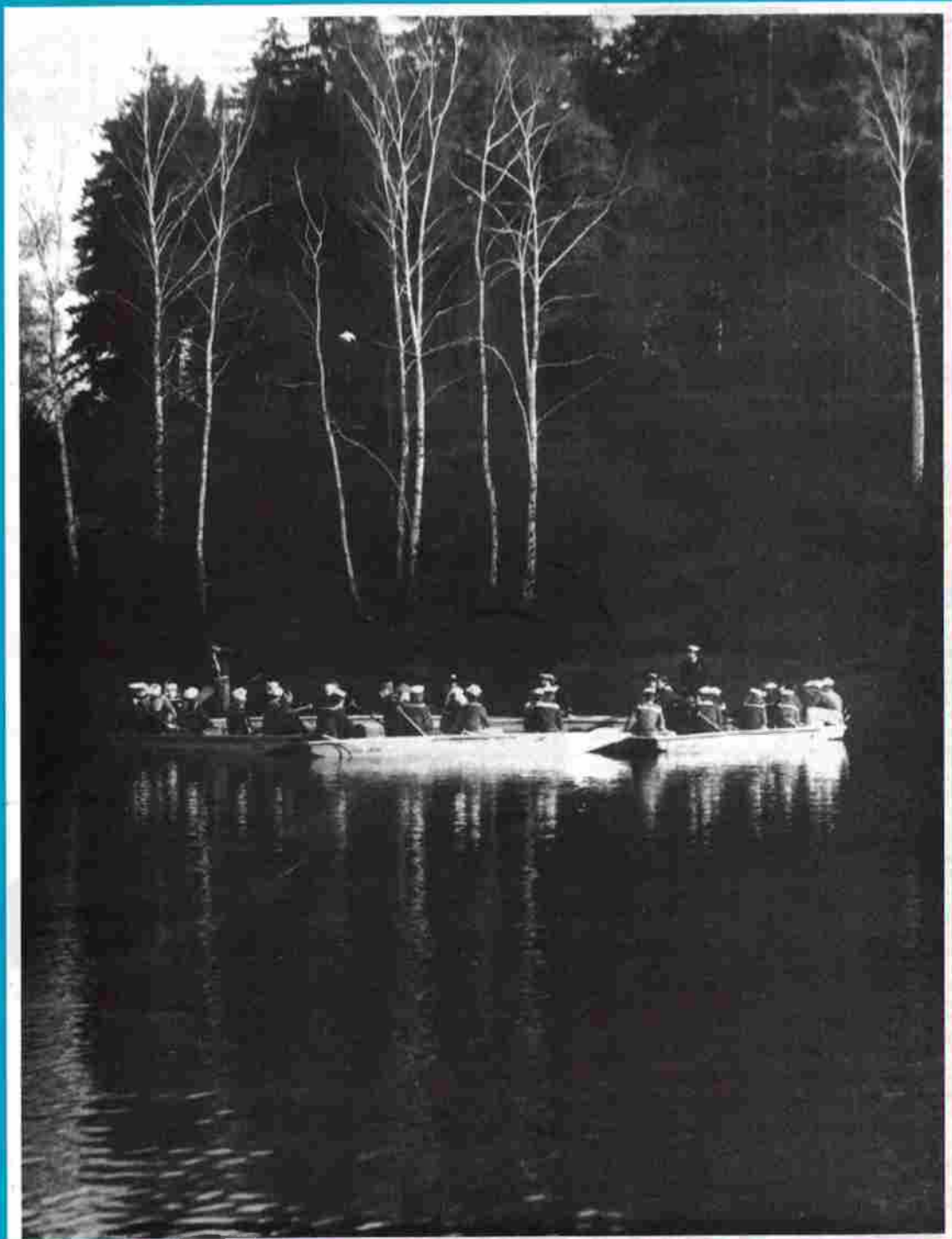
Dále vám nabízíme veškerou produkci Junácké edice, široký výběr map, country i folkových zpěvníků, diplomů atd. Zatím u nás nedostanete silbové lilie a vůdcovské odznaky, které nabízí pouze monopolní držitel ochranné známky – znaku naší organizace. Postupně pro Vás zajistíme i skautské kroje v zajímavých cenových relacích.

TĚŠÍME SE NA VAŠI NÁVŠTĚVU U NÁS!

Otevřeno denně 10 – 18 hod., ve čtvrtek prodl. prodej do 19.00, v pátek pouze do 16.00.

S pozdravem Sloužím!
Pavel Borský
ved. prodejny

SKAUTING 7